Leto LXVII | Poštnina plačana v gotovini. | V Ljubljani, v četrtek, dne 19. oktobra 1939 | Štev. 240 a | Cena 2 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Gospodarska nevtralnost Jugoslavije

Naša država je ob izbruhu sedanje vojne objavila popolno nevtralnost, to se pravi, da se ne bo ne politično in ne gospodarsko opredeljevala ne za en bojujoči se tabor in ne za drugega, marveč da si bo prizadevala, da ohrani z vsemi državami prijateljske odnošaje, ki ji bodo dali možnost, da z vsemi vzdržuje dobre politične in gospodarske zveze v okviru predpisov, ki jih mednarodni zakon nalaga nevtralnim državam.

To svojo nevtralnost, ki je, to vemo vsi, osrednje oporišče za mir na vsem Balkanu, hoče naša država tudi tako izgraditi, da ne bi nikoli prišla v nevarnost, čeprav bi se vojna zavlekla na daljšo dobo. Na političnem polju je Jugoslavija že dala vidne dokaze za svojo nevtralnost, ki ji je gonilna sila ljubezen do miru. Z velikim uspehom je še nedavno posredovala med dvema sosednima državama ter dosegla, da so napetosti popustile ter so se položili temelji za lepo sosedno življenje med njima. Kakor čujemo, Jugoslavija ne bo ostala pri tem prvem posredovanju, marveč bodo sledila še druga mirovna posredovanja na Balkanu z namenom, da bi ves južnovzhodni prostor ostal obvarovan pred vojno in njenimi posledicami. Diplomatični položaj naše države je danes takšen, da ima naša vlada pravico upati, da bodo njeni nesebični nasveti z dobro voljo sprejeti pri vseh sosednih narodih.

Toda naša država je takoj pristopila tudi k izgraditvi svoje gospodarske nevtralnosti. Naša zemlja je bogata na raznih živežnih pridelkih in na surovinah, ki jih potrebuje industrija. Našo državo radi imenujejo zakladnico naravnih bogastev in je razumljivo, da so se oči mnogih držav vprav sedaj, ko je vojna zanesla velike zmede v gospodarsko življenje Evrope, obrnile proti tej zakladnici, da bi iz nje nemoteno črpale svoje potrebe. Včeraj smo v listu objavili kratko poročilo o obsežnih gospodarsko-trgovinskih posvetovanjih, ki so se v Belgradu začela med našo vlado in raznimi tujimi vladami. Jugoslavija je svoje trgovinske odnošaje z Nemčijo že prilagodila novim okoliščinam. Sedaj je prišla na vrsto ureditev gospodarskih in trgovinskih odnošajev s sosedno Italijo. V Belgradu se nahaja tudi trgovinsko zastopstvo angleške vlade. V kratkem pričakujejo prihoda še francoskega zastopstva in zastopstva Madžarske, ki prav tako želijo biti deležne dobrin jugoslovanske zakladnice v novih okoliščinah, ki jih je ustvarila evropska vojna. Stojimo torej pred zelo obsežnimi razgovori, ki bodo imeli za cilj, da svoje naravno bogastvo oddamo v okviru lastnih potreb in v pravilnem sorazmerju z načelom popolne nevtralnosti, ki smo ga osvojili.

Izbruh vojne je tudi nevtralni Jugoslaviji naložil gotove skrbi. Ker tudi nevtralnostno zadržanje zahteva od vsake države, da si svojo nevtralnost zavaruje, je morala tudi naša država napraviti popis svojih lastnih potreb, ki jih nalaga spoznanje, da naši jugoslovanski oboroženi sili ne sme primanjkovati ničesar, kar potrebuje za svojo polno udarnost. Gotove količine živeža in surovin bodo morale odslej iti v domače zaloge, da bo prebivalstvo in njegova oborožena sila varno pred vsakimi presenečenji, ki jih je v vsaki vojni mnogo. To spoznanje je v mnogem prevrglo zunanje-trgovinske račune, ki so veljali za mirne čase. Vojno gospodarstvo, ki se mu mora tudi naša država prilagoditi, pa je odkrilo še druge nujnosti. Medtem ko je bilo namreč v mirnem času mogoče svoje zunanje potrebe kriti z izmenjavo blaga, tako da je bil prenos denarja tako rekoč odvišen, vojno gospodarstvo nalaga večjo previdnost. Za gotovo blago, ki ga bo Jugoslavija uvažala, bo morala šteti zlati denar. Če ga bo hotela šteti, ga bo morala imeti. Dobila pa ga bo, če bo svoje izvozno blago mogla prodajati proti zlatemu plačilu. Načelo izmenjave blaga bo torej v mnogočem podvrženo nujnim popravkom. Tudi to bo spremenilo količnike za jugoslovanski izvoz v to ali ono državo, odnosno jugoslovanski uvoz iz te ali one države. Toda v tem jasno označenem okviru, ki ga mora vsaka država, ne glede v katerem taboru se nahaja, priznati kot za Jugoslavijo življenjsko nujnega, ki se mu nobena nevtralna država v vojni ne more odreči, pa bo, tako je zagotovil naš zunanji minister v svoji razlagi o trgovinskem sporazumu z Nemčijo, vladala najboljša in popolnoma nepristranska dobra volja proti vsem državam, ki želijo tržiti z Jugoslavijo, enako iskrena.

S takšnim razpoloženjem prehaja Jugoslavija k organizaciji svoje gospodarske nevtralnosti. Pred očmi ima v prvi vrsti koristi lastnega prebivalstva in lastne države, v drugi vrsti pa pospešitev miru na balkanskem področju, kar ne bo ostalo brez posledic tudi na mir v ostali Evropi.

Turčija pred Sovjeti ni klonila

Pogajanja prekinjena - prijateljstvo ostane

Za prihodnje dni napovedujejo podpis trozveze Anglija-Turčija-Francija

Moskva, 18. oktobra. AA. Reuter. Turški zunanji minister Saradzoglu je pred odhodom odšel v Kremelj. Na železniški postaji so se od njega poslovili mnogi visoki sovjetski uradniki s Potemkinom na čelu, **francoski** odpravnik in diplomatski zastopniki **Bolgarije, Grčije, Romunije, Afganistana** in **Irana**. Vojaška četa mu je izkazala čast. Ko se je vlak zganil, je godba zasvirala najprej turško, nato pa sovjetsko državno himno. S Saradzoglom se je odpeljal tudi sovjetski poslanik Terentijev.

Uradno poročilo o prelomu

Ankara, 18. oktobra. AA. Anatolska agencija: V Moskvi in v Angliji je bilo objavljeno uradno poročilo o razgovorih Saradzogla s sovjetskimi državniki.

Bivanje turškega zunanjega ministra Saradzogla v Moskvi je dalo priložnost za izmenjavo in poglobitev stališč med predstavniki turške vlade in vlado Sovjetske Rusije glede odnosov med Sovjetsko Rusijo in turško republiko. Ta izmenjava stališč je bila izvedena v prisrčnem ozračju, je potrdila ponovno nespremenljivost prijateljskih odnosov med Sovjetsko Rusijo in Turčijo, kakor tudi skupne želje obeh vlad za ohranitev miru. Obe vladi sta ugotovili, da obstoji želja, da se enako tudi v bodoče ohrani stik z namenom, da se skupno proučujejo vprašanja, ki zanimajo Sovjetsko Rusijo in turško republiko.

Carigrad, 18. oktobra. AA. Stefani. Turško javno mnenje je prepričano, da se bodo pogajanja med Ankaro in Moskvo nadaljevala takoj po podpisu britansko-turškega in francosko-turškega sporazuma.

Zakaj je turška vlada prekinila pogajanja s Sovjetsko Rusijo

Ankara, 18. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča: Predsednik vlade **Refik Saidam** je podal včeraj popoldne pred parlamentarnim klubom republikanske stranke tole izjavo o Saradzoglovih moskovskih razgovorih s sovjetskimi državniki:

V času, ko je Saradzoglu potoval v Moskvo, sta bili obe vladi že izmenjali misli o bistvenih točkah pogodbe, ki naj jo skleneta. Toda moskovska pogajanja na tej podlagi niso mogla roditi sporazuma. Razlog je v tem, da je sovjetska vlada predložila našemu zunanjemu ministru *popolnoma nove predloge*. Teh novih predlogov ni bilo moči spraviti v sklad z osnovami, ki smo jih postavili z vednostjo Sovjetske Rusije za razmerje med Turčijo in *Anglijo* in *Francijo* s stališča poroštev za našo varnost. Ugotovilo se je, da se sovjetske zahteve ne skladajo s politiko Turčije, ki smatra za bistveno, da ne podpiše drugih pogodb razen tistih, ki izvirajo iz njenih mednarodnih obveznosti splošnega značaja. Zato ni bilo mogoče končati to pot v Moskvi turško-sovjetskih razgovorov. Toda naše razmerje do Sovjetske Rusije temelji slej ko prej kakor v preteklosti na prijateljstvu.

Dobro obveščeni turški krogi pričakujejo, da bosta pakta o medsebojni pomoči med Anglijo in Turčijo ter Francijo in Turčijo podpisana še v teku tega tedna.

Istambul, 18. okt. t. Turško vojno brodovje, ki je imelo vojaške vaje v Marmarskem morju, se je sedaj zbralo v dardanelskih ožinah, kakor tudi v ustju Bosporja na Črnem morju. Glavno trenutno oporišče turškega brodovja je Canakala.

Sedaj pa sovjetski pritisk na Turčijo?

Zbiranje rdečih čet na Kavkazu...

Moskva, 18. oktobra. b. O izidu samih pogajanj ni znanega nič pozitivnega. Na Kremlju so popolnoma rezervirani in uradno le poudarjajo, da odhod Saradzogla ne pomeni prekinitev pogajanj s Turčijo, ker so pogajanja končana, kakor se je prvotno predvidevalo. Kaj je bilo predvideno, sovjetski krogi molčijo.

Tukajšnji diplomatski krogi trdijo, da se bo v najkrajšem času jasno videlo, kaj bo Rusija storila v Ankari ali proti Ankari, ki jo bo morda hotela prisiliti na popuščanje. **Zbiranje sovjetskih čet na Kavkazu** je bil morda tudi samo poskus, da se izvede hud pritisk na Turčijo za časa pogajanj, ki jih je vodil turški zunanji minister Saradzoglu v Moskvi, ki pa se jih Turčija ni ustrašila in je ostala zvesta svojim načelom in svojim zunanjepolitičnim smernicam. V nekaj dneh bo že morda jasno, če bodo od **pritiska prešli na ogrožanje**. V tem primeru bo Rusija morala spoznati, da bo njen uspeh popolnoma nasproten od njenih dosedanjih naporov. Dosedanja turška zunanja politika ni dajala sovjetski Rusiji nobenega jamstva, da bo Turčija zaprla Dardanele za predor tujih bojnih ladij v Črno morje. Sovjetsko brodovje na Črnem morju namreč ni posebno močno in je sestavljeno le iz slabejših vojnih enot. Le nekaj večjih angleških vojnih ladij, ki so v sestavu sredozemskega brodovja in ki imajo pretežno svoja oporišča na Malti, bi z lahkoto uničilo to rusko brodovje, ki je v neprijetnem položaju. V tem primeru bi bila vsa južna Rusija odprta za nevarne napade v ruski bok. Zaprt bi bil njen izvoz v Sredozemsko morje, pretrgana pa bi bila tudi sovjetski Rusiji pot skozi Donavo, tako da bi bila vsaka trgovina med Nemčijo in Rusijo težko ogrožena, če ne sploh nemogoča.

Ako bi za Rusijo tudi na severu v pogajanjih s Finsko nastal isti položaj, kakor v pogajanjih s Turčijo, potem bi bili dve najcenejši poti med Rusijo in Nemčijo popolnoma zaprti ali pa nevarno ogroženi. Ostala bi le dolga in izredno draga prometna zveza med obema državama na suhem, ki pa bi ne bila niti primerna za prevažanje večjih množin hrane in surovin.

Tukajšnji dobro poučeni diplomatski krogi trdijo, da bo **Turčija počakala**, kako se bodo predvsem razvijali odnosi med **Rusijo in Nemčijo**, prav tako pa, kakšno stališče bo zavzela **Italija** do zadnjih dogodkov na Sredozemskem morju. Dokler se vse to povsem ne razčisti, bo ostala Turčija zvesta svoji dosedanji zunanji politiki in bo ostala strogo nevtralna in nedosegljiva za nikogar.

V Parizu in Londonu so zadovoljni

Napoved trozveze med Anglijo, Francijo in Turčijo

Pariz, 18. okt. t. V francoskih krogih je dejstvo, da ostanejo odnošaji med Turčijo in Sovjetsko Rusijo tudi po zastoju medsebojnih pogajanj še vedno prijateljski, povzročilo zadovoljnost. Francija je Turčiji hvaležna za veliko zvestobo, ki jo je turška vlada pri pogajanjih s sovjeti pokazala, ko ni hotela sprejeti nobenega predloga, ki bi ne bil v skladu z obveznostmi med Turčijo na eni, Francijo in Anglijo na drugi strani in ko je rajši pogajanja za pakt s Sovjetsko Rusijo prekinila, kakor pa da bi bila zvestobo do zapadnih velesil prelomila.

V Parizu pravijo, da bo v najkrajšem času podpisana trojna zavezniška pogodba med Anglijo, Francijo in Turčijo.

London, 18. oktobra. AA. Reuter. Diplomatski urednik agencije Reuter je izvedel iz diplomatskih krogov, da so pristojni krogi v Londonu zelo zadovoljni z izjavami Saradzogla ter ministrskega predsednika Saidama v Ankari. Isti krogi poudarjajo, da niso nikdar dvomili, da ne bi Turčija izpolnila sprejetih obveznosti, ali pa da bi preklicala dano besedo. Turčija, bo prav tako točno uveljavila svoje obveznosti do Sovjetske Rusije kakor tudi do Velike Britanije in Francije. Z istih razlogov je Turčija **odklonila predlog Sovjetske Rusije**, da se zapro Dardanele, pa čeprav so ji ponujali velike ugodnosti kot protiuslugo, ker se je Turčija obvezala s pogodbo v Montreuxu, da bo spoštovala svobodno plovbo v Dardanele.

Papen v Berlin na poročanje

Nemški poslanik von **Papen** se je peljal skozi Carigrad na potu v Berlin, kamor ga je poklicala nemška vlada.

Posvet 4 vladarjev

Borba skandinavskih držav za svojo nevtralnost

Stockholm, 18. okt. t. Danes se je v Stockholmu začel posvet med štirimi vladarji skandinavskih držav, ki so sinoči in danes dopoldne zaporedno prišli v švedsko prestolnico. Stockholm se je za to priložnost odel v praznično obleko. Vsi vladarji so bili na najslovesnejši način sprejeti. To so danski kralj **Kristjan**, norveški kralj **Haakon** in predsednik finske republike **Kalijo**, ki je priletel davi z letalom. Vsi vladarji so prišli v spremstvu svojih zunanjih ministrov in s številnim strokovnim spremstvom. Sprejemal jih je sivolasi švedski kralj **Gustav**. V švedsko prestolnico je prišlo tudi ogromno število časnikarjev. S tem je podčrtan poudarek tega sestanka, od katerega pričakujejo važne sklepe za bodoče politične razplet evropske krize, predvsem pa za bodoče odnošaje do Sovjetske Rusije in do vojskujočih se držav.

Na merodajnem mestu so izjavili, da objema dnevni red posveta štirih skandinavskih vladarjev sledeče tri točke:

1. **Vprašanje nevtralnosti skandinavskih držav v sedanji vojni s posebnim ozirom na Finsko. Semkaj spadajo vprašanja vojaškega, političnega in gospodarskega značaja.**

2. **Vprašanje gospodarske nevtralnosti. Semkaj spada vprašanje, v kolikem obsegu bodo skandinavske države mogle ali smele dobavljati svoje surovine (železne rude) vojskujočim se državam in kakšne ukrepe bo treba storiti, da njihova prekmorska trgovina ne bo ogrožena.**

3. **Razna mednarodna vprašanja v zvezi z vojnim stanjem v Evropi (proučevanje novega položaja na Baltiku v zvezi z razmahom Sovjetske Rusije).**

Tik pred sestankom državnih poglavarjev severnih držav je švedski zunanji minister **Sandrel** dal poročevalcem listov tole izjavo:

Štirje državni poglavarji, ki se bodo danes sestali skupno s svojimi zunanjimi ministri, zastopajo severne države, ki so trdno odločene vzajemno braniti svojo nevtralnost in svojo popolno politično neodvisnost. Prepričan sem, da bo ta konferenca utrdila stališče, ki smo ga zavzeli že v začetku vojne, in ki temelji na čvrstih izročilih, pri čemer si zmerom prizadevamo, da živimo v dobrem razmerju z drugimi državami.

Mirovno posredovanje?

Oslo, 18. okt. t. Vladno glasilo »Tidens Toga« objavlja h konferenci štirih vladarjev v Stockholmu uvodni članek, v katerem pravi, da se bo ta posvet bavil ne samo z vprašanji Baltika, marveč z vsem evropskim položajem sploh. »Milijoni in milijoni upajo, piše uradni norveški list, da bo tem posvetom sledilo tudi gotovo dejanje, ki ne bo razbremenilo samo severne Evrope, marveč bo olajšalo pot, da pride evrópski človek spet do pameti.«

Iz tega članka sklepajo, da bodo štirje vladarji v Stockholmu razmotrivali tudi o možnosti neposrednega mirovnega posredovanja pri vojskujočih se državah.

Kairo, 18. oktobra. AA. Havas: Po poluradnih egiptovskih glasovih bo egiptovsko poslaništvo v Ankari v kratkem povišano v veleposlaništvo.

„Rim je in bo proti Moskvi"

Zanimiva odkritja o zunanji politiki Italije

Zürich, 18. okt. b. Današnja popoldanska »Zürcher Zeitung« objavlja podrobno poročilo svojega rimskega dopisnika o stališču Rima do aktualnih mednarodnih vprašanj. List prinaša to poročilo pod naslovom: **»Vojna proti Moskvi«**. Podčrtuje, da italijanski tisk že dolgo nastopa za obnovo Poljske na narodnostnih temeljih, kar odgovarja tudi mirovnemu delovanju Mussolinija na diplomatskem polju. To seveda ne pomeni, da se Mussolini odreka težnjam Italije. Ustvaritev teh teženj v severni Afriki in Rdečem morju smatra Mussolini za tako važno, da bi bilo zaradi tega **treba uničiti ves kulturni svet**. Na ta korak tira Italijo v prvi vrsti neposredna nevarnost pred boljševiško Rusijo, ki ima edina lahko koristi iz te vojne. Evropski narodi ne bi pridobili ničesar, ako bi se komunistična nevarnost razširila in okrepila svoje položaje. **Po mnenju Italije se narodni socializem in boljševizem lahko med seboj spoštujeta le tedaj, če se odrečeta svojih nacionalnih predpostavk o ideji svetovnega gospodstva. To je pri Sovjetski Rusiji popolnoma izključeno. Novi nemški kurz zaenkrat ni ničesar spremenil v italijanski zunanji politiki do Sovjetske Rusije. Rim je in bo ostal še nadalje proti Moskvi. Odnosi Italije in Španije počivajo tudi danes na borbi proti Kominterni. Italija ni zaman žrtvovala toliko svojih ljudi, ko je vodila v Španiji borbo proti komunizmu. V istem smislu mora Rim podpirati tudi medsebojni sporazum med balkanskimi državami, da Balkan s pomočjo Italije postane največja ovira za prodiranje komunistične nevarnosti na vzhod.**

Zemunska vrem. napoved: Oblačnost se bo povečala v zahodnih krajih. Vedro in lepo vreme v ostalih delih. Jutranja megla povsod v dolinah in kotlinah.

Zagrebška vrem. napoved: Porast oblačnosti.

Politični zapiski

Cilji novega stanja

V Splitu izhaja list »Glas Primorja«, ki je glasilo JRZ. Ta list je prinesel te dni tale članek: »Napadati, žaliti in zahtevati glavo kakega malega državljana, kakor to hočejo maloštevilni posamezni strankarski zagrizenci, zaradi tega, ker je ta izpovedoval svoje jugoslovansko mišljenje, to ni nobeno junaštvo in ni čednost. Zakaj cilj novega stanja ni v tem, da bi se povzročalo večje sovraštvo, da bi se večalo število nezadovoljnežev, da bi se ustvarjali proletarci, da bi bili ljudje siljeni iskati si sredstva za samoobrambo, marveč je cilj stanja ta, da bi se s konstruktivnim, pomirljivim in bratskim delom pri vseh državljanih, najsi so ti včeraj še tako različno mislili, ustvarila volja in želja skupno sodelovati pri gradbi nove banovine in vse države. Potem pa je cilj novega stanja tudi ta, da okrepi načelo svobode, človekoljubja in demokracije v praktičnem smislu, tako da nihče ne bo mogel reči, da je novo stanje posnetek ali pa še kaj hujšega od tistega, kar je minilo in na kar smo zabavljali, češ da mu manjka svobode, enakopravnosti in človečanstva. Verujemo, da nihče ne želi iti po tej poti ter te kraje in to državo privesti v nove preizkušnje. Lojalno pomagati odgovornim činilcem, vestno izvrševati svoje službene in državljanske dolžnosti, to mora biti merilo vsakega državljana, zaradi česar se ne bo smel dotakniti tistega, do česar imajo pravico: do zaslužka in življenja.«

Minister Budisavljević pri Davidoviču

Kakor poročamo drugje, je demokratska stranka, ki jo vodi stari g. Davidović, zavzela nepomirljivo stališče do sporazuma, medtem ko so samostojni demokrati, ki so se nekdaj odcepili od demokratov, za sporazum z dr. Mačkom, zaradi česar so dobili tudi ministra za socialno politiko v osebi g. dr. Budisavljeviča. Kakor poročajo beograjski listi, je v torek ob petih popoldne minister za socialno politiko dr. Budisavljević obiskal šefa demokratske stranke g. Davidoviča ter ostal pri njem v pogovoru celo uro. Listi naglašajo, da se je tega pogovora udeležil tudi član izvršilnega odbora demokratske stranke g. Božidar Vlajič. Kaj je bil namen tega sestanka, pa listi ne povedo, ker menda ne vedo.

Provokacija temnih tipov v Zagrebu

»Zagrebački list« prinaša članek o Mačkovem oklicu, ki kliče Hrvate k disciplini, ter nato pravi: »Gre namreč za take ljudi, ki mislijo, da v osvobojeni domovini ne bo reda in tistih odnošajev med oblastmi ter posamezniki, ki jih zahtevajo razne fiskalne potrebe. Tako mislijo nekateri, kajpada izzivači, da ne bo treba plačevati davkov, raznih mestnih, banovinskih in drugih dajatev ter skušajo povzročati nerede tam, kjer mislijo, da bodo pri nepoučenih ljudeh kaj dosegli. Davki in dajatve pa bodo vedno, gre le za to, kdo in koliko bo kdo plačeval naši skupni blagajni. V zvezi s tem hujskanjem se skoraj vsak dan dogajajo neredi na zagrebških mestnih mitnicah, kjer morajo mestni trošarinski organi pregledovati tiste, ki prihajajo v mesto. Že večkrat se je dogodilo, da so ljudje napadli uradnike in uslužbence, imenujoč jih četnike in drugače.« Nato list v smislu Mačkovega oklica kliče k disciplini.

O masonskih »jugoslovenskih« preganjancih

Zadnja številka masonskega časopisa »Vidici«, ki vanj pišejo vidni in ugledni jugoslovanski masoni, je izpod peresa jugoslovanskega nacionalista Nika Bartuloviča prinesla dolg članek, kjer pisec brani jugoslovansko masonerijo, češ da je tudi njihovo gibanje kakor ves jugoslovenski nacionalizem bil pod diktaturo preganjan. Temu članku odgovarja »Hrvatski Dnevnik«, ki med drugim naglaša tele misli: »Pesem, češ da so bili preganjani jugoslovenski nacionalisti, nikakor ni resna. Najprej vemo, da so celo hrvatski frankovci precej večji »jugoslaveni« kakor srbijanski »Jugoslaveni«... Bila in je deloma še na Hrvatskem klika, ki nikdar ni šla s svojim narodom, ker se je nadejala večjih osebnih koristi, če bo služila drugim zunaj svojega naroda. Koliko je v tej kliki bilo idejne podlage, se je najbolj videlo po sporazumu, ko so posamezniki iz teh vrst kar naskakovali dr. Mačka s čestitkami in brzojavnimi pozdravi. Ti so kaj naglo »evolvirali« in danes bolj »hrvatujejo« ko pa stari in preizkušeni hrvatski narodni bojevniki. Nekateri so šli celo tako daleč, da danes že očitajo »polovičarstvo« in celo zahtevajo »bolj radikalne rešitve«. Samo en del je ostal v starih kolesnicah: to so tisti, ki še dandanes ne verjamejo, da smo končno stopili na nova pota, in ki še upajo, da bi se vendar še mogli vrniti stari časi. Ti elementi se danes preganjajo v raznih intrigah in provokacijah. Vendar je politična zavest hrvatskega naroda mnogo večja ko pa njihove spletke. To so torej tisti ‚jugoslaveni'!«

Socialisti navdušeni za starokatolicizem

Kakor smo že poročali, je v Zagrebu začel izhajati antiklerikalni list »Glas naroda«, ki služi agitaciji za starokatoličanstvo ter za boj zoper katoliško Cerkev, ki jo list imenuje klerikalizem. In zanimivo je, da so se začeli na vso moč za to gibanje zanimati tisti rdeči sodrugi, ki drugače pripovedujejo svojim zapeljancem, češ da jim je vera zasebna stvar in da se za to ne brigajo. Glasilo jugoslovanskih marksistov »Slobodna riječ« je pozdravilo novo protiklerikalno glasilo s temile besedami: »List je vsekakor resen. Naši narodni sovražniki so kapitalizem, klerikalizem in alkoholizem! Poleg tega list agitira za hrvatsko starokatoliško cerkev. Zanimivo je, da ta list prinaša tudi članek o gibanju za sežiganje mrličev. Zraven pa priporoča tudi društvo »Plamen«. Če nič drugega, je to dovolj dokaza za napredni duh tega lista. Naši sodrugi naj zasledujejo pisanje tega simpatičnega protiklerikalnega polmesečnika.« — Rdečim sodrugom je torej list simpatičen zato, ker tolče po katoliški Cerkvi in ker kot antiklerikalni list zagovarja sežiganje mrličev, kar je sicer prvotna naloga framasonov in izrazitih sovražnikov Cerkve. Dokaz več, kaj hoče socialna demokracija.

Osebne novice

Belgrad, 18. oktobra. m. Premeščeni so: v donavsko finančno ravnateljstvo v Novi Sad podinspektor finančne kontrole Dragomir Diklič; v Ljubljano na dravsko finančno ravnateljstvo podinspektor Franjo Gaberšček; v glavni oddelek finančne kontrole v Maribor podinspektor Franjo Cotman iz Slavonske Požege.

Cvetkovič brani sporazum

Jasen odgovor predsednika vlade demokratskemu izvršilnemu odboru

Belgrad, 18. okt. AA. Predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković je dal danes na prošnjo predstavnikov beograjskega tiska in v zvezi s sklepi izvršnega odbora demokratske stranke sledečo izjavo:

Sporazum, sklenjen s predstavnikom Hrvatov z g. dr. Mačkom, predstavlja nedvomno enega najvažnejših dogodkov v naši notranji politiki v zadnjih 20 letih. Sam dogodek kot tak zasluži mnogo več pozornosti in mnogo več objektivnosti glede ocenjevanja njegove vrednosti in pomembnosti za notranjo konsolidacijo naših razmer, kakor bi se pa to dalo sklepati iz znanega komunikeja izvršnega odbora demokratske stranke. Če bi se to zgodilo, potem bi se tako važno politično dejanje ne moglo kvalificirati kot strankarska pogodba za razdelitev oblasti med predstavniki HSS in JRZ, kakor to predstavlja komunike demokratski stranke. Iz tega jasno sledi zaključek, da se odgovorni politiki demokratske stranke še do danes niso mogli otresti tistega svojega ozkosrčnega strankarskega pojmovanja in da bi vsaj v teh časih stvari gledali samo s stališča splošnih interesov države. Obžalujem, da se ni ustvarila kombinacija, da bi eden od vodstva demokratske stranke stopil v vlado, ker bi se s tem najboljše pokazalo, koliko je načelnosti v njihovem stališču do tega za nas zelo važnega notranjega vprašanja. Da pa v njihovih pogledih ni mnogo načelnosti, je zadosti, če poudarimo sledeče dejstvo:

Preden so se začela konkretna pogajanja med dr. Mačkom in menoj za rešitev hrvatskega vprašanja, sva se sporazumela, da za ta pogajanja poleg drugih pokličemo tudi predstavnike demokratske stranke, da bi tudi oni imeli možnost, da povedo svoje poglede na to važno vprašanje. Toda oni so to odločno odklonili in zahtevali, da se najprej sestavi koncentracijska vlada, v katero bi stopili tudi oni, in da bi se šele potem začela pogajanja za rešitev hrvatskega vprašanja. Na moj ponovni pritisk, da se ustvari skupno sodelovanje pri pogajanjih, ki se bodo vodila za rešitev hrvatskega vprašanja in da se s tem ustvari koncentracija dela vseh zainteresiranih političnih skupin, so predstavniki demokratske stranke po svojih delegatih v Zagrebu odločno odklonili tudi to sodelovanje in začeli takoj s kampanjo proti dr. Mačku, češ da jih je on izdal in zapustil.

Tedaj se je jasno ugotovilo, da vsem tem politikom ni šlo za rešitev hrvaškega problema — temveč le za oblast in vlado. Če se vse to spravi v zvezo z zadnjimi sklepi izvršnega odbora demokratske stranke, potem se jasno vidi, da so tudi oni politiki tiste vrste, ki na dva načina gledajo na stvari, in sicer v skladu s tem, če so na oblasti ali pa ne. Izvršni odbor demokratske stranke skuša v svojih sklepih postaviti vprašanje iz našega življenja, ki v zadnjih 20 letih ni bilo nikdar na dnevnem redu in to je srbsko vprašanje. Moram ugotoviti, da v zadnjih 20 letih v tej skupni državi problem srbstva ni bil nikdar postavljen na dnevni red in da potem takem tedaj, ko smo reševali hrvaško vprašanje, nismo imeli potrebe reševati srbskega vprašanja. Pravice, ki so bile dane Hrvatom, niti malo ne zmanjšujejo interesov srbstva, niti ni novi položaj Hrvatov v naši državi v ničemer kompliciral položaja Srbov.

Delalo se je na tem, da se popravijo napake preteklosti in da se spravijo v ravnotežje v državni zajednici tudi interesi hrvatstva z interesi srbstva, da se vpelje pravica pri tistih, ki niso bili zadovoljni, saj nihče ne more osporavati dejstva, da niso bili Hrvatje v 20 letih našega skupnega življenja zadovoljni s svojim položajem v skupni državi. V preteklosti je bilo polno napak in te napake so krivi politiki, ki so odločevali v dneh, ko se je ustvarjalo naše skupno življenje. S tistimi pogledi in metodami se vsekakor ni moglo začeti reševati hrvaško vprašanje in to je glavna razlika v pojmovanju, ki sem ga imel jaz in katerega ima izvršni odbor demokratske stranke.

Vodstvo demokratske stranke je zelo ponosno na sporazum, ki je bil dosežen v Farkašiću leta 1937. Toda meni so znani detajli, kako je do tega sporazuma prišlo in da imajo tu najmanj zaslug demokratski prvaki. Tu je bila izdana resolucija, ki po mojem mnenju ne samo, da ni prinesla praktične rešitve, temveč je po osnovnih sklepih ves hrvaški problem postavila na temelj, od katerega se ni dalo videti niti ene smeri za njegovo pozitivno rešitev. Prav ta sporazum je predstavljal glede rešitve hrvaškega vprašanja izhodno točko v nepoznano smer z vsemi usodnimi posledicami, kadar se začne brez programa reševati tako važen državni problem. Če se ta sporazum primerja s tistim, ki sva ga sklenila dr. V. Maček in jaz, potem se jasno vidi razlika med enim in drugim sporazumom, ki je naslednja:

Sporazum v Farkašiću ugotavlja in postavlja problem, ne da bi pokazal osnovne smeri, kako naj se ta problem reši. Sporazum v Zagrebu ugotavlja, da problem obstoji, določa načela, po katerih naj se reši ter ga rešuje odločno in jasno. Vsekakor je za vse nas najbolj važno, da vemo, če že vprašanje obstoji, kako naj se tudi reši. Toda zares so velike razlike med prvim in drugim sporazumom. Po onem iz Farkašiča bi morala oblast pripasti v glavnem v srbskih krajih vodstvu izvršnega odbora demokratske stranke in tu je menda glavna in temeljna razlika glede prvega in drugega sporazuma.

Volitve v senat so spravile vodstvo demokratske stranke na popolnoma napačno pot, kakor da gre za neko hitro formiranje narodnih predstavnikov in to celo s starimi zakoni in starimi metodami. Toda vsak pameten politik bo razumel, da je bilo v teh trenutkih, ko je mednarodni položaj tako zapleten, potrebno dati kroni na razpolago vsaj eno predstavništvo, pa čeprav bi do njega prišli po skrajšanem postopku in s starim volivnim zakonom. Po tem takem volitve za senat nimajo niti zdaleč tistega političnega pomena, kakršnega jim vodstvo demokratske stranke pripisuje. Kar se tiče ostalih sklepov glede cenzure in svobode tiska, pa mislim, da je vlada pokazala zadosti razumevanja za svobodo tiska in svobodo izražanja vseh političnih skupin in to se najbolj vidi iz komunikeja izvršnega odbora demokratske stranke, ki je bil svobodno izdan za javnost kljub temu, da so v njem taki sklepi, ki se lotevajo ocene tudi tistih stvari, ki ne spadajo v kompetenco politične stranke.

Verujem, da so člani vodstva demokratske stranke pričakovali prepoved svojega komunikeja, pa so bili v svojih sklepih bolj obširni, kakor pa se to ob običajnih prilikah dogaja. Glede tistih sklepov demokratske resolucije, v katerih govore na doslej že tolikokrat znan in običajen način, o nekih eksploatacijah strankarskih režimov in onemogočanju pravih predstavnikov demokracije, da bi prišli do izraza, mislim, da je vlada tudi tu zavzela dosti jasno stališče, ko je pokazala na osnovne črte svoje politike glede omogočanja življenja v državi s popolnoma liberalnimi in svobodoumnimi političnimi zakoni. Po tem takem bo dana tudi demokratskim predstavnikom možnost, da svoj vpliv v državi izvrše svobodno in do skrajnosti. Šele potem bodo mogli dobiti legitimacijo, da bodo govorili kot nositelji demokracije in predstavniki ljudske volje. Razmere pa se vsak dan menjavajo, a naši stari tovariši politiki tega ne vidijo.

Sicer pa se je to zelo dobro pokazalo tudi v gibanju mlajših in naprednejših elementov demokratske stranke, ki delajo na to, da se otresejo diktature nekaj svojih tovarišev na vrhu, za katere je vsaka kombinacija dobra, kadar so upoštevani oni in so oni v vladi, in je vsaka druga kombinacija, če njih ne upošteva, slaba in nasprotna interesom naroda in države. Nadejam se, da bodo v teh resnih trenutkih tudi naši mlajši tovariši iz demokratske stranke ponudili roko političnega sodelovanja, ki je bolj potrebno državi v teh trenutkih kakor stranka in strankarski interesi in da bodo z odločno akcijo in s svojim odločnim stališčem demantirali sklepe njihovega vodstva glede osnovnih pogledov na vprašanje sporazuma s Hrvati in na vprašanje splošnega konsolidiranja naših notranjih razmer v teh pomembnih mednarodnih razmerah. Toliko sem smatral za dolžnost, da kot predsednik politične organizacije odgovorim na vse tiste aluzije in podtikanja, ki so namenjena mojim političnim prijateljem in meni samemu.

Kneginja Olga predsednica Rdečega križa

Belgrad, 18. oktobra. m. Kr. namestniki so podpisali ukaz, s katerim je postavljena Nj. kr. Vis. kneginja Olga za predsednico Rdečega križa kraljevine Jugoslavije. Ob tej priliki je prvi podpredsednik društva Rdečega križa Svetozar Tomič kneginji Olgi poslal brzojavko naslednje vsebine:

»V imenu vseh odborov in članov društva Rdečega križa in njegovega podmladka hitim, da Vašemu kr. Visočanstvu, najvišji predstavnici društva Rdečega križa, izrazim naše neizmerno veselje nad visoko pozornostjo in častjo, ki je bila našemu društvu izkazana z imenovanjem Vašega kr. Visočanstva za predsednico društva. Pozdravljamo polni ljubezni in vdanosti svojo vzvišeno predsednico, pripravljeni, da ji složno in s požrtvovanjem pomagamo pri izvrševanju njene plemenite dolžnosti.«

Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu pa je prvi podpredsednik Rdečega križa Svetozar Tomič poslal naslednjo brzojavko:

»Vzeli smo na znanje in sprejeli s polnim spoštovanjem in priznanjem razloge, izražene v pismu Vašega kr. Visočanstva z dne 15. t. m., kjer so napotili Vaše kr. Visočanstvo in kr. namestništvo, da se na Nj. kr. Vis. kneginjo Olgo prenese plemenita dolžnost najvišjega predstavništva našega društva Rdečega križa. Prosimo v imenu vseh odborov in članov društva in njegovega podmladka Vaše kr. Vis., da sprejme z izrazi neizmerne ljubezni in vdanosti vsestransko zahvalo za visoko pozornost in skrb za razvoj in napredek društva. Prosimo Vaše kr. Visočanstvo, da tudi dalje naklonjeno spremljate in podpirate naš Rdeči križ.«

Plašč po vetru

Da imajo take ljudi tudi na Hrvatskem in ne le pri nas, dokazuje pisava sušaškega tednika »Istina«, ki piše o vlogi sovjetske Rusije v tej vojni, ko je ta država pomagala zadušiti slovanski narod ter se dela, kakor da bi hotela pomagati Belorusom in Ukrajincem. Nato pa pravi list: »In znova se je pokazalo, kako se mi Hrvati ne smemo na nikogar zanašati. Tisti, ki so toliko povzdigovali Francijo in Anglijo, se zdaj obračajo k drugim in k Stalinu. Ne vem, kaj od njega pričakujejo. Toda take vrtoglavce si mora hrvatski narod zapomniti ter jim ne sme dati nobene besede!«

Belgrajske novice

Belgrad, 18. oktobra. m. V kabinetu podpredsednika vlade sta se danes sestala podpredsednik vlade dr. *Maček* in predsednik senata dr. *Anton Korošec* ter ostala dalj časa v razgovoru.

Belgrad, 18. oktobra. m. Semkaj je dopotoval ban dravske banovine dr. Marko *Natlačen*, ki je v zadevah banovine Slovenije posredoval v več ministrstvih.

Belgrad, 18. oktobra. m. Nocoj se je sestal odbor ministrov, ki proučuje uredbe posameznih ministrstev za prenos kompetenc posameznih ministrstev na banovino Hrvatsko.

Belgrad, 18. oktobra. m. V trgovinskem ministrstvu je bila danes konferenca zastopnikov delodajalskih in delavskih korporacij. Konferenca je razpravljala o spremembi § 221. obrtnega zakona. Delavske zbornice zahtevajo spremembo tega paragrafa v korist delavstva. Zastopniki delodajalskih ustanov so izjavili, da bodo o tem vprašanju zaslišali še konferenco gospodarskih zbornic, ki trenutno zaseda v Belgradu, in bodo do prihodnjega ponedeljka izdelale svoj predlog v smislu predloga delavskih zbornic.

Banovina Slovenija bo zgrajena na temeljih sporazuma

Izjava ministra dr. Kreka o delu gradbenega ministrstva ter o Sloveniji

Kdaj bodo volitve — še ni znano

Belgrad, 18. okt. m. Gradbeni minister dr. M. Krek je v današnjem sprejemu časnikarjev podal izjavo o arhitektonskih delih gradbenega ministrstva. Med drugim je izjavil, da v arhitektonskih krogih gradbenega ministrstva izdelujejo na podlagi odobrenih podatkov iz nadzorstva načrt za zgradbe, ki so namenjene javni uporabi. Ministrstvo popravlja državna poslopja ker za zidanje novih poslopij ministrstvo nima potrebnih kreditov. Kredit za vzdrževanje državnih poslopij je znižan na minimum in znaša 3,750.000 din. V tekočem letu se je od izdelanih in odobrenih načrtov državna poslopja v posameznih resorih pričela graditi, deloma pa so ta poslopja že končana. Kredit za gradbena dela, ki znaša okrog 255 milijonov din, je po resorih razdeljen takole: prosvetno ministrstvo 165 milij. din, ministrstvo za socialno politiko 10 milij. din, finančno ministrstvo 30 milij. din, gradbeno ministrstvo 24 milij., poštno ministrstvo 20 milij. din, pravosodno ministrstvo 6 milij. din.

Podroben razpored pričetih in deloma že končanih gradbenih del je razviden iz naslednjega pregleda:

Prosvetno ministrstvo: palača juridične fakultete v Belgradu, poslopje strojnega laboratorija v Belgradu, državna tiskarna v Belgradu, zavod kneza Pavla za zdravljenje raka v Belgradu, zgradba otroške klinike v Belgradu, zgradba vseučiliške knjižnice v Ljubljani, zavod za strojništvo v Ljubljani, kemični institut v Ljubljani, tehnična fakulteta v Zagrebu, veterinarska fakulteta v Zagrebu, oceanografski institut v Splitu.

Socialno ministrstvo: drugi očesni oddelek v Belgradu, kirurgični oddelek v Splitu, zgraditev sprejemne bolnišnice v Vrnjački Banji.

Finančno ministrstvo: carinarnici v Zagrebu in Mariboru, na Rakeku, v Planini na Rakeku, Podgorici, Kotoru, Rijeki Crnojevici, na Peči, Ulcinu, v Skladu na Skadrskem jezeru, v Budvi, v Kitelju in v Nižji Palanki, carinsko poslopje za uslužbence carinarnice v Koprivnici, carinski objekt v Besdanu in Vrščcu.

Poštno ministrstvo: stanovanjsko poslopje za uslužbence Poštne hranilnice v Zagrebu in Ljubljani ter za poštno poslopje v Splitu v Bjelini, Čačku, Valjevu in Kitelju.

Pravosodno ministrstvo: dom mladoletnikov v Sarajevu in Negotinu, poslopje sodnih zaporov v Kruševcu.

Razen tega je gradbeno ministrstvo izdelalo in odobrilo 70 načrtov za cerkve raznih veroizpovedi, cerkvena poslopja, spomenike in drugo v približni vrednosti okrog 30 milijonov dinarjev. Sem spada tudi cerkev sv. Petra v Ljubljani.

Nato je minister dr. Krek podrobno našteval razne postavke ter končno izjavil, da je pod nadzorstvom gradbenega ministrstva popravljenih cela vrsta samostanov v južni Srbiji in Črni gori.

Časnikarje je zanimalo vprašanje, kako bodo uredili banovino Slovenijo.

Minister je dejal, da to vprašanje proučujejo razne komisije. Vprašanje slovenske banovine se bo rešilo na vseh osnovah, ki jih določa narodni sporazum.

Na vprašanje časnikarjev, kdaj bodo poslanske volitve z ozirom na nekatere vesti, ki pravijo, da bodo že decembra, druge pa februarja, je odgovoril gradbeni minister, da o poslanskih volitvah še nič ne ve.

O raznih vprašanjih, ki so v zvezi z bližnjimi senatnimi volitvami, je g. minister izjavil, da ta vprašanja rešujejo sedaj šefi strank.

Belgrad, 18. oktobra. m. V Belgradu se je danes nadaljevala konferenca predstavnikov vseh gospodarskih zbornic v državi. Na konferenci so razpravljali o vprašanju preskrbovanja naše industrije s potrebnimi surovinami.

Razmejitev društvenih bolniških blagajn

Poleg okrožnih uradov za zavarovanje delavcev imamo v sklopu Osrednjega urada tudi nekaj poprej samostojnih bolniških blagajn za zasebne nameščence. Centralistična struja pri socialnem zavarovanju je hotela tudi te nekdaj samostojne bolniške blagajne ukiniti. Nazadnje je ostalo pri tem, da so bile te blagajne, kakor Okrožni uradi, organi socialnega zavarovanja, pa v vsem podrejeni Osrednjemu uradu.

Pri nas na Slovenskem smo imeli bolniško blagajno trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, v Zagrebu je delovalo društvo Merkur, v Belgradu pa so imeli bolniško blagajno »trgovačke omladine«. Samo po sebi je bil delokrog teh treh nameščenskih bolniških blagajn teritorialno ločen. Vendar pa je zagrebški Merkur imel na Slovenskem nekaj članov, baje okoli 1000, in sicer bolj v obmejnih krajih, na primer v Mariboru itd. Stara zahteva slovenskih nameščencev pa je bila, da bi se delokrog vseh treh bolniških blagajn zakonito razmejil. Dolgo časa je to ostalo le želja, ki se ni dala uresničiti. V zadnjem proračunu pa je bilo s finančnim zakonom vendarle določeno, da sme minister za socialno politiko razmejiti delokrog teh blagajn. Na podlagi tega pooblastila je sedanji komisar pri SUZOR-ju dr. Gašparac dal izdelati predlog, po katerem naj bi bil minister za socialno politiko razmejil delokrog. Tako bi ljubljanska bolniška blagajna smela v prihodnje delovati le na Slovenskem, Merkur le na Hrvaškem, Trgovačka omladina pa na srbskem ozemlju.

Slovenska in srbska organizacija sta se zavzeli za to, da bi minister to uredbo čim prej izdal. Bila je že pripravljena, toda zagrebški Merkur se je temu upiral. Kakor smo poročali, je na skupni seji hrvatskih delavskih in nameščenskih zastopnikov v Zagrebu bilo v navzočnosti glavnega tajnika HSS soglasno sklenjeno, naj se delokrog razmeji v povedanem smislu. Dostavili so še nov predlog, naj bi nameščenci dobili svoj organ zavarovanja, in sicer naj bi ga na Hrvaškem vodil Merkur. Tako bi tudi na Slovenskem nameščensko zavarovanje prevzela ljubljanska bolniška blagajna.

Zgodilo pa se je, da je zagrebški Merkur na svoji seji v navzočnosti zastopnikov, ki zastopajo tudi člane iz Slovenije, nastopil zoper tako razmejitev. V poročilu hrvatskih listov je bilo celo naglašeno, da so zlasti ostro nastopili zoper zastopniki iz Slovenije. Ne vemo, kdo so tisti zastopniki zagrebškega Merkurja iz Slovenije. Vemo samo to, če so res tako nastopili, da niso bili Slovenci, čeprav na Slovenskem služijo svoj kruh. Čudimo pa se hrvatskim članom Merkurja, da v tej zadevi zastopajo drugačno stališče, kakor ga zastopajo hrvatski nameščenci na skupni seji s hrvatskimi delavci. Hrvati so bili zoper vsakršno centralizacijo socialnega zavarovanja, kakor so bili zoper centralizacijo v politiki in drugod. Kako se zdaj to stališče zagrebškega Merkurja strinja z novim stanjem? Ali mar zagrebški Merkur meni postati nosilec vsega nameščenskega zavarovanja v državi? Ali misli vsaj biti centrala tudi za slovenske nameščence? Če tako misli, se moti, ker zavarovalnega centralizma smo Slovenci do grla siti že po skušnjah z zagrebškim Osrednjim uradom! Tudi Merkurjevega varuštva ne potrebujemo!

Prepričani smo, da bo zdravi smisel, ki je bil izražen na skupni konferenci hrvatskega delavstva in nameščenstva in ki docela ustreza zahtevam slovenskega nameščenstva in delavstva, dobil kmalu svoje popolno zadoščenje. Zato smo teh misli, da z razmejitvijo ne gre več odlašati!

Chamberlain govori o uspehih in presenečenjih vojne

Potrjuje, da so Sovjeti poslali Nemcem 17 ton zlata

London, 18. okt. t. Kakor vsako sredo, so tudi danes ministri odgovarjali na razna vprašanja, ki so jim jih postavljali poslanci v spodnjem domu.

Sovjetsko zlato — Nemcem

Pomočnik zunanjega ministra **Buttler** je na vprašanje, če mu je znano, **koliko zlata je Sovjetska Rusija poslala v Nemčijo** in če je res, da je bilo tega zlata 17 in pol tone (skoraj dva vagona), odgovoril, da je zunanje ministrstvo na osnovi poročil, ki jih je sprejelo, prepričano, da bodo te vesti približno odgovarjale resnici.

Chamberlain

Nato je nastopil min. predsednik **Chamberlain**, da pove svojo tedensko izjavo o položaju na bojiščih. Uvodno je dejal:

O nemški propagandi

Do sedaj nisem od nemške vlade sprejel nobene razlage nemškega stališča glede ciljev, ki sem jih označil kot vojne cilje Anglije. Zatorej nimam ničesar dodati k svoji izjavi pretekli četrtek, ko sem odgovoril na Hitlerjevo mirovno ponudbo. Nemška propaganda je z veliko sposobnostjo znala tako zasukati razne inozemske izjave k stališču angleške vlade, da so izgledali manj nepovoljni za Nemčijo. Toda za svojo osebo ne verjamem, da so ti napori imeli kakšen uspeh izven Nemčije same, kajti nemogoče je prevpiti dejstva, da je veličanska večina razlag, ki so prišle iz nevtralnih držav, bila povoljna za stališče angleške vlade in njenih zaveznikov. Razume se, da so v vojnem času neprilike neizbežne, toda te težave po nevtralnih državah niso zameglile osnovnih načel, zaradi katerih je Anglija šla v vojno in ki morajo vplivati tudi na moralno in materialno blagostanje vseh narodov, tudi tistih, ki niso v vojni.«

Po teh uvodnih besedah je Chamberlain dal kratek pregled vojnih dogodkov. Rekel je, da so angleške kopenske sile na zahodni fronti sedaj zasedle in prevzele tisti odsek fronte, ki jim je bil določen. Vse angleške divizije so na svojem mestu. Dosegli smo enotnost v vrhovnem poveljstvu zavezniških sil. Zato so angleške čete pod vrhovnim poveljstvom Francije. To dejstvo je dokaz za popolno soglasnost med obema vladama. Po nekaterih pododsekih pa so francoske čete pod poveljstvom angleških častnikov. To je drugi dokaz za popolno vzajemnost med obema oborož. silama.

O borbi proti angleški trgovini

Ko je Chamberlain govoril **o vojni na morju**, je najprej pohvalil junaštvo pomorščakov ter nadaljeval: »V izpolnjevanju svojih težkih nalog je angleška mornarica v preteklem tednu pretrpela bridke izgube tako na moštvu kakor na častnikih. Spodnja zbornica se mi bo pridružila, ko želim, da izkažemo čast njihovemu spominu, ker so dali življenje za svojo domovino. V podmorniški vojni smo v prvih tednih vojne hudo udarili nasprotne podmornice in je bil doprinešem dokaz za to, da je takšen poskus, da bi se uničila angleška pomorska trgovina, brezuspešen. Spodnji dom lahko obvestim, da je pomorska plovba Anglije, to je skupna tonaža ladij, ki so do 17. oktobra priplule v angleška pristanišča ali jih zapustila samo za pol odstotka nižja od tonaže v normalnih mirnih časih. Naj nas ta ugotovitev pomiri.

O napadih na brodovje

Nasprotnik je z vso silo začel napadati naše brodovje, in sicer v njegovih pomorskih oporiščih. Žel je neuspehe. Nasprotnika so ti neuspehi presenetili tako, da razpošilja fantastična poročila o škodi, ki jo je utrpela naša mornarica. Nasprotnik je prisiljen, da si uspehe enostavno izmišlja. Ni res — to morem ponoviti — ni res, da bi bile naše vojne ladje »Hood« in »Repulse« ali katera druga velika ladja naše mornarice poškodovana. Isto velja za nosilca letal »Arc Royal«. Vlada ni oklevala, ko je morala objaviti dejanske izgube. Objavila jih je v polnem obsegu. Izmišljene izgube, ki si jih izmišljuje in razširja nemška radio-propaganda, lahko dvignejo nade pri nasprotniku, toda to bo trajalo samo kratko časa, kajti končno bo resnica le prišla na dan in bo kaznovala laži s tem, da bo povečala njegovo malodušnost. V kolikor se nas tiče, ne bomo bobnali o uspehih, o katerih nismo popolnoma prepričani, da odgovarjajo resnici.

Tako dobro vemo, da smo v zračnih bitkah, ki so zadnja dva dni divjale nad našimi obalami, zbili 8 nasprotnikovih bombnikov, medtem ko sami nismo izgubili nobenega. Verjamemo pa, da še več nemških bombnikov ni prišlo domov. Število nemških bombnikov, ki so se udeležili teh napadov, ni presegalo 30. Tako je nasprotnik pri teh napadih izgubil vsaj eno četrtino svojega napadalnega orodja. Lahko rečemo, da je naše pomožno letalstvo doseglo svoj prvi veliki uspeh, ko je zbilo na tla 3 nemške bombnike, ki so prišli nad Rosyth. Naj nam dejstvo, da je bila naša obramba tako uspešna, vliva novega poguma, ker sedaj vemo, da so naši letalci na nade, ki smo jih v nje stavili, odgovorili v polni meri. Toda v prvih dneh vojne se ne smemo vdajati nepotrebnemu hvalisanju, kajti dobro vemo, da so bili ti napadi sorazmerno neznatni in da je pričakovati mnogo hujših.«

V vsaki vojni so presenečenja in vsako presenečenje ne more biti ugodno. Toda zadovoljni smo, da smo napravili dober začetek.

Za Chamberlainom je govoril voditelj delavske stranke **Attle**, ki je dejal, da se mu zdi, da vlada le ne jemlje preveč resno organizacije domače obrambne fronte. Narod in njegova oborožena sila morata živeti v zavesti, da je njihova domovina na domačih tleh popolnoma zavarovana.

Nemško in francosko uradno poročilo o bojih

Berlin, 18. okt. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča: Med Mozelo in Pfälzerwaldom so francoske čete v teku včerajšnjega dne zapustile večje število postojank na nemškem ozemlju ob meji. Nemške čete so te postojanke zasedle. Pri tej priliki je bilo ujeto večje število francoskih vojakov.

Nemške letalske sile so nadaljevale včeraj s svojimi operacijami proti vojnim pristaniščem na vzhodni obali Velike Britanije. V zalivu Scapa Flow je bila poleg ostalih vojnih ladij težko poškodovana neka stara angleška vojna ladja. Po poročilih, ki so dosedaj prispela, je bila ta ladja zadeta od več težkih in srednjih bomb. Med letalsko borbo v zraku je bilo zbito neko angleško lovsko letalo s streli nemških letal, medtem ko je bilo eno nemško bombno letalo zbito od strelov angleškega protiletalskega topništva.

V teku 16. in 17. oktobra je sovražnik izgubil 10 letal, in sicer nad nemškim ozemljem 5 letal, od katerih je bilo eno Angleško, nad angleškim ozemljem pa tri angleška letala.

Francosko poročilo

Pariz, 18. okt. AA. Havas: Sporočilo od 18. oktobra zjutraj se glasi: Ponoči delavnost veznih oddelkov na obeh straneh. Napadi in spopadi. Živ cestni in železniški promet za sovražnimi črtami.

Po zadnjih francoskih službenih poročilih se je ustavila ofenziva nemških čet na zahodnem bojišču, ki je imela namen Francoze potisniti z nemškega zemljišča. Izvzemši krajevnih ogorčenih borb med obojestranskimi patrolami vlada na bojišču spet mir. Kakor je že bilo javljeno, računajo, da se je nemškega napada udeleževalo 9 divizij. Zdi se, da se Nemcem ni posrečilo priti v neposredni borbni stik s francosko glavno vojsko na tem odseku, kar je predstavljalo začetni cilj tega napada.

Vojna v zraku

Nemci nad Anglijo

London, 18. okt. AA. Reuter: V teku včerajšnjega dneva je bil dan v vzhodnih primorskih angleških krajih 6 krat znak, da se približujejo sovražna letala. Za časa napada je padla ena bomba na otok Flota, druga pa na otok Hye. Bombi nista napravili nobene škode. Nobena civilna oseba ni bila ranjena. Močno streljanje protiletalskih topov z vojnih ladij je prisililo sovražnika, umakniti se z vzhodne angleške obale ter Orkneyskih otokov. En nemški bombnik je bil sestreljen.

Angleži nad Nemčijo

Amsterdam, 18. okt. AA. Stefani: Včeraj okoli poldne so skušali angleški bombniki napasti nemško mesto Emden, oddaljeno samo 6 km od pokrajine Groning na severnem Holandskem. Nemški protiletalski topovi so angleška letala prisilili k umiku. Pol ure pozneje je vzletela eskadrila nizozemskih letal, da pregledajo groninško pokrajino. Nemška protiletalska obramba v Emdenu je mislila, da gre za angleška letala in jih je začela obstreljevati, tako da so granate padale na nizozemska tla. Nizozemska vlada je naročila svojemu poslaniku v Berlinu, da protestira pri nemški vladi zaradi napada na njena letala.

Vojna na morju

Oslo, 18. okt. AA. Reuter: Izve se, da je bila včeraj v severnem delu Atlantskega oceana potopljena norveška ladja »Laurent Hansen«, ki je plula iz Kanade v Anglijo.

Pariz, 18. okt. t. Ameriški trgovski parnik »Independence Hall« brzojavlja s pota, da je kakšnih 1000 km od francoske obale pobral 300 brodolomcev angleškega parnika »City of Mandalay«, ki so ga potopile nemške podmornice. »Independence Hall« je bila na potu iz Bordeauxa v New York.

Kako je bila ‚Royal Oak' potopljena v pristanišču

Nemški častnik pripoveduje

Berlin, 18. oktobra. AA. DNB. Poveljnik nemške podmornice, ki je v zalivu Scapa Flow potopila »Royal Oak« in nevarno poškodovala vojon ladjo »Repulse«, je po vrnitvi v domovino popisal časnikarjem potek dogodkov v Scapu Flowu.

Na podlagi točnega opazovanja, je rekel kapitan, je nemška podmornica ugotovila, kako bo najugodneje zapluti v Scapa Flow. Tako se mi je posrečilo pasirati mrežo angleških min. Ko smo prispeli v pristanišče, sem opazil ravno pred seboj obris dveh vojnih ladij. Krenili smo naravnost proti njima. Ko smo bili v primerni razdalji, sem dal nalog točno naravnati cevi za izstrel torpedov. Prvi torpedo je zadel vojno ladjo z dvema dimnikoma, ladjo, ki je bila dalje od naše podmornice. Drugi torpedo je zadel ladjo, ki nam je bila bližje. Ker je bližnja ladja delno zakrivala veliko bolj oddaljeno ladjo, smo mogli s prvim torpedom meriti samo v tisti del ladje, ki smo ga videli. Zato smo zadeli samo krn te ladje in ta ladja (»Repulse«) je nevarno poškodovana, tako da smo mogli ugotoviti, da se je sprednji del globoko potopil pod vodo. Učinek drugega torpeda je bil strahovit. Visoki valovi so pljusnili ob boku ladje, z vseh strani pa smo videli stebre plamenov v vseh mavričnih barvah. Koj nato je več ladijskih sten zletelo v zrak. Deli dimnikov, jamborov in mostiča so leteli na vse strani. Medtem se je podmornica obrnila in smo odpluli iz ladje, ker naša naloga ni bila samo to, da potopimo britanske ladje v eni sami angleški vojni luki, ampak nas čakajo še druge naloge. Po isti poti, kakor smo prišli, smo luko tudi zapustili. Ko smo pluli iz luke, smo videli, kako britanski reflektorji preiskujejo morsko gladino in da pošiljajo na vse strani radijske brzojavke.

Roosevelt-Kalinin

Prijazne besede med Ameriko in Sovjeti

Washington, 18. okt. AA. DNB: Predsednik Roosevelt je odredil, da se objavi odgovor predsednika vrhovnega sveta Sovjetske Rusije Kalinina z dne 16. oktobra na Rooseveltov poziv 11. oktobra. V tem odgovoru poudarja Kalinin, da je sovjetska vlada priznala konec decembra 1916 neodvisnost Finske in jamčila njeno suverenost s pogodbo z dne 14. oktobra 1920. Sedanji razgovori med Sovjetsko Rusijo in Finsko se vrše na podlagi načel teh dveh dokumentov. V nasprotju s tendenčnimi glasovi, ki jih širijo krogi, ki jim očitno ni do miru v Evropi, je edini cilj teh razgovorov utrditev razmerja med Sovjetsko Rusijo in Finsko in okrepitev prijateljskega sodelovanja, da se zagotovi varnost obeh držav.

Obenem je izšel v listih tudi poziv predsednika Roosevelta z dne 11. oktobra. Roosevelt je v tem apelu podčrtal, da se USA prav nič ne vtika v evropske zadeve, da pa misli, da sme spričo dolgoletnega prijateljstva med Usa in Finsko sporočiti Kalininu svoje upanje, da ne bo Sovjetska Rusija zahtevala od Finske ničesar, kar ne bi bilo v skladu z ohranitvijo in zboljšanjem prijateljskega in miroljubnega razmerja med obema državama.

Turškega obiska v Romuniji ne bo, pač pa pojde Gafencu v Sofijo

Sovjeti imajo z Romunijo še vedno grabežljive namene

Bukarešta, 18. okt. t. Na merodajnih mestih ne povedo nič o nameravanem sestanku med turškim zunanjim ministrom **Saradzoglom** in romunskim zunanjim ministrom **Gafencom**. Sestanek naj bi bil na povratku turškega državnika iz Moskve nazaj v Turčijo. govorili so celo o posvetu nekje na Črnem morju. Sedaj so vse govorice o takšnem posvetu umolknile, kar pa seveda ne izključuje, da bosta turška in romunska vlada stopili v neposredne stike tem bolj,

ker ni več nobena tajnost, da je bil poglavitni predmet nesoglasij, ki so se pojavila med turškimi in sovjetskimi državniki v Moskvi, uprav Romunija, kateri so Sovjeti mislili staviti nekaj zahtev, ki se tičejo odstopa Besarabije in Bukovine.

Gafencu v Sofijo

Pač pa so se spet razširile novice o nameravanem potovanju zunanjega ministra **Gafenca** v Bolgarijo na **obisk k bolgarski vladi**. Znano je, da so Sovjeti med pogajanji s Turki v Moskvi sprožili tudi vprašanje odstopa romunske Dobrudže Bolgariji.

Romunska vlada, ki želi ostati popolnoma nevtralna in je pripravljena doprinesti vse žrtve, da se ohrani mir na Balkanu, nikakor ni voljna, da bi se o vprašanjih, ki tičejo izključno nje in njenih sosed, razgovarjali za drugo mizo v Moskvi. Romunska vlada se baje pripravlja, da hoče nesoglasja z Bolgarijo razčistiti s pogumnim neposrednim stikom s sosedno Bolgarijo.

Stefani poroča: V zvezi z odhodom turškega zunanjega ministra Saradzogla iz Moskve poročajo uradno, da ne bo **nobenega sestanka** med Gafencom in Saradzoglom ne v Kostanci ne kje drugod. Saradzoglu se bo vrnil naravnost v Turčijo. V romunskih političnih krogih so snoči zavračali glasove, razširjene iz več virov, da naj bi bila Romunija kriva prekinitve turško-sovjetskih pogajanj, in izjavali, da Romunija in Sovjetska Rusija ne potrebujeta posredovalca.

Nemški mirovni cilji

»Češkoslovaška in Poljska nikoli ne bosta obnovljeni...«

Berlin, 18. oktobra. AA. DNB: Nemška diplomatska in politična korespondenca se bavi danes z vojnimi cilji, ki jih imata Francija in Anglija po Daladierovem in Chamberlainovem govoru po poročilih iz tujine še zmerom pred očmi v tej vojni. Ti cilji sestoje očitno v tem, da se vrne Nemčija v stanje, v katerem je bila po versajskem miru. Vse tisto, s čemer danes Nemčijo ponovno obsipajo, predvsem z zahtevami o porotstvih in reparacijah, vse to le prejasno odkriva prave vojne cilje tistih, ki so po prej neuspelih poskusih izrabili zdaj poljsko priložnost in pognali vojno mašinerijo. Kljub nemški pripravljenosti za sklenitev miru žele nadaljevati vojno, ker žive ti ljudje v zablodi, da bodo mogli svoje cilje doseči s silo.

Ti cilji so **obnova Češkoslovaške in Poljske.** Torej obnova državne tvorbe, o kateri Slovaki, pa tudi Čehi sami v njeni stari obliki nočejo ničesar več slišati. Poljska se je po kratkem razdobju uvidevne stvarne politike pokazala kot primerno sredstvo za hujskanje na vojno politiko, kakor je Anglija popolnoma dobro čutila, ko je Poljski dala vso zaslombo.

Ni treba nobenih posebnih in dolgoveznih razlag o tem, da Nemčija ne misli storiti nobene ljubeznivosti glede gori navedenih ciljev zahodnih držav. 80 milijonov Nemcev je vsekako pripravljenih spoštovati, kakor se spodobi, tuje narodnostne skupine, toda nemški narod ne bo pod nobenimi okoliščinami dovolil, da bi se tiste utrdbe in izhodišča za napade, ki jih je ustvarila versajska mirovna pogodba proti Nemčiji še enkrat in v podobni obliki dale na razpolago drugim državam.

Narodi v evropskem prostoru ne dovoljujejo več, da bi jih kdo izigraval druge proti drugim. Vse razdobje obkoljevanja zadnjih let, obkoljevanja, ki se mu je večini narodov posrečilo ubežati, je jasen primer zahtev nekaterih držav, da bi popolnoma neprizadete dežele potegnile v svoje mreže in jih v vojni pognale v prve vrste. Če hoče Evropa imeti mir, mora nastopiti proti tem spletkam, ki jih že stoletja vodijo zahodne države v korist lastne nadvlade.

Bastianini pri kralju Juriju

London, 18. oktobra. t. Novi italijanski veleposlanik v Angliji Bastianini je bil danes sprejet pri angleškem kralju, in mu je izročil svoja poverilna pisma. Italijanski veleposlanik je bil sprejet z najbolj razkošnim obredom ter je sprejemu prisostvovalo na tisoče ljudi, ki so se nastavili pred Buckinghamsko palačo.

Na merodajnih italijanskih mestih v Londonu so izjavili, da novi italijanski veleposlanik Bastianini ni prinesel s seboj v London nobene Mussolinijeve spomenice na naslov angleške vlade

Anglija in Sovjeti

London, 18. oktobra. AA. Havas: Diplomatski urednik Timesa piše danes, da je mogoče, da bo v kratkem v Londonu prišlo do angleško-ruskih trgovinskih pogajanj, podobnih tistim, ki so bila med Anglijo in drugimi državami, da bi se našel način, s katerim bi se omogočila ohranitev trgovskih odnosov med obema državama tudi med vojno.

Po kitajskih bojiščih

Pred »novim velikim dogodkom«

Čungking, 17. oktobra. AA. DNB: Predstavnik kitajske vojske je napovedal časnikarjem, da je treba pričakovati na severnem odseku bojišča pri Honanu **velik dogodek.** Japonci so v zadnjih svojih napadih imeli ogromne izgube. Del japonskih čet se je sedaj umaknil čez reko proti meji proti provincama Hopej in Honan, kjer bodo reorganizirani.

Pri bivši in sedanji poljski vladi

Bukarešta, 18. oktobra. AA. DNB: Bivši predsednik poljske republike Moscicki se je preselil iz Bicaza v Crajovo, maršal Ridz Smigly, ki je doslej stanoval v Crajovi, se je pa nastanil v Dragoslavelu, neki vasici v Visokih Karpatih. Polkovnik Beck je pa na vožnji v Moreni nevarno obolel v Kronstadtu za pljučno boleznijo. Ostali člani poljske vlade žive, kakor je znano, že od začetka oktobra v kopališču Mehadiji.

Pariz, 18. oktobra. AA. Stefani: Sedanji predsednik poljske republike Rackijevicz je imenoval za primer, da umre, preden bo sklenjen mir, za svojega naslednika generala **Sosnovskega.**

Molitev v službi družbe

Pod tem naslovom »Molitev kot sredstvo družabne obnove« je napisal msgr. Franceschi v katoliškem tedniku »Criterio« uvodnik, iz katerega povzamemo naslednje misli:

Bog pri vodstvu sveta le redko izbere čudežno pot in le redko na viden in neposreden način posega v dogodke. To je tudi smisel znanega portugalskega pregovora, ki pravi: Bog piše svojo pravico s krivimi črtami. To se pravi, Bog je dal človeku, ko mu je zaupal svobodo volje, moč, da je »causa secunda« (drugi vzrok) v dogajanju sveta; toda s tem se Bog še ni odpovedal svoji najvišji časti, da kot »causa prima«, kot prvi vzrok in zadnja in odločujoča instanca uresničuje svoje lastne načrte v svetu. Celo v zavesti poganskih narodov je ostala živa resnica — in krščanska vera jo uči že 2000 let —, da imajo vsi dogodki na svetu končno svoj izvor v nadnaravnem, to se pravi, v volji božje previdnosti. In človek more, posebno odkar se je Kristus učlovečil in združil naravno z nadnaravnim, biti z molitvijo v stalni zvezi s svetom nadnaravnosti, z Bogom, ki ga po Odrešenikovem naročilu imenujemo svojega očeta. Zato Cerkev vedno uči, da more kristjan s prošnjo molitvijo izprositi pomoč tudi človeški družbi, družini in narodu. Največji svetniki, kakor sv. Frančišek ali sv. Dominik sta takšno prošnjo molitev priporočala s posebno vnemo in cerkvena liturgija je ne goji samo pri sveti maši in v brevirju, ampak predvsem v številnih votivnih mašah, ki jih v dneh posebne stiske darujemo Bogu. V znamenju križa se tu človek podredi božji volji. In Bog, ki je neznane ribiče napravil za nositelje svojega evangelija in ki daje šibkim ženam in otrokom moči za mučeništvo, more v srca vliti prave misli in sklepe, duha velikodušnega odpuščanja in pogumne odpovedi. Tako je molitev moč, ki božje sile iz neba vodi na zemljo in ki pomaga k temu, da se na zemlji utira pot božji volji ter se tako dogodki sveta podrejajo njegovi vladavini.

Gospodarstvo

Ureditev finančnih in imovinskih odnosov banovine Hrvatske z drugimi banovinami

Ministrski svet je predpisal uredbo o ureditvi imovinskih in finančnih odnošajev med banovino Hrvatsko in onimi banovinami, katerih okraji so bili priključeni banovini Hrvatski. Uredba je že objavljena v »Službenih novinah« in je s tem dobila obvezno moč.

Uredba določa v 1. členu, da so določila te uredbe načelna za postopek pri ureditvi imovinskih in finančnih odnošajev.

Glede **imovine** določa člen 2., da preide vsa banovinska premična in nepremična imovina, ki se nahaja v okrajih, priključenih banovini Hrvatski, v last banovine Hrvatske. Ravno tako preidejo v teh okrajih vsa banovinska podjetja in ustanove v last banovine Hrvatske z vsemi aktivami in pasivami. Za presojanje pojma premične in nepremične imovine so merodajne odredbe civilnega prava. Zemljiškoknjižni prenos bo izvršen brez plačila taks.

Glede **obveznosti in terjatev** določa nadalje člen 4. uredbe, da pridejo na banovino Hrvatsko v celoti banovinski dolgovi, ki izvirajo iz posojil, potrošenih izključno na področju pripojenih okrajev. Banovinski dolgovi iz posojil, pri katerih se ne more točno ugotoviti, v kakšnem razmerju so potrošeni na pripojene okraje, se bodo razdelili v razmerju števila prebivalstva odnosno okrajev v primeri z vsem številom prebivalstva dotične banovine. Razmerje dolgov se ugotovi sporazumno in zapisniško med odnosnimi banovinami. Na osnovi tega bodo izvršene potrebne spremembe do posojilodajalcev. Tudi vprašanje garancij bo rešeno z njimi sporazumno.

Garancije, ki so jih banovine prevzele za posojila samoupravnih ustanov ali drugih pravnih oseb s področja pripojenih okrajev prehajajo na banovino Hrvatsko v sporazumu s posojilodajalcem. Ostali dolgovi in obveznosti, ki so nastali do konca preračunskega leta 1938-39, bodo razdeljeni po istih načelih. Tudi vprašanje terjatev, ki se nanašajo na banovinske javne dajatve, bo rešeno sporazumno med banovinami. Razdelitev vseh obveznosti pa se ima izvršiti najkasneje do konca leta 1939.

Tekoči banovinski preračuni

Krediti, določeni v banovinskih preračunih, iz katerih sklepa so izločeni posamezni okraji, bodo razdeljeni 1. krediti za osebne izdatke, ki se nanašajo na področje izdvojenih okrajev, se prenesejo popolnoma na banovino Hrvatsko. Ostanek kreditov, odobrenih za materialne dohodke ustanov, zavodov in podjetij na področju pripojenih okrajev, se tudi prenesejo v celoti. Ostanek kreditov za materialne izdatke, določeni v skupnih vsotah, se prenesjo po številu prebivalstva. Če se to ne bi dalo izvesti, se izvrši razdelitev kreditov po sporazumu med prizadetimi banovinami. Prenos vseh kreditov se izvrši z dnem 1. oktobra.

Izdvojeni krediti predstavljajo preračune izdatkov banovine Hrvatsek za pripojene okraje. Naredbodajalec je ban. Zaključne račune sestavlja banovina Hrvatska. Banovine, iz katerih sklopa so izdvojeni okraji, bodo sorazmerno zmanjšale svoje kredite.

Zbrani dohodki na področju pripojenih okrajev do 30. septembra 1939 pripadajo banovini, iz katere sklopa so bili izdvojeni okraji. Od 1. oktobra 1939 dalje pa pripadajo vsi dohodki iz teh okrajev banovini Hrvatski in se pobirajo do konca preračunskega leta 1939-40 po predpisih banovin.

Neizplačane posebne dotacije odnosno prispevki države zaradi uravnovešenja banovinskih preračunov za 1939-40 bo razdelilo ministrstvo financ med banovino Hrvatsko in dotičnimi banovinami po številu prebivalstva.

Dohodki po 1. oktobru 1939 bodo služili za kritje potreb v dotičnih okrajih.

Od **dohodkov iz banovinskega sklada prometnega davka in sklada skupnih banovinskih trošarin** bo finančni minister odstopil banovini Hrvatski razmeren delež po številu prebivalstva, ki so bili priključeni banovini Hrvatski.

Gotovina in presežki izvenpreračunskih sredstev se bodo razdelili primerno številu prebivalstva kakor tudi vrednosti papirji.

Tudi skladi se razdele na isti način. Če so pa skladi z zakonom vezani za gotov del banovine, pripadejo v celoti dotični banovini. Tudi morajo banovine izročiti banovini Hrvatski vloge prevzetih uslužbencev v pokojninski in podporni sklad.

Za delitev veljajo rezultati ljudskega štetja dne 31. marca 1931.

Če se po navedenih načelih delitev ne da izvršiti, je nadaljnje postopanje prepuščeno sporazumom banov med seboj. O sporih odloča končnoveljavno finančni minister. Če trpi zaradi delitve preračunsko ravnotežje dotične banovine, ji lahko da finančni minister dotacijo izrednega značaja iz obratne glavnice Glavne državne blagajne. Tudi za tolmačenje te uredbe je pristojen finančni minister.

Kapetan Džek
Danes ob 16., 19. in 21. uri
Izredno napet kovbojski film z mladim, a že slavnim zvezdnikom, pevcem divjega zapada **Bobom Bakerjem** in njegovim iskrim konjem arabcem **Apašem**
Kino Sloga tel. 27-30

Zaščita kmetske posesti pred izvršbo

Na predlog bana Hrvatske so kr. namestniki podpisali uredbo o zaščiti kmečke posesti pred izvršbo.

Čl. 1. te uredbe, ki je bila dne 17. oktobra objavljena v »Narodnih novinah«, uradnem listu banovine Hrvatske, in je s tem stopila v veljavo, določa, da se kmetu ne more vzeti pod izvršbo po zakonu o izvršbi in zavarovanju:

1. Hiša z okolico hiše (okućnica po hrvaško) in dvoriščem do 20 arov površine.

2. Zemlja, ki se lahko obdeluje na površini po pol ha na vsakega družinskega člana (toda v vsakem primeru v najmanjši površini 3 ha).

3. Gospodarske stavbe, potrebne za redno vodstvo gospodarstva na zemljišču, ki je izvzeto od izvršbe.

Po določilu čl. te uredbe je smatrati za kmeta fizično osebo, kateri je kmetijstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje družine, v primeru potrebe pa tudi z najeto delovno močjo, in katere obdavčeni dohodek izvira pretežno iz kmetijstva (oratarstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, živinoreja in slično). Za člana kmečke družine se smatra vsaka oseba, ki je z onim, ki pride pod izvršbo, v krvnem sorodstvu, živi pa z njim v skupnem gospodinjstvu in nima lastnega dohodka, zadostnega za svoje vzdrževanje. Potrdila o tem, koga je smatrati za kmeta v smislu te uredbe, izdaja pristojno občinsko ali mestno županstvo. Na predlog interesentov bo pristojno izvršno sodišče preizkusilo resničnost potrdila in o tem sklepalo. Potrdila o tem, kateri del zemljišča, ki je last eksekviranca, ne spada pod omejitve te uredbe, izdaja na predlog ekskviranca pristojna prvostopna upravna oblast.

Čl. 3. določa, da se predpisi te uredbe nanašajo tudi na hišne zadruge, ki so urejene z zakonom o zadrugah z dne 9. maja 1939 z vsemi kasnejšimi izpremembami in dopolnitvami, v kolikor so za njih povoljnejše.

Po predpisu čl. 4. uredbe so izvzete od predpisov te uredbe vse zahteve za naknado škode, ki izvira iz kazenskih del zaradi odvzemanja življenja ali telesne poškodbe.

V predhodnih določilih te uredbe je rečeno (čl. 6.), da se predpisi te uredbe nanašajo na vse začete izvršbe. Sodišče bo na predlog eksekviranca izvršbo ustavilo, že izvedene izvršne čine odgodilo, če prisilna dražba ni pravnomočno dovršena.

Z izvedbo te uredbe je poverjen ban. Stopila je v veljavo dne 17. t. m.

Določila te uredbe veljajo v banovini Hrvatski.

Viničarska službena pogodba

Kot znano predpisuje novi viničarski red čl. 4 obvezno sklenitev pogodbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem. Formular za to pogodbo predpiše ban. Sedaj je v »Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine« v Ljubljani izšel obrazec službene pogodbe (S. l. str. 778 in sl.).

Obrazec predpisuje točno, kaj prevzame viničar v obdelovanje, nadalje, koliko delovnih moči mora imeti viničar. Kot viničarjeve delovne moči se upoštevajo samo osebe, ki žive v skupnem gospodinjstvu z viničarjem, so delozmožne in dovršile 16. leto starosti. Nadalje mora pogodba vsebovati določbe glede delovnega časa za primer, da se v uredbi določeni delovni čas skrajša s to pogodbo. Pogodba mora vsebovati natančna določila o viničarjevih prejemkih, nadalje za primer, da se vinogradnik poslužuje določil uredbe, tudi vrednost zemljišč, oz. prejemkov v naravi. Pogodba mora vsebovati točno navedbo plače, nadalje določila o mezdi v akordnem delu, nadalje dovoljenje za izvrševanje obrti. V pogodbo pridejo tudi določila o sprejetju v varstvo inventarnih predmetov (ločeno novih in rabljenih) ter določila glede selitve. Službena pogodba se sklene za **dobo 3 let. Službeno razmerje se začne s 1. novembrom** in konča po 3 letih z 31. oktobrom. Prvo leto je poizkusna doba, v tem letu se razmerje lahko odpove brez navedbe razloga v času od 1. do 15. avgusta. Če se v tem roku ne odpove, velja pogodba še za nadaljni dve leti. V tretjem letu se more službeno razmerje odpovedati brez navedbe razloga v času od 1. do 15 avgusta, sicer se pogodba avtomatično podaljša za nadaljna tri leta itd. Pogodba dobi obvezno moč, ko jo pogodbenika podpišeta. 1 izvod hrani vinogradnik, 1 izvod pa viničar. Določen je tudi prostor za morebitne izpremembe pogodbe.

Nova trgovinska pogodba z Grčijo

Belgrad, 18. okt. AA. Danes ob 11 sta minister za trgovino in industrijo dr. Ivo Andres in poslanik kr. Grčije, Bibica Roseti, podpisala dopolnilni trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Grčijo. Pri tej priliki je dal minister dr. Andres tole izjavo.

Sporazum, katerega sem danes podpisal z grškim poslanikom Rosetijem, je dejansko dopolnitev trgovinskega kompenzacijskega sporazuma med našo kraljevino in Grčijo z dne 22. avg. 1936. Tu določamo predvsem, da bodo določbe iz leta 1936 veljale z nekaterimi izpremembami in dopolnitvami do 20. apr. 1940 in da se bodo same po sebi podaljšale še za nadaljnjih 6 mesecev, če ne bodo odpovedane pred 1. marcem 1940. Izpremembe in dopolnitve so v glavnem tele:

1. Blago, ki ga izvažamo v Grčijo in katero je bilo do sedaj plačevano s 35% v devizah in s 65% v kompenzacijskih bonih, se bo v. prihodnje plačevalo na ta način: 20% v svobodnih devizah, 7% v vezanem računu in 73% v kompenzacijskih bonih. Vezani računi od 7% vrednosti našega izvoza predstavljajo novost, ki nam bo služila za obračun stroškov pretovarjanja našega izvoza in tranzita preko Soluna, kakor tudi za izplačilo dolgov naših železnic grški železniški upravi. Odgovarjajočo vrednost teh vplačil naših izvoznikov bo izplačevala naša Narodna banka takoj v dinarjih po določenem tečaju.

2. V želji, da se doseže ravnotežje v izmenjavi in da se odstranijo velika nihanja v tečaju bonov, se je grška vlada obvezala, da nam bo odobrila nabavo znatnih količin bombažnega prediva, kakor tudi kož in črne volne za bone. Po drugi strani bodo boni služili še naprej za stroške naših potnikov v Grčiji. Sporazum določa kot obveznost Grške banke, da našim potnikom izplačuje minimum bonov od 350 drahem dnevno na osebo in z avansom 1400 drahem. Tako se odstranjujejo tiste številne diskusije in pritožbe v zvezi z uporabo bonov za potnike. Znesek za osebo je zmanjšan, toda postal je obvezen. Ta odredba ne izključuje možnosti, da se v opravičljivih primerih odobri tudi večji iznos za stroške naših potnikov.

3. Sporazum določa končno tudi ustanovitev posebnega računa B, ki bo služil za tranfeer kapitala najemnin, dobičkov in prihrankov, kakor tudi drugih dohodkov, za katere sedaj ni obstojala možnost prenosa iz ene države v drugo. Na ta način se bo v znatni meri olajšalo našim sezonskim delavcem na Grškem, da svoje prihranke nakazujejo svojim družinam v Jugoslaviji. Ni potrebno poudariti, da predstavlja ta sporazum začasno osnovo za našo izmenjavo z Grčijo in da bosta ena kakor druga stran iskali še naprej trdnejšo in ugodnejšo rešitev. Zaradi tega je tudi ustanovljena mešana komisija, ki se bo sestala čim bodo razmere dopustile. Sporazum, ki smo ga danes podpisali, bo stopil v veljavo 21. t. m.

Samo še danes pre-krasni glasbeni film **SIMFONIJA ŽIVLJENJA** Čajkovski - Zarah Leander, Hans Stüwe, Marika Rökk
Nad 11.000 obiskovalcev je dosedaj videlo ta film in vsesplošno se čuje najboljšo pohvalo, kakršne že leta in leta ni bil deležen noben glasbeni film **Kino Matica, tel. 21-24** Ob 16., 19. in 21. uri

Stanje Narodne banke

Dne 15. oktobra 1939 je bilo stanje Narodne banke naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. oktobra, vse v milij. din):

A k t i v a : zlato v blagajnah 1.076.1, zlato v inozemstvu 10.8, skupna podlaga 1.986.9, devize izven podlage 627.2 (+56.,1), posojila 2.466.5 (—45.4), vrednostni papirji 405.1 (+50.0), zapiski ministrstva financ 328.2 (+158.0), razna aktiva 2.694.7 (—150.4).

P a s i v a : bankovci v obtoku 9.076.5 (—25.9), obveznosti po vidu 1.494.2 (+20.6), razna aktiva 385.7 (+73.3).

Obtok in obveznosti po vidu 1.070.7 (—5.3), skupna podlaga, ocenjena po stvarni vrednosti 3.179.1, zlato v blagajnah, ocenjeno po stvarni vrednosti 3.161.8, skupno kritje 30.07 (v prejšnjem izkazu 30.05%), od tega samo z zlatom v blagajnah 29.91 (29.89%).

Stanje naših kliringov

Po podatkih naše Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 15. oktobra naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. oktobra):

Aktivni kliringi: Nemčija 10.611.000 (— 2 milij. 510.000) mark, Češko-moravski protektorat 43,792.000 (+4,384.000) kron, Madžarska 34 milij. 714.000 (—4,020.000) din, Slovaška 7,075.000 (+7 milij. 75.000) kron, Turčija 8,826.000 (—8,455.000) din, Bolgarija 1,050.000 (—8000) din in Španija 2,935.000 pezet.

Pasivni kliringi: Italija 128.690.000 (—6 milij. 887.000) din, Poljska 26,896.000 din, Romunija 26,169.000 (—94.000), belgija 1,425.000 belg, Švica 864.000 (—109.000) švicarskih frankov in Bolgarija 1,618.000 (—8000) din.

Izkaz kaže znatne spremembe, ki so nastopile tekom enega samega tedna. Predvsem se je izredno zmanjšal naš aktivni kliriški saldo v prometu z Nemčijo, ker je naša trgovina z Nemčijo nekoliko zastala. Nasprotno pa je narastel naš kliriški aktivum v Češko-moravskem protektoratu in tudi slovaški kliring je sedaj izkazan posebej. Tu smo znatno aktivni. Zanimivo je tudi zmanjšanje naše aktivnosti v prometu s Turčijo. To pomeni, da so bila izvršena večja vplačila na račun naših izvoznikov v Turčiji. Še dne 13. oktobra 1939 je Narodna banka izplačevala v prometu s Turčijo kliriške nakaznice št. 1869 z dne 18. aprila 1938. Po poročilu dne 14. oktobra pa je prišla že na vrsto kliriška nakaznica št. 2040 z dne 22. avgusta 1938, do 17. oktobra pa je Narodna banka izplačala že nakaznico štč 2053 z dne 30. avgusta 1938, tako da znaša čakalna doba sedaj komaj še dobro leto dni.

Med pasivnimi kliringi je večja sprememba edino v italijanskem kliringu, kjer se je naša pasivnost zmanjšala za okoli 7 milij. din.

Uredba o odpremi sladkorja in špirita v svobodna skladišča

Na predlog finančnega ministra je ministrski svet predpisal uredbo o odpremi sladkorja in špirita v jugoslovanska svobodna carinska skladišča za slajenje in ojačitev vina, namenjenega za izvoz v inozemstvo.

*

Hrvatski zastopniki v deviznem odboru. Finančni minister je odredil, da pride v sestav deviznega odbora, nadalje uvoznega in izvoznega komiteja tudi po 1 zastopnik banovine Hrvatske. Te zastopnike imenuje ban Hrvatske, kakor tudi v vsakem odboru po 1 namestnika. Poleg tega pride v devizni odbor tudi pomočnik ministra financ.

Uradni obračunski tečaji naših železnic od od 15. oktobra 1939 dalje naslednji: holandski goldinar 24, nemška marka 17.80, zlati frank 14.50, madžarski pengö 12.85 din, švicarski frank 10.10, poljski zlot 8.40, italijanska lira 2.32, češka krona 1.53, belgijski frank 1.52, francoski frank 1.15, bolgarski lev 0.55, grška drahma 0.47 in romunski lej 0.35 din za dotične valute.

Odkupne cene oljnega semena. Minister trgovine in industrije g. dr. Ivo Andres je predpisal za leto 1940 naslednje najnižje cene oljnega semena (v oklepajih navajamo podatke za odkupne cene za letino 1939): oljnata in kapusova rekica 275 (265 za oljnato repico in 270 din za zeljnato repico), seme sončnic 185 (170), beli mak 350 (320), sezamovo 400 (380), bučna zrna 235 (235), laneno semenje 265 (265), ricinovo 400 (300) din 100 kg. Nadalje so se industrije lanenega olja prostovoljno obvezale plačevati 308.50 (lani 273.50) dinarjev za 100 kg lanenega semena.

Bombažno seme. Minister za trgovino in industrijo g. dr. Ivo Andres je predpisal za leti 1939 in 1940, da velja za bombažno seme cena 80 din za kg.

Problemi naše trgovine. V torek se je začela v Belgradu seja trgovinskih zbornic iz vse države, na kateri so v prvi vrsti razpravljali o vprašanju reguliranja službenih odnošajev v primeru pozivov na vaje v smislu čl. 221. obrtnega zakona. Konferenca je mnenja, naj ostane ta člen še nadalje v veljavi (z nekaterimi izpremembami) vendar samo za primere redne vaje, za primere izredne vaje, kakor tudi pripravljalnega, mobilnega in vojnega stanja naj se uredi to vprašanje na drug način, ker naše narodno gospodarstvo ne zmore teh finančnih bremen. Glede položaja trgovine je konferenca bila mnenja, naj se ukrene vse potrebno, da se zopet uvede kreditiranje po veletrgovini in tudi obnovi naj se kreditiranje denarnih zavodov. Ministrstvo naj nadalje izda potrebna navodila in pojasnila v zvezi z uredbo o pobijanju draginje in nepoštene špekulacije.

Izvoz živine v Švico. Po novem izvoznem režimu za Švico je bil izvršen že prvi zaključek in sicer 30 vagonov po 65 komadov živih prašičev. Pravijo, da so še velike možnosti za izvoz naših pršutarjev v Švico.

Izvoni kontingenti konj za neklirinške države. Na svoji seji dne 17. oktobra 1939 je razpravljal ožji strokovni odbor pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine o izvozu konj. Ugotovljeno je bilo, da razpolaga naša država upoštevajoč potrebe naše državne obrambe še vedno z okoli pol milijona konj odnosno žrebet, ki jih lahko tudi izvažamo v inozemstvo. Sklenjeno je bilo, se da da dovoljenje za izvoz nekaj tisoč konj, in sicer 2400 konj v Nemčijo, 1500 konj v Švico, 500 konj za Italijo in 4000 klavnih konj za Francijo. Kar se tiče Turčije in ostale države, ki kupujejo konje za devize, se bodo izvozna dovoljenja izdajala od primera do primera.

Likvidacija: Aurea, tvornica in veletrgovina za zlatnino, kovine in ure, d. z o. z. v Celju, Gledališka ulica 2.

Borze

Dne 18. oktobra 1939.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.30

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4.957.095 din, na belgrajski pa 5.302.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji

London 1 funt	176.60— 179.80
Pariz 100 frankov	99.95— 102.25
Newyork 100 dolarjev	4406.75—4466.75
Ženeva 100 frankov	995.00—1005.—
Amsterdam 100 goldinarjev	2349.50—2387.50
Bruselj 100 belg	740.00— 752.—

Ljubljana — Svobodno tržišče

London 1 funt	218.21— 221.41
Pariz 100 frankov	123.55— 125.85
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.—
Ženeva 100 frankov	1228.52—1238.52
Amsterdam 100 goldinarjev	2902.59—2940.59
Bruselj 100 belg	914.20— 926.20

Ljubljana — Zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.20— 14.40

Zagreb — Zasebni kliring

Solun 100 drahem	32.65— 33.35

Belgrad — Zasebni kliring

Solun 100 drahem	32.79— 33.49

Curih. Pariz 10.11, London 17.82, Newyork 445.875, Bruselj 74.75, Milan 22.50, Amsterdam 236.90, Berlin 178, Stockholm 106.20, Oslo 101.25, Kopenhagen 86.075 ,Buenos-Aires 105.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 409—414
v Zagrebu 415—425
v Belgradu 416—418

Tudi danes je vladala čvrsta tedenca za državne papirje in tečaji so ponovno narasli v znatni meri. Vedno bolj se približujejo tečajem, ki smo jih poznali še meseca avgusta. Tudi tečajni nivo na borzah se nadalje izenačuje. Na belgrajski borzi je znašal efektni promet 281.000 din pri zelo čvrsti tendenci.

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 96—98, agrarji 56—58, voj. šk. promptna 409—414, begl. obv. 77—79, dalm. agr. 74—76, 8% Bler. pos. 90 do 95, 7% Bler. pos. 86—88, 7% pos. Drž. hip. banke 95—97, 7% stab. pos. 92—94. — D e l n i c e: Nar. banka 6.800—6.900, Trboveljska 170—180.

Zagreb. Državni papirji: agr. 54 den., vojna škoda promptna 415—425 (420), begl. obv. 80 bl., dalm. agr. 70 den., 4% sev .agr. 56 bl., 6% šum. obv. 68 den., 8% Bler. pos. 91 den., 7% Bler. pos. 87 den., 7% stab. pos. 94 bl. — Delnice: Trboveljska 180—190.

Belgrad. Državni papirji: vojna škoda prom. 416—418 (415, 412), begl. obv .78—81, dalm. agr. 75 den. (76, 75), 6% šum. obv. 71—72, 8% Bler. pos. 90.50—92, 7% Bler. pos. 87.50—89. Delnice: Nar. banka 6.900 den.

Žitni trg

Novi Sad. Vse nespremenjeno. Tendenca prijazna. Promet srednji.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v celjskem okraju dne 12. oktobra 1939. Voli: I. vrste 4—5, II. vrste 3.50—4, III. vrste 3—3.50, telice: I. vrste 4.50—4.75, II. vrste 4—4.25, III. vrste 3.50, krave: I. vrste 4.50, II. vrste 3.50—3.75, III. vrste 2.50—2.75, teleta: I. vrste 5.50, II. vrste 4.25, prašiči: špeharji 8.50, pršutarji 8 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste prednji del 10, zadnji del 11, II. vrste prednji del 8, zadnji del 9, III. vrste prednji del 7, zadnji del 8, svinjina 13, slanina 15, svinjska mast 17.50, čisti med 17, volna: neoprana 18, oprana 24, surove kože: goveje 8—9, telečje 12, svinjske 6 din kg. — Pšenica 200—215, ječmen 190, rž 190, oves 150—175, koruza 175, fižol 300—400, krompir 115—130, lucerna 70, seno 65—70, slama 35—40, jabolka: I. vrste 200, II. vrste 150, III. vrste 100, hruške: I. vrste 250, II. vrste 150, III. vrste 100, moka: pšenična 300, koruzna 190, ajdova 360 din 100 kg. — Drva 75 din kub. m, jajca 1 din komad, mleko 1.50—1.75 din liter, surovo maslo 28 din kg, grozdje 3.50 din kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4—5, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6—7 din l.

Licencovanje bikov in mrjascev. Jesensko licencovanje plemenskih bikov in mrjascev bo v ljubljanskem okraju po naslednjem vrstnem redu: **dne 26. oktobra** ob pol 8 v Grosupljem na običajnem mestu za občine Grosuplje, Račna, Slivnica in Žalna; ob 9 v Št. Juriju na sejmišču za občino Št. Jurij; ob 11 na Igu na sejmišču za občine Ig, Tomišelj in Želimlje; ob 15 v Rakitni pri občinskem uradu za občino Rakitna. — **Dne 27. okt.** ob pol 8 v Vnanjih Goricah pri Erbežniku za občini Brezovica in Log; ob pol 10 v Kamniku pri Bačarju za občino Preserje; ob 11 v Borovnici pri obč. uradu za občino Borovnica; ob 14 na Vrhniki na sejmišču za občino Vrhnika. — **Dne 28. okt.** ob pol 8 v Št. Vidu nad Ljubljano pri obč. uradu za občino Št. Vid nad Ljubljano; ob 9 na Dobrovi pri obč. uradu za obč. Dobrova; ob 11 v Polhovem Gradcu pri Grašiču za občino Polhov Gradec; ob pol 14 »na Ljubljanici« za občino Št. Jošt; ob 15 v Horjulu pri Ceponu za občino Horjul. — **Dne 30. okt.** ob pol 8 v Šmartnem pod Šmarno goro pri »Jožetu« za občino Šmartno pod Šmarno goro; ob 9 v Medvodah pri obč. uradu za občino Medvode; ob 11 na Ježici na običajnem mestu za občino Ježica; ob 14 v Beričevem pri Jeranu za občini Dol in Podgorica; ob 16 v Dolskem na sejmišču za občino Dolsko. — **Dne 31. okt.** ob 8 v Dobrunjah pri obč. uradu za občino Dobrunje; ob 10 v D. M. v Polju pri obč. uradu za občino Polje; ob 14 v Šmarju pri Smoletu za občino Šmarje; ob 16 v Rudniku pri obč. uradu za občino Rudnik.

Konec poravnave: Tekstilna družba z o. z. v Košakih pri Mariboru.

Zaščita otrok za slučaj vojske

Pod predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije je bila v torek v Belgradu seja komileja drž. zastopnikov in Jugoslovanske Unije za zaščito otrok

Belgrad, 18. oktobra.

Včeraj popoldne je bila v slavnostni dvorani starega dvora seja komiteja državnih predstavnikov in Jugoslovanske Unije za zaščito otrok pod osebnim predsedstvom **Nj. Vel. kraljice Marije.** Seji so prisostvovali **Nj. kr. Vis. kneginja Olga,** divizijski general g. **Borivoj Ristič** kot zastopnik ministra vojske in mornarice, dr. **Stevan Ivanič,** načelnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje kot zastopnik tega ministrstva, **Adam Maksimovič,** načelnik finančnega ministrstva, g. dr. **Franjo Goršič,** generalni inspektor ministrstva za notranje posle, g. prof. **Niko Stipčevič,** načelnik prosvetnega ministrstva, ter ostali člani Komiteja državnih predstavnikov in Unije za zaščito otrok. Seje so se udeležili nadalje vsi člani glavnega odbora Jug. Unije za zaščito otrok, predsedniki vseh mestnih občin kraljevine Jugoslavije ter načelniki banskih uprav.

Točno ob 3 popoldne je prispela na sejo Nj. Vel. kraljica Marija, burno pozdravljena od prisotnih. Sejo je otvorila z izrazi vidnega zadovoljstva ter poudarila, da jo srčno veseli, da so se zbrali predstavniki vseh zainteresiranih korporacij, da čujejo osnovne smernice za izpeljavo organizacije za zaščito otrok za primer vojske.

Po vzpodbudnih otvoritvenih besedah visoke pokroviteljice in zaščitnice, ki je blagovolila prevzeti posebno skrb in iniciativo za kar najboljšo in najpopolnejšo zaščito otrok za primer vojne, je Nj. Vel kraljica Marija dala besedo glavnemu referentu na tej seji, da poda osnovne smernice mestnim občinam za načrtno organizacijo zaščite otrok za primer vojne. Referat je podal g. **Slobodan Vidaković,** član-tajnik Komiteja urada Nj. Vel. kraljice in glavni strokovni tajnik Jugoslovanske Unije za zaščito otrok. V svojem referatu je podčrtal, da je zaščita otrok za primer vojne potrebna danes največje pažnje in neomejene skrbi. Tako so jo in jo še pojmujejo vse one kulturne države, ki se zavedajo, da je bodočnost države in naroda zavisna od sposobnosti društvene skupnosti, ki uspešno varuje in vzgaja svoj naraščaj.

Tudi naša država je pristopila k načrtni organizaciji in izvedbi vseh potrebnih ukrepov za zaščito otrok za primer vojne. Jugoslovanska Unija za zaščito dece, ki pod najvišjim predsedništvom Nj. Vel. kraljice Marije predstavlja posredni forum koordinirane akcije države, samouprav, strokovnih organizacij in zasebne pobude za zaščito otrok v kraljevini Jugoslaviji, je pravočasno podvzela vse ukrepe, da se vprašanje zaščite otrok za primer vojne postavi na dnevni red kot aktualen problem, ki ga je treba načrtno in hitro reševati. Kadar vojna vihra zajame življenjsko poljano kateregakoli naroda, takrat padajo njeni najlepši cvetovi — otroci — bodoča sila naroda. Umiranje otrok od avionskih bomb, od strupenih plinov, od najhujših infekcijskih bolezni, od lakote in socialne bede je bil vedno in bo neizbežen konec vsake vojne. Zato je največja dolžnost vsake socialno zavedne društvene skupnosti, da pripravi vse potrebno, da se otroci zavarujejo pred mnogoštevilnimi vojnimi grozotami.

V nadaljnem svojem poročilu je podal g. Vidaković pregled številnih ukrepov in napornih prizadevanj tako državnih oblasti, kakor Komiteja in Jugoslovanske Unije za zaščito dece na področju predmetnega delokroga. Podal je podroben načrt o izpeljavi organizacije ter v zvezi s tem podčrtal dolžnosti mestnih občin, ki jih imajo pri izpeljavi zaščite otrok. Najprej je treba ugotoviti število otrok, ki jih bo potrebno v primeru nastopa negotovega stanja izseliti iz ogroženih krajev, napraviti o teh otrocih točne popise, pripraviti zanje kraje odnosno stavbe, v katere se bodo naselili, organizirati bivanje v teh naselbinah, pripraviti vse potrebno za prevoz in zdravniško oskrbo, pripraviti dovolj strokovno usposobljenega osebja, preskrbeti upravni in gradbeni material, nabaviti zadostno zalogo hrane, poučiti matere odnosno skrbnike otrok, kako naj otroka za izselitev pripravijo itd.

V svojem strokovno-tehtnem, do podrobnosti preštudiranem načrtu je tako podal vsa potrebna navodila zainteresiranim faktorjem. Vsa ta navodila bodo dostopna sodelavcem pri reševanju tega perečega vprašanja s pomočjo tiska in navodil, ki jih bo dajala vsem zainteresiranim potom nadrejenih oblasti Jugoslovanska Unija za zaščito otrok.

Po poročilu g. Vidakoviča je poročal zastopnik g. ministra vojske in mornarice divizijski general **B. Ristič.** V svojem referatu je podal podrobno poročilo o celotni organizaciji pasivne obrambe civilnega prebivalstva. Poleg uredbe o zaščiti pred napadi iz zraka je podrobnejše analiziral tudi pravilnik o zaščiti pred napadi iz zraka, ki ga je izdalo ministrstvo vojske in mornarice in ki v podrobnostih obravnava in daje navodila za zaščito otrok za primer vojne. G. general je odločno podčrtal, da je prva skrb pasivne obrambe ta, da se najprej zaščiti otroke.

G. dr. Stevan **Ivanič** je kot zastopnik ministrstva za socialno politiko, v čigar delokrog spada splošna zaščita otrok, podal poročilo o splošni organizaciji zdravstvene zaščite otrok kot predpogoja uspešne zaščite otrok za primer vojne. Predvsem je podčrtal, da je nujno potrebno posvetiti pažnjo preprečevanju in omejitvam nalezljivih bolezni, ki nastanejo pri vsaki taki akciji lahko naravnost katastrofalne. Podčrtal je vprašanje pravilne prehrane in poročal, da so pri proučevanju vprašanja prehrane prebivalstva posvetili posebno pozornost vprašanju prehrane otrok v primeru vojne. Nadalje je izjavil, da je pričelo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje s sistematično organizacijo zdravniškega osebja in njegove razporeditve za zaščito otrok za primer vojne. Pri tem pa je apeliral na vse prisotne, naj posvetijo posebno pažnjo izobraževanju pomožnega zdravstvenega osebja.

G. načelnik Adam **Maksimovič** je kot zastopnik ministra financ podal prisotnim podrobna navodila o preskrbi finančnih sredstev, ki bodo potrebna za izvedbo organizacije. Ker je bilo vprav finančno vprašanje najbolj pereče vprašanje, so prisotni njegova navodila sprejeli z velikim zadovoljstvom in odobravanjem.

G. dr. France **Goršič** je kot zastopnik ministrstva za notranje zadeve v okviru poročil zastopnikov ministrstev podal informacije o pravni utemeljitvi organizacije za zaščito otrok za primer vojne na podlagi obstoječih zakonov in v zadnjem času izdanih uredb in pravilnikov.

Po kratkem odmoru je sledila živahna diskusija o podanih referatih. Diskusije so se udeležili zastopniki odnosno predsedniki sledečih mest: Belgrada, Kragujevca, Kumanova, Tetova, Rume, Smedereva, Požarovca, Lekovca, Petrinje, Niša, Čačka itd. **G. dr. Juro Adlešič je kot predsednik mestne občine ljubljanske podal podrobno poročilo o dosedanjih njenih predpripravah. Njegov referat so prisotni z zadovoljstvom pozdravili in izrazili priznanje dosedanjim ukrepom, ki so jih v tem pogledu podvzela slovenska mesta.** Z velikim zadovoljstvom so prisotni vzeli na znanje poročilo predsednice Jugoslovanske Unije za zaščito dece ge. **Nake Spaičeve,** ki je s toplimi besedami apelirala na vse prisotne zastopnike, naj bo pri njihovem dosedanjem delu na prvem mestu skrb za zaščito otrok. Gdč. **M. Atanackovičeva** je kot šef odseka za zaščito mater in otrok apelirala na vse predstavnike banovinskih oblasti, naj delo pospešijo, da bo mogoče v čim krajšem času pokazati kar največ pozitivnih rezultatov.

Razpravo je zaključila Nj. Vel. kraljica Marija z vročo željo, da bi čula čim prej, da je organizacija za zaščito otrok za primer vojne izvedena in s tem naša mladina zaščitena pred težkimi posledicami morebitne vojne. — Ob pol 8 zvečer je Nj. Vel. kraljica Marija, burno pozdravljena od prisotnih, zapustila slavnostno dvorano starega dvora. Vsi prisotni pa so od te bogate seje odšli vzpodbujeni z najboljšo voljo, da na področju svojih občinskih odnosno banskih uprav čim prej zadoste visoki želji Nj. Vel. kraljice Marije in s tem željam vseh mater in očetov.

VSE
dogodke iz celega sveta Vam prinaša ceneni super

TIPA 044

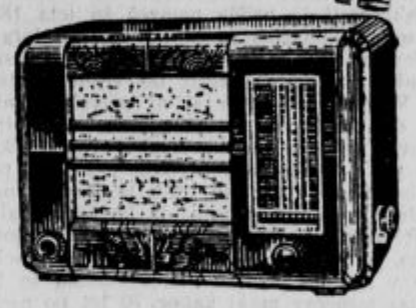

Prodaja tudi na obroke.

RADIO r. z. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva 6
RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13
ANTON BREMEC, Celje, Miklošičeva c. 2
L. LUŠICKY, Maribor, Koroška c. 11

Zborovanje duhovnikov v sredo, 25. okt.

Delo kongresa Kristusa Kralja se mora nadaljevati. Na kongresu so bile sklenjene dvojne resolucije: a) splošne, za ves katoliški svet, b) na slovenskem zborovanju posebne za naše domače razmere.

Mednarodno delo je zdaj med vojno zelo ovirano. Vendar se bo nadaljevalo, kolikor je v teh razmerah mogoče. — Doma pa je treba v smislu resolucij delati dalje, da ne bodo, kakor se po kongresih prerado zgodi, obležale na papirju.

Resolucije je treba zelo resno vzeti. Niso sestavljene samo, ut aliquid fecisse videatur, da se ne zdi, da se je nekaj naredilo. Treba se je vanje poglobiti in jih vsestransko premotriti, kaj se da dejansko narediti. Silne potrebe časa neizprosno zahtevajo temeljitega premisleka, kako v teh časih kraljestvo božje pred tolikimi napadi braniti in ga v narodu utrditi.

Predvsem je to seveda stvar duhovnikov. A vsi dobri lajiki so poklicani, jih v tej težki borbi podpirati.

V ta namen sklicuje prevzvišeni g. škof prvo zborovanje duhovnikov za v sredo 25. oktobra v Ljubljani v Rokodelskem domu. Prične se ob 9 dopoldne in nadaljuje popoldne ob 2.

Predavanj bo pet. Prvo pedavanje ima g. škof sam. Potem pa pridejo v razpravo resolucije o družini, o šoli, o društvih, o božji službi in nedeljskem delu. Ker je vseh resolucij preveč za eno zborovanje, pridejo ostale na vrsto pri drugem, ki bo pozneje ob primernem času.

Poročilo o kongresu

Na mednarodnem zborovanju so bila podana tako temeljita in času primerna predavanja, da bi bila velika škoda, ko bi ne bila trajno ohranjena. Zato se bodo izdala vsa v posebni knjigi, in sicer najprej v slovenskem jeziku. Zdaj se prevajajo na slovenščino. Upati je, da izide knjiga še do božiča. Poročilo z vsemi predavanji ne bo samo lep spomin na kongres, marveč bo zakladnica bogatih misli za obnovitev človeške, Bogu odtujene družbe, v Kristusu. Krasile jo bodo tudi lepe slike s kongresa.

Na praznik Kristusa Kralja

bo po škofovi odredbi po vseh cerkvah zahvala za tako lepo uspeli kongres. Zahvali naj se pridruži prošnja za blagoslov pri nadaljnem delu za kraljestvo Kristusa Kralja.

Rintintin postane „vojak“

K naborni komisiji v pariškem Invalidskem domu je prišel človek v spremstvu prekrasnega, ovčarskega psa. Dejal je: »Vpoklican sem, toda jaz sem lastnik filmskega psa Rintintina, in ta pes je moje premoženje. Ne morem ga pustiti samega. Navajen je, da ga samo jaz negujem in mu dajem hrano. Toda v armadi bi nemara dobro služil.« Častniki so se mu nejeverno nasmehnili, pregledovali so zaman svoje uradne knjige, toda nikjer ni bilo zapisano, da bi kak pes smel k armadi... Lastnik velikega štirinožnega filmskega zvezdnika pa je dal psu nekaj strogih ukazov. Tedaj je Rintintin pograbil papirni koš, spraznil ga je v kot, planil k obešalniku za obleko, snel čepico, ki je ondi visela, izročil jo je predsedujočemu častniku in je slednjič z desno šapo po vojaško pozdravil vse navzočne. Opravil je izpit. Rintintin sme zdaj s svojim gospodarjem v vojašnico. V sanitetni, kakor tudi v poročevalski službi se bo Rintintin brez dvoma izkazal.

Marija Stuart in Elizabeta sta dobro shranjeni

V Angliji in v Franciji so vse tiste spomenike, ki jih niso mogli spraviti v kleti, obložili s stotinami vreč s peskom, da bi bili na varnem pred letalskimi napadi. Medtem, ko je v Luksemburškem parku izginil slavni renesančni vodnjak pod skladovnico peščenih vreč, so zdaj začeli obdajati z vrečami peska tudi druge umetnine v parku. Še sedi George Sandova, izklesana iz kamna v udobni drži na trati, prav tik vhoda v park. Še se smehljajo kraljice Anglije, krotko in ljubeznivo, otrokom, ki se igrajo v jesenskem soncu in poganjajo svoje ladjice po bazenu. Toda kmalu bodo tudi te sohe izginile pod zaščitnim obzidjem iz peska. Kip maršala Neya, kip Ludovika IV., Henrika IV., obelisk na Place des Concordes; vse bo obdano z vrečami s peskom za vojni čas.

Toda, če bi hoteli v Parizu zavarovati vse umetnine, saj je skoraj na vsakih vratih kaka dragotina, bodisi zgodovinska ali slikovita, tedaj bi morali ves Pariz obdati s peščenimi vrečami, saj je vse to mesto ena sama prekrasna umetnina, doživetje, ki obogati slehernega, ki ga sme doživljati.

Tudi London varuje svoje spomenike prav tako zaradi letalskih napadov. Na tisoče vreč s peskom je pripravljenih. V Westminstrski opatiji so že zdavnaj izginili kraljevski grobovi za tem obzidjem, in v kapeli Henrika VII. se že pripravljajo, da obdajo tudi Marijo Stuart z njim, medtem ko spomenik njene nasprotnice kraljice Elizabete ni več viden. Samo spomenika kraljice Viktorije in princa Alberta čakata še na to, da bosta zavarovana za čas vojne, in za zdaj še kljubujeta grozeči nevarnosti, ki sta ji izpostavljena.

Šampanjec - pa nič kruha!

Belgijski časopisi pišejo o pomanjkanju, ki je zaradi francoske vojne napovedi doletelo majhno francosko podeželsko mesto, ki je še nedavno bilo v zvezi z vsemi kraji sveta. To je Epernay, središče pokrajine **Champagne** (Šampanj), kjer so velike, svetovnoznane tvornice šampanjca. Francoski šampanjec narejajo iz grozdja, ki ga vinogradniki pridelajo v tukajšnjih vinogradih. Kar na mah pa je nastala kriza, ki ima neizmerne posledice. Ker je zastal ves izvoz šampanjca, posebno prekooceanski, in ker je tudi zastalo zapravljivo veseljačenje v Franciji, ni moči šampanjca prodati. Vinogradniki niso mogli nič več prodati grozdja, in na tone in tone grozdja gnije po shrambah. Zaradi teh razmer je pač razumljivo, da so se vinogradniki nedavno v trumah zbrali v Epernayu in so zahtevali, da naj ne bo vojne. Nastopiti je morala policija, da je pregnala vzburjeno množico.

LISTEK

Zabreški mami — Angeli Babnikovi v spomin

Ali Vas res ni več? Saj ne moremo verjeti, da ste se preselili v večnost. Bili ste mama vseh nas Zabreščanov. Še pred kratkim smo se pogovarjali na planini. Res ste bili precej bolni, a kdo bi si upal misliti, da ste bili skoraj že na pragu življenja. In danes ste tam, kamor sicer mi vsi gremo; toda Vaša pot se je prekmalu končala.

*

Vsako leto ob začetku počitnic smo prihajali na planino. Vi ste bili seveda že davno prej gori, da ste vse potrebno pripravili in uredili. Ko ste zaslišali naš vrisk, se Vam je srce vzradostilo in ste dejali: »Moji otroci gredo.« Pristavili ste lonec vode na štedilnik, da ste nas ob prihodu pogostili s čajem. Ko smo prisopihali v bajto, ste nas pozdravljali: »Bog te sprimi, moj otrok!« Že se je pred vsakim kadila skodelica planinskega čaja. In tako dober je bil; nikjer nismo drugje takega pili. In potem ste nam dan za dnem kuhali izvrstne žgance, jih obilno zabelili in zalili z gostim planinskim mlekom, »da bi bili otroci siti!«

Tako smo prihajali tja na prelepo Zabreško planino. Ko smo pa odhajali, ste dejali vsakemu ob slovesu: »Bog te obvar!« Slovo od planine je bilo vedno težko; težko zaradi ločitve od planinske narave, toda zelo težko tudi zato, ker smo odhajali od Vas, naše zabreške mame.

Imeli ste v svoji oskrbi najrazličnejše tabornike, tako dijake kot dijakinje, kongreganiste in kongreganistinje, akademike in bogoslovce. Toda najbolj ste se razveselili dečkov, ki so prišli taborit v Zabreško planino. Ko so pričebljali okoli koče, ste bili vedno najboljše volje, vsi srečni. Kljub ogromnemu delu in velikim skrbem se jim niste nikoli odtegnili, temveč ste bili dečkom vedno dobrohotna mati. Vsak posamezni deček Vam je bil pri srcu, zanimali pa ste se ravno tako za vse težnje in tudi težave cele kolonije. Še k tabornemu ognju tam v taborišču ste včasih prišli, čeprav so Vas že tedaj bolele noge. A storili ste to, samo da smo bili mi še bolj veseli. Pa saj ste se tudi Vi med nami kar pomladili. Kako prisrčno ste se smejali našim burkam. In še zapeli ste z nami. A zdaj je zginil smeh z Vaših ustnic; tudi peli ne boste nič več. Zapeli so vam mrtvaški zvonovi...

*

Zabreška planina, ki je tako rekoč ob Vaši strani zrastla iz nič, je osirotela. Ravno sedaj, ko se utegne najlepše razcvesti. Kdo bi vedel povedati, koliko skrbi in bridkosti ste prestali zaradi nje? Morda Nande? Dasi ste najtežja bremena nosili skupno s sinom, so bila le še pretežka. — Vendar Vam ni to delo za Zabreško planino izpilo toliko moči, kot pa nerazumevanje, katerega ste srečavali pri tem delu. Veliko svojega zdravja ste pustili na planini; veliko pa ste ga tudi izgubili zaradi planine. Ko smo se letos spet dobili na planini — to je bilo že peto leto — Vi niste mogli več sodelovati. Gledali ste z veseljem na razvijajoče se delo, a poprijeti niste mogli. To Vas je žalostilo. Gledati, pa ne delati. Prisluškovali ste petju in smehu ob tabornem ognju, Vaš obraz pa je bil že zresnen. Skozi vsa leta ste vsak dan obenem z nami in dečki pristopali v kapelici k angelski mizi, sedaj pa je moral Gospod stopiti k svoji zvesti služabnici. V procesiji in s prižganimi svečami smo Vam po sv. maši nosili Vašega Stvarnika tja preko taborišča po lepi planinski prirodi. A Gospod Vam je krepčal dušo, telo pa je pustil hirati. Prišel je čas odhoda s planine — tedaj so Vas morali nesti v dolino. Težavna je bila za Vas ta pot, dasi je niste hodili. Morda ste slutili, da se poslavljate od lepih gorenjskih planin, od Stola, od Zabreške.

Trpljenje je bilo Vaše življenje. Saj ste često sami dejali: »Zame ni veselja na svetu.« A eno veselje ste si vedno želeli — doživeti sinovo novo mašo. Toda Bog je odločil drugače. Zahteval je od Vas žrtev za žrtvijo. In na koncu mu je ugajalo, da mu doprinesete še to, poslednjo, največjo. Vdali ste se v njegovo sveto voljo ter položili to najtežjo žrtev v Gospodove roke. In On je sprejel to žrtev. Ne bo Vam odtegnil plačila zanjo!

*

V nedeljskem jutru nas je vse Zabreščane presenetila prežalostna novica. Ob sklepu tedna, v soboto zvečer, je zaključila naša dobra Zabreška mama svoje trudapolno zemsko potovanje in odšla k svojemu Stvarniku. Srce se nam je krčilo. Zabreške mame ni več .. Sirote smo ostali. Prosili smo Gospoda, naj Vam obilo poplača, kar ste za nas dobrega storili. Vaše življenje je bilo življenje dobre krščanske slovenske matere. Ni Vam bilo težko obstati pred strogim sodnikom. Vaša dobra dela so šla z Vami; ni jih bilo malo.

*

Lep in dolg pogreb ste imeli, draga Zabreška mama. In mi Vam nismo zapeli na grobu, nihče Vam ni spregovoril besedice v slovo. Pa saj so Vam prepevali hvaležni bogoslovci prekrasen koral: «Usmili se me, Bog, po svoji milosrčnosti.« Mi pa nismo mogli ne peti ne govoriti. Vsem nam je bolečina stiskala srce in grlo.

Sedaj ste v kraju, kjer ni skrbi in ne težav. Bog je obrisal solze z Vašega obličja in smrti ne poznate več. Dosegli ste srečo in veselje, skrbi pa so ostale Nandetu. Z višav boste spremljali pri delu njega in nas, ki mu bomo pomagali.

Uživajte neskaljeno srečo pri Njem, katerega ste pogosto prejemali pod podobo kruha. Mi se Vas bomo spominjali zlasti v molitvah. Toda upamo, da ste že v krajih večne blaženosti. Mi smo še ostali v solzni dolini. Vi ste pa že nad zvezdami, vendar nas še vedno veže zabreška skupnost. Naše dobre zabreške mame ne bomo nikdar pozabili!

Zabreščan.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 19. oktobra: Peter Alkant, spoznavalec; Etbin, opat.

Petek, 20. oktobra: Janez Kan, spoznavalec; Felicijan, mučenec.

Prvi krajec ob 4.24. Herschel napoveduje vihar in sneg.

Novi grobovi

+ S. Marija Avrelija Ušen

V ljubljanskem Marijinem domu v Slomškovi ulici je odšla v torek pred polnočjo k Bogu po večno plačilo velezaslužna usmiljena sestra svetega Vincencija Pavelskega s. Marija Avrelija Ušen. Rojena je bila leta 1850 v župniji Sv. Petra v Savinjski dolini. Vse svoje žive dni se je z veseljem spominjala kot prav posebne milosti, da je tam prejela kot osemletna deklica zakrament sv. birme od svetniškega škofa Antona Martina Slomška. Spominjala se je tudi natanko, katera vprašanja iz katekizma ji je tedaj stavil in katere nauke in opomine je dajal pri tisti priliki birmancem ter birmanskim botrom in botricam. V družbo usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega je vstopila kot devetnajstletna mladenka v majniku leta 1870. Za Ljubljano je pomenljivo predvsem to, da je žrtvovala polnih štirideset let vse svoje moči in zmožnosti v kuhinji ljubljanske splošne bolnišnice. V staro splošno bolnišnico na Dunajski cesti je prišla namreč že leta 1882 za prvo sestro kuharico in je po potresu leta 1895 nadaljevala to težko in odgovorno službo v splošni bolnišnici na Zaloški cesti do srede septembra 1922. V vseh teh letih si ni privoščila niti za teden dni počitnic; pretežko delo v kuhinji je prepustila mlajšim močem šele v svojem 73. letu. Poslej pa je še dolgo opravljala vsa lažja poklicna dela. Zlasti v zadnjih letih je zmolila nešteto sv. rožnih vencev v upanju, da bo še učakala kanonizacijo ali vsaj beatifikacijo škofa Slomška. Upajmo, da se zdaj že veseli pri njem v nebesih. Saj je v svetem poklicu molila, delala in trpela le nekaj mesecev manj kakor 70 let po njegovih naukih samo za Boga in uboge bolnike. K časnemu počitku na pokopališče pri Sv. Križu jo bomo spremili izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa danes ob dveh popoldne.

Bog ji bodi bogat plačnik!

Osebne novice

= **Upokojitve.** Z ukazom kr. namestnikov in na predlog ministra za ptt so bili upokojeni: **Jernej Vidmar, Anton Klemenčič in Štefan Bele** — inšpektorji 5. skupine pošte Maribor 2; Fortunat Tihle, glavni arhivar 7. grupe direkcije pošte v Ljubljani, Anton Majer, višji kontrolor 6. skupine Maribor 1.

= **Promocija.** Na zagrebški univerzi so bili promovirani za doktorje vsega zdravilstva: **Mahkota Stanislav** iz Vokla pri Kranju, **Stegnar Marjan** in **Vrtačnik Kazimir**, oba iz Ljubljane. — Čestitamo!

★

— **Izredno lepo in primerno darilo trajne vrednosti** je poklonil g. predsednik Narodne galerije v Ljubljani dr. Fran Windischer naši Akademiji znanosti in umetnosti: kip njenega prvega predsednika, univ. profesorja dr. Rajka Nahtigala. Poprsje je po nalogu predsednika Windischerja umetniško izdelal v črnem kamnu akademski kipar g. Boris Kalan. Razstavljeno je do konca tega meseca v Jakopičevem paviljonu na razstavi Kluba neodvisnih. Potem pa bo v okras akademijskim prostorom na Novem trgu. Naj bi sledili vzornemu vzgledu g. predsednika dr. Windischerja še naši imoviti sloji in zavodi ter dejansko dokazovali umevanje pomena naše Akademije za naš narod z denarnimi subvencijami, volili ali drugimi darili, ki so Akademiji nujno potrebna, če naj izpolnjuje svoje dolžnosti v čast našemu narodu!

— **Ban dravske banovine dr. Marko Natlačen** v petek, 20. oktobra ne bo sprejemal stank, ker bo uradno odsoten.

— **Odkritje nagrobnega spomenika dekanu Anžiču.** V nedeljo 22. oktobra ob pol 3 popoldne bodo na pokopališču v Št. Jerneju na Dolenjskem odkrili nagrobni spomenik zaslužnemu župniku, dekanu in članu banskega sveta g. Jožefu Anžiču. Z odkritjem spomenika bo združena primerna slovesnost. Prijatelji in častilci rajnega vljudno vabljeni!

— **Izseljenski duhovnik g. Ivan Camplin,** ki se je, kakor smo že poročali, vrnil iz Pariza, se je nastanil v Bogojini v Slovenski Krajini, in je izseljencem oziroma njihovim domačim na razpolago za vsa potrebna pojasnila.

— **Bolniška blagajna TBPD v Ljubljani** je razpisala v Službenem listu kos 82, z dne 14. 10. t. l. mesto pogodbenega zdravnika v Sevnici.

— **V dravski banovini je v volivnem imeniku za volitve senatorjev 444 volivnih upravičencev.** Senatorje volijo po zakonu o volitvi senatorjev narodni poslanci, člani banskega sveta in vsi župani. Ker je narodna skupščina razpuščena, ostanejo v volivnem imeniku še člani banskega sveta in župani. V dravski banovini je 50 članov banskega sveta in 407 županov, skupaj tedaj 457. Od tega števila moramo odšteti 13 članov banskega sveta, ki so obenem tudi župani, tako da je za volitve senatorjev dejansko 444 volivnih upravičencev.

— **Mlakarjevi izbrani planinski spisi,** ki jih izdaja Slovensko planinsko društvo v Ljubljani, bodo zaključeni s tretjo knjigo, ki bo izšla sredi meseca novembra. Prijetno planinsko čtivo šaljivo resnega planinskega pisatelja g. prof. Mlakarja naj bo v vsaki planinski družini. Kdor ima že prva dva zvezka in še ni naročil tretje knjige, naj to nemudoma stori. Vse one, ki še nimajo navedene knjižne zbirke, naj jo takoj naroči v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-I, kjer dobite sedaj že prvo in drugo v novembru pa tudi tretjo knjigo. Naklada prve knjige gre h kraju zato je treba hiteti z naročilom.

— **Živalske kužne bolezni.** Po stanju z dne 8. oktobra sta bili v dravski banovini slinavka in parkljevka na 309 dvorcih, svinjska kuga na 22 dvorcih, svinjska rdečica na 22, konjske garje na 3, mehurčasti izpuščaj na 3, kuga čebelne zalege na 2 in vranični prisad na enem dvorcu.

— **Zaplenjen cerkveni prt.** Orožniška patrulja z orožniške postaje Šmarje-Sap je zaplenila brezposelnemu brivcu Djuru Grdješiču v Razdrtem cerkven prt, ki ga je ponujal v nakup. Prt je služil za pokrivanje oltarja. Je iz belega domačega platna ter v sredi že malo zakrpan s strojem in pokapan od sveč. Prav gotovo je bil ukraden v kaki cerkvi. Aretirani brivec pravi, da je potoval iz Karlovca v Črnomelj in nato v Planino pri Rakeku in Logatec.

— **Ciganska nadloga.** Orožniki že dalj časa zasledujejo z veliko vnemo ciganske družino Hodorovičev, ki so zagrešili že precejšnje število tatvin in vlomov. Zadnje čase so se potepali po Notranjskem in nadlegovali kmete. V noči od 10. na 11. oktober pa so v Cerkniški dolini zagrešili več vlomov. Pri posestniku Cimpermanu Antonu v Topolu št. 26, občina Begunje, so ukradli novo svetlo sivo moško, ponošeno temnorjavo obleko in kroj za člana fantovskega odseka. Poleg tega so odnesli črn baržunast ženski plašč, suknen ženski plašč, letni ženski plašč, moški Hubertus plašč zelene barve, ponošen moški površnik, več moškega in ženskega perila in brisač, par čevljev, dve srebrni debeli moški verižici in še nekaj drugih malenkosti, tako da ima posestnik okrog 5000 din škode. Isti cigani so pri posestnici Mariji Zalar na Gori, občina Begunje, odnesli tri kompletne moške obleke, moški klobuk, par čevljev, sedem moških srajc in spodnjih hlač in še več drugega perila, tako da znaša celotna škoda 2.050 din. Potem, ko so se tako dobro založili z obleko, so jo cigani popihali v gozdove na Krimu.

— **Številne tatvine po deželi.** V Toplicah na Dolenjskem je trgovcu Jožefu Kapšu ukradel Franc Koštrun za sedem tisoč dinarjev usnja in nekaj obleke. Koštrun je doma iz radovljiškega okraja. Po tatvini je izginil in ga še niso mogli prijeti. — Znani potepuh Jože Kočevar je ukradel posestniku Francu Brčonu na Obolnem precej obleke in zlatnine. Pri tatvini so Kočevarja zasačili, nakar je pobegnil in med begom odvrgel nekaj obleke, dva zlata prstana in uro. Kočevar je doma od Krškega. — V Raštajnu pri Senovem je v Ajdovnikovo gostilno vlomil Slavko Leskovec ter ukradel črno moško obleko in nekaj perila v skupni vrednosti okrog 1000 dinarjev. — Jakob Abelj je šoferju Antonu Dolinarju iz Tržiča ukradel novo sivo obleko, nov klobuk, dva pora čevljev in nekaj drobnarije v skupni vrednosti nad dva tisoč dinarjev. Vse navedene tatove zasleduje orožništvo, pa tudi ljubljanska policija. — Dva neznana moška sta ukradla Josipu Šinkovcu, rudarju od Sv. Urha, občina Zagorje, iz žepa telovnika denarnico, v kateri je bilo 2800 dinarjev. Tatova sta stara okrog 20 let. — Pri posestniku Josipu Brencetu v Rakitni je bilo vlomljeno. Tatovi so odnesli veliko obleke in perila v skupni vrednosti okrog 3000 din. Poleg tega so odnesli tudi 230 din gotovine. — V hiši gostilničarja Josipa Dežmana v Družmirju, občina Šoštanj, so se oglasili tatovi in odnesli nočno omarico, katero so razbili in ukradli iz nje 2000 din v bankovcih in kovancih ter pištolo kalibra 6.35 mm, vredno 250 din. Tatvino so zagrešili najbrž brezposelni ali pa cigani, ki so se klatili tamkaj.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.**

— **Kurja očesa in otiščanci se ne tvorijo, ako uporabljate za nego nog SANOPED. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.**

Po državi

• **Nova cerkev in samostan v Crikvenici.** V Crikvenici so na slovesen način posvetili novo cerkev sv. Antona, ki je zgrajena na mestu nekdanje kapelice sv. Antona v starem delu Crikvenice, ki se imenuje Gorica. To kapelico je senjsko-modruška škofija odstopila frančiškanom, ki so prišli v Crikvenico l. 1926, ko so izgubili svoje samostane v Kopru, na Barbani, v Zadru in Lošinju. Cerkev je posvetil škof dr. Viktor Burič. Gradili so jo šest let. Poleg cerkve so zgradili tudi samostan. K zgraditvi cerkve in samostana so z darovi pripomogli Primorci, veliko so prispevali tudi izseljenci v Ameriki. Svet za cerkev in samostan je daroval pokojni I. Ivančič, ki mu bodo v zahvalo postavili spomenik v samostanskem parku. Spomenik je izdelal akademski kipar Zvonko Car, ki je naredil tudi idejni načrt za pročelje in notranjščino cerkve ter zvonik. Poleg tega je g. Car izdelal iz trogirskega marmorja tudi križ na glavnem oltarju.

• **»Merkur« mora dobiti hrvatsko ime.** Povodom predloga poverjenika Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, da se opravi razmejitev bolniške blagajne »Merkur«, t. j., da bi »Merkur« deloval samo na področju banovine Hrvatske, je splitska podružnica »Merkurja« sklicala sestanek delegatov in njihovih namestnikov, na katerem je bilo soglasno sklenjeno: 1. Glede vprašanja razmejitve bolniške blagajne »Merkur« se naj zavrne protest osrednje uprave v Zagrebu iz enostavnega razloga, ker je razmejitev nujna posledica novega stanja v državi; 2. Ker se bo z razmejitvijo znižalo število članov, se zahteva od merodajnih krogov uredba o prisilnem zavarovanju vseh zasebnih nameščencev v banovini Hrvatski pri »Merkurju«; 3. Merkur naj bo edini nosilec zavarovanja vseh vrst zasebnih nameščencev na področju banovine Hrvatske pod nadzorstvom hrvatskega bana; 4. »Merkurju« naj se vrne hrvatsko ime.

• **General Sarkotič, bivši guverner Bosne, je umrl.** Na Dunaju je umrl v 82. letu življenja bivši guverner Bosne in Hercegovine in vojaški poveljnik Bosne, Hercegovine in Dalmacije, general Stjepan baron Sarkotič de Lovčen. Pokojni general je bil med onimi redkimi slovanskimi osebnostmi v bivši monarhiji, ki so se povzpele do visokih vojaških časti. Rodil se je 4. oktobra 1838 v Sinju pri Otočcu. Njegova družina je graničarskega izvora in zato ni bilo čudno, da se je mladenič odločil za vojaško kariero. Ko je bil star 21 let, je postal poročnik v pehotnem polku št. 16 in se je s tem polkom tudi boril v krivošijski vstaji leta 1882. Kmalu je prišel v generalni štab, v katerem je hitro napredoval. Leta 1907 je postal general-major, leta 1911 pa podmaršal. V prvih mesecih svetovne vojne je Sarkotič vodil 42. domobransko divizijo. Sodeloval je v kratki ofenzivi proti Srbiji, septembra 1914 pa je bil imenovan za guvernerja srbskega ozemlja. Toda to ni ostal dolgo, kajti hrabre srbske čete so kmalu potisnile sovražnika s svoje zemlje. Sarkotič je bil nato imenovan za guvernerja Bosne in Hercegovine in za vojaškega poveljnika teh dveh dežel ter Dalmacije. Na tem položaju je ostal do prevrata. Z zlomom avstroogrske monarhije so propadle tudi vse nadaljne ambicije barona Sarkotiča, ki je pri prevratu komaj rešil golo življenje ter se naselil na Dunaju. Do zadnjega pa se ni mogel pomiriti z novim stanjem, ki je nastopilo po zlomu monarhije.

• **Rekorden vpis slušateljev na zagrebško vseučilišče.** Vpisovanje v zimski semester letošnjega študijskega leta na zagrebški univerzi še ni zaključeno, vendar je že do sedaj vpis slušateljev dosegel rekordno številko. Do ponedeljka se je vpisalo že 5021 slušateljev. Največji porast slušateljev je zabeležiti na medicinski fakulteti. Na medicinski fakulteti se je do ponedeljka vpisalo 853 slušateljev, do konca vpisovanja pa računajo, da bo ta številka narasla na 1200. Preteklo leto je imela medicinska fakulteta okrog 800 slušateljev. Na tehniško fakulteto se je vpisalo do ponedeljka že 766 akademikov, računajo pa, da jih bo vseh okrog 1000. Novincev med njimi je okrog 400, dočim jih je bilo lansko leto le okrog 200. Precejšen je porast slušateljev tudi na filozofski in pravni fakulteti. Računajo, da se bo letos vsega skupaj vpisalo na zagrebško univerzo okrog 7000 slušateljev, kar predstavlja doslej najvišjo številko, ki je bila kdaj dosežena.

• **Zlati zaklad, ki je ležal 3000 let v zemlji, najden.** Župan občine Lovas pri Vukovarju Plaščevič je oral na svoji njivi. Naenkrat je naletel na okraske iz brona. Nehal je orati in začel previdno kopati. Našel je lončeno posodo, polno zapestnic, brošk, prstanov itd. iz brona in zlata. Našel je tudi črno emajlirano posodo, ki je bila okrašena s tenkimi zlatimi žicami. O najdbi so obvestili arheološki muzej v Zagrebu in muzej kneza Pavla v Belgradu. Očividno gre za zaklad, ki ga je kak zlatar ali trgovec zakopal v zemljo, da bi ga skril pred sovražniki. Šele čez 3000 let je bil izkopan zaklad, ki bo dragocen prispevek pri raziskavanju prazgodovine dežele.

• **14 letnega dečka zastrupila.** V Slavonskem Brodu je neka Kata Gasler povabila 14 letnega dečka, naj pije iz njene steklenice žganje. Komaj pa je deček naredil požirek, se je v hudih bolečinah zgrudil na tla in kmalu omedlel. V steklenici namreč ni bilo žganje, kakor je rekla Gaslerjeva, ampak raztopina kamene soli. Dečka so takoj prepeljali v bolnišnico. Zakaj je Gaslerjeva, ki so jo takoj aretirali, dečka zastrupila, se ne ve. Ljudje govore, da je hotela zastrupiti svojega moža in je na dečku preizkusila učinek strupa.

• **Volkovi koljejo ovce.** V vasi Budimliči v bližini Sarajeva se je pojavila velika tolpa volkov, ki so trem kmetom poklali precejšnje število ovac. Kmetje iz sarajevske okolice prihajajo v Sarajevo in prosijo pri oblasteh, da jim dovolijo nakup strelnega orožja, da bi se mogli ubraniti pred volkovi.

• **Kapa je izdala roparja.** V vasi Greda v bližini Varaždina je bil v eni preteklih noči izvršen drzen roparski napad na hišo gostilničarja Korocija Franja. Napadalci so z debelimi koli in kamenji razbili okna, zlezli v hišo in prisilili gospodarja, da jim je povedal, kje ima skrit denar. Roparji so bili oboroženi s samokresi. Orožniki so pod oknom našli kapo, ki jo je izgubil eden od napadalcev. Kmalu so dognali, da je kapa last Toma Bregoviča iz iste vasi. Bregoviča so prijeli in po daljšem oklevanju je priznal zločin ter izdal še oba svoja pomagača.

• **Samomor sarajevskega zdravnika v preiskovalnem zaporu.** V preiskovalnem zaporu sarajevskega okrožnega sodišča se je obesil dr. Samuel Kampus. Prihodnji mesec bi morala biti glavna razprava proti njemu, ker je avgusta 1937 ustrelil svojo svakinjo, nekega nosača pa je z več streli ranil. Dr. Kampus je študiral medicino na dunajski univerzi. Ko se je vrnil v Sarajevo, se je poročil s sestro bankirja Atiasa in se naselil v Zaječarju. Mlada žena pa ni vztrajala v Zaječarju. Kmalu potem ko je dala življenje sinčku, se je preselila k svojim staršem v Sarajevo. Dr. Kampus, ki je svojo ženo zelo ljubil, se je preselil v Brčko, pa tudi tam njegova žena ni hotela živeti. Zapustila ga je že drugič. Dr. Kampus se je nato preselil v Banjaluko, v upanju, da bo ženi to mesto všeč. Pozneje je zvedel, da ga žena vara. Otrokoma na ljubo — medtem sta dobila drugega otroka — je bil pripravljen ženi odpustiti. Res sta nekaj časa živela skupaj, vendar ga je leta 1937 žena za vedno zapustila in vzela s seboj tudi oba otroka. Naselila se je pri svojem bratu v Sarajevu. Kritičnega dne je prišel dr. Kampus v Sarajevo, da bi obiskal otroka. Ko je prišel v svakovo stanovanje, mu je prišel nasproti sinček in dejal: »Beži, oče, umoriti te hočejo!« Kampus je šel nato na policijo, kjer si je dal izstaviti orožni list. Nato je kupil samokres in se vnovič podal v svakovo stanovanje. Srečal je nosača Halilovića, ki je pravkar zapustil stanovanje. Kampus je potegnil samokres in nosača ranil z več streli. Nato je hitel iz sobe v sobo, da bi poiskal svojo ženo. Ker je ni našel, se je podal v tretje nadstropje, kjer je stanovala starejša sestra njegove žene. Ko je zagledal svakinjo, ki je bila zelo podobna njegovi ženi, jo je ustrelil. Očividno jo je imel za svojo ženo. Dr. Kampusa so aretirali. Sodišče je dalo preiskati njegovo duševno stanje. Preiskava je trajala dve leti. Sedaj pa je vrhovni sanitetni svet v Belgradu izjavil, da je dr. Kampus zelo obremenjen, ni pa duševno bolan. Na podlagi te izjave je bila za november določena glavna razprava, vendar pa se je dr. Kampus s samomorom odtegnil sodbi.

• **Vlomilci odnesli občinsko blagajno.** Neznani vlomilci so ponoči prišli z vozom pred občinsko hišo v Drenovcu pri Brodu in razbili okno, skozi katero so izvlekli veliko železno blagajno, jo naložili na voz in odpeljali. Na bližnjem travniku so blagajno razbili, ker so mislili, da je notri večja vsota denarja. Pa so bili razočarani, zakaj v blagajni sploh ni bilo denarja, pač pa samo ena vložna knjižica in nekaj akcij. Vse papirje so vlomilci razmetali po travniku, nato pa pobegnili.

• **150 kmetov je sodelovalo pri ugrabljenju dekleta.** V vasi Šahbegoviči, nedaleč od Sarajeva, se je v eni preteklih noči odigrala nenavadna »otmica«. Čamil Šetič iz Dragoredov se je zaljubil v 17-letno Fatimo Mujanovič. Toda dekletovi starši so bili proti temu, da bi se njihova hčerka poročila s Čamilom. Čamil pa ni odnehal in se je odločil, da dekle ugrabi. Zbral je 150 kmetov iz svoje vasi in prišel z njimi zvečer ob 10 pred hišo svoje izvoljenke. Kmetje so razbili vrata, vdrli v hišo, odnesli iz nje dekle, jo posadili na konja in se vrnili v Dragorede. Fatimin oče je takoj obvestil orožnike, ki so odšli v Čamilovo hišo v Dragorede, kjer so našli dekle. Dekle je povedalo, da ne mara Čamila in da je nad njo izvršil nasilje. Čamila so zaprli, dekle pa se je vrnilo k svojim staršem.

• **Boj med lovskim čuvajem in lovskim tatom.** Dva graščinska logarja v Ivancu na Hrvatskem sta v gozdu naletela na znanega lovskega tatu Korparja. Preganjala sta ga nekaj časa, končno pa jima je ušel. Logarja sta mislila, da je Korpar skril svojo puško pri svojem bratu Petru, ki je na njivi spravljal krompir, sta tega počakala, da je peljal krompir domov in sta hotela preiskati voz s krompirjem. Korpar se je s silo ustavil preiskavi, navalil na logarja in jima hotel vzeti puški. Pri ruvanju pa se je ena puška sprožila in zadela Korparja v gornji del leve noge. Poklicali so hitro občinskega zdravnika, ki je ranjencu nudil prvo pomoč, nato pa odredil njegov prevoz v bolnišnico. Zaradi prevelike izgube krvi je le malo upanja, da bo Korpar ostal pri življenju, na vsak način pa bo izgubil levo nogo, ki mu jo bodo morali odrezati.

Ljubljana, 19. oktobra

Gledališče

Drama: četrtek, 19. okt.: **»Kozarec vode«.** Izven. Znižane cene. — Petek, 20. okt. ob 15: **»Kacijanar«.** Dijaška predstava. Globoko znižane cene. — Sobota, 21. okt.: **»Antigona«.** Premiera. Premierski abonma. — Nedelja, 22. oktobra ob 15: **»Pikica in Tonček.«** Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol; ob 20: **»Žene na Niskavuoriju«.** Izven. Znižane cene.

Opera: Četrtek, 19. oktobra: **»Kjer škrjanček žvrgoli.«** Red četrtek. — Petek, 20. okt. zaprto. — Sobota, 21. oktobra: **»Traviata«.** Gostovanje Zlate Gjungjenac. Izven. — Nedelja, 22. oktobra: **»Sabska kraljica«.** Gostovanje Josipa Gostiča. Izven.

Radio Ljubljana

Četrtek, 19. oktobra: 7 Jutranji pozdrav (plošče) — 7.15 Napovedi, poročila — 7.30 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Iz Mozartovega carstva (plošče) — 13.20 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Rudolf Pilih igra na harmoniko — 14 Poročila — 18 Pester spored Radijskega orkestra — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. R. Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje min. za ljudsko telesno vzgojo — 19.40 Objave — 20 Spominski večer Simona Jenka, ob 70-letnici smrti. (Pesmi, recitacije, dramski prizori.) Sodelujejo: Radijski komorni zbor, Radijski orkester in člani rad. igr. družine — 21.30 Godba grenadirske garde (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 V oddih (Radijski orkester).

Drugi programi

Četrtek, 19. oktobra: Belgrad: 21 Narodne pesmi — 21.40 Sonata za gosli in klavir. — **Zagreb:** 20.30 Koncert zagrebškega kvarteta. — **Bratislava:** 21 Ork. konc. — 22.15 Pisan konc. **Ankara:** 20.20 Koncert rad. ork. — 20.30 Jazz. **Sofija:** 20 Simf. konc. — 22 Lahka in plesna glasba. — **Budimpešta:** 19.50 Shakespeare: »Matcbeth« — 20.25 Zborov konc. — 21.45 Večer sonat. — **Bukarešta:** 20.15 Simf. konc. — 22.15 Zabavna glasba. — **Hörby:** 21.10 Romunske nar. pesmi — 22.15 Simf. konc. — **Sottens:** 20.30 Slavni solisti — 21.40 Glasbeni večer. — **Rim-Bari:** 20.30 Simfonična glasba. — **Trst-Milan:** 22.20 Koncert kverteta »Bogo«. — 23.15 Plesna glasba. — **Florenca:** 20.30 Operetna glasba — 21.15 Pisan koncert — 22.50 Pisana in plesna glasba.

Sestanki

Moški odsek prosvetnega društva Trnovo ima drevi ob 8 redni letni občni zbor v Prosvetnem domu s predavanjem. Uljudno vabljeni!

FO Sv. Peter ima drevi ob 8 redni sestanek s predavanjem br. Božidarja Ostrca: »Študent potuje v inozemstvo.« Predavanje bodo spremljale slike. Točno!

FO Ljubljana-mesto. Obveščam vse mladce, redne in podporne člane, ter starešine, da bo drugi redni občni zbor drevi točno ob 8 v dvorani št. 1. na porti Frančiškanskega samostana. Vabim Vas, da se občnega zbora gotovo in točno udeležite. Predsednik.

Fantovski odsek »Zg. Šiška ima drevi ob 8 zvečer v društveni sobi (mežnariji) v Kosezah II. redni občni zbor. Za vse člane je udeležba strogo obvezna. Vljudno vabimo prijatelje našega društva, da se seznanijo z našim delom!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste-Zaloška cesta.

Anekdota

Pred začetkom prve šlezijske vojne je vzbudilo gibanje pruskih čet, čigar namen je kralj Friderik Veliki skrival celo pred svojimi generali, veliko pozornost. Ko je general Kalkreuth kralja radovedno vprašal:

»Veličanstvo, čete bodo gotovo šle v Šlezijo?« je kralj odgovoril: »Ali zna general molčati?«

»Gotovo, Vaše Veličanstvo,« je odvrnil general.

»Jaz tudi!« se je glasil odgovor kralja.

»Moj mož se je jako prehladil, Pavla. Dajte mu v posteljo steklenico.«

»Prav, gospa. Ali belega — ali rdečega vina?«

LJUBLJANA

Esperantsko društvo ustanovljeno

V torek zvečer je bil v vrtni dvorani restavracije »Šestica« ustanovni občni zbor Esperantskega društva Ljubljana, katerega se je udeležilo večje število ljubljanskih eseperantistov. V imenu pripravljalnega odbora je začel občni zbor g. Peter Golobič, ki je pojasnil priprave za ustanovitev esperantskega društva v Ljubljani in vzroke, zakaj se je ustanovni občni zbor tako zakasnil. Poročilo pripravljalnega odbora je dal zatem g. Jože Kozlevčar, ki je omenil, da je v Ljubljani svojčas živahno deloval Esperantski klub polnih 17 let. Ker je bil klub razpuščen, se je občutno čutilo pomanjkanje vsake zveze med esperantisti in njihovim udejstvovanjem, zaradi česar se je osnoval pripravljalni odbor za ustanovitev esperantskega društva v Ljubljani. Zatem so bila obravnavana pomembnejša poglavja novih pravil, ki so bila soglasno potrjena od občnega zbora. Pri volitvah sta bili predloženi dve listi za odbor novega društva. Izvoljena je bila lista s predsednikom Jožetom Kozlevčarjem in z odborniki Maro Petrič, Meri Šavnik, Pavlino Hafner, Edom Žganjarjem, Jožetom Jordanom in Jožetom Šornom. Za preglednika sta bila izvoljena Alojzij Volk in Jelka Dejak. Predsednik Kozlevčar se je zahvalil za izvolitev in prevzel vodstvo občnega zbora. Z lepimi besedami je orisal naloge esperantistov v sedanjih težkih časih, ko se narodi drug drugemu vedno bolj odtujujejo, namesto da bi se v duhu esperanta zbliževali. Za pristopnino v društvo je bil določen enkratni prispevek 10 din, redna mesečna članarina pa znaša 3 din. Občni zbor je obravnaval tudi program bodočega dela. Odbor bo moral najprej poiskati primeren društveni lokal. Začeti bo moral z novimi tečaji in pridobiti članstvo. Vzgoja novih esperantistov naj bo prva naloga društva in bo uspela, če bodo člani sodelovali z društvom. Sledile so slučajnosti, v katerih je bilo iznešenih še več dobrih misli o uspešnem delovanju društva. Novo ustanovljenemu društvu želimo prav obilo uspeha!

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 **Slovenci pri sv. očetu Piju XII.** je naslov predavanja, ki ga bo imel v petek 20. oktobra ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani g. ravnatelj Vinko Zor. Za uvod sledi recitacija dr. Opekove pesnitve: »Pozdrav večnemu mestu«. Recitacijo bo podal g. Röger. Predavanje bodo spremljale skioptične slike, deloma pa tudi film. S pomočjo slik bomo obiskali rimska svetišča, vatikanske muzeje, stari in novi Rim z modernim stadionom in športnimi napravami. Na to predavanje vljudno vabimo cenjeno občinstvo, zlasti pa one, ki so se udeležili rimskega potovanja. Predprodaja vstopnic v trgovini Sfiligoj za frančiškansko cerkvijo in v Prosvetni zvezi 7. Sedeži po 3 in 2 din, članstvo ZFO, VDK in dijaki 1 din.

1 **Akcijski odbor Vrhovnega socialnega sveta** prosi članice in člane vseh ljubljanskih dobrodelnih društev in humanitarnih organizacij, da sodelujejo pri zbiranju odkupnin od razkošja na grobovih ter pridejo po nakaznice v pisarno vsesvetske akcije, ki je v mladinskem odseku mest. socialnega urada v pritličju Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10, vhod iz veže. Vrhovni socialni svet je trdno prepričan, da bodo za pomoč bližnjemu vnete članice in člani dobrodelnih organizacij opozorile prav vse ljubljanske družine na plemeniti namen odkupnin od razkošja na grobovih. Tako bo letošnja vsesvetska akcija s pomočjo vseh dobrodelnih društev brez razlike imela še večji uspeh kakor lani ter še bolj očitno pokazala zlato ljubljansko srce. Počastite rajne z dobrimi deli!

1 **Oglejte si** bogato zalogo najnovejših pletenin po ugodnih cenah **pri K. Soss, Mestni trg 18.**

1 **Venci za vsesvetsko akcijo mestne občine.** V torek popoldne je šla komisija vsesvetske akcije v Strahomer pri Igu gledat, kako tamošnji kmetje pletejo vence za vsesvetsko akcijo mestne občine. V komisiji je bil načelnik socialnega oddelka mestne občine dr. Kodre, ravnatelj mestnih nasadov Lah, vodja pisarne vsesvetske akcije Anton Jagodic in časnikarji. Strahomerčani so dobili naročilo za pletenje vencev že pred desetimi dnevi in so jih dosedaj napletli že okrog tisoč. Čez dan večinoma vsi hodijo v gozdove, kjer režejo jelkove veje, ponoči pa pridne družine pozno v noč sedijo ob peči in pletejo vence. Spletene vence za sedaj lepo in dobro hranijo, tako da se ne bodo vneli in da igle ne bodo odpadle. Prihodnji ponedeljek, pa jih bodo že poslali s prvo pošiljko v Ljubljano. Strahomerčani so dobili to delo zaradi tega, ker je ob letošnji povodnji Iščica napravila tamošnjim kmetom na polju veliko škodo in so bili hudo prizadeti. Zaradi tega so prav hvaležni ljubljanski občini, da jim je omogočila postranski zaslužek s pletenjem vencev. Ves čas do Vseh svetih bodo pridno pletli vence in Ljubljančanom se ni treba bati, da bi vencev zmanjkalo. Prav tako pa računamo Ljubljančani letos na to, da ne bo niti enega groba, ki bi okrašen s cvetjem na dan Vseh svetih ne imel tudi venca ali vsaj cveč vsesvetske akcije.

1 **Nogavice, rokavice — Karničnik — Nebotičnik.**

1 **Lep zgled jubilantom** je dal **g. Aleksander Gjud,** lastnik znane higienske brivnice in modernega damskega salona, ki je ob 50-letnici obstoja svojega splošno znanega in uglednega podjetja poklonil 1000 din za mestne reveže. Svojim čestitkam in željam za nadaljnji prospeh pridružuje mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo jubilantu-dobrotniku tudi v imenu podpiranih!

1 **Tečaj za izobrazbo otroških negovalk in spremljevalk,** ki ga priredi mestni odsek za zaščito dece, se prične prav v kratkem. Opozarjamo zlasti matere predšolskih in šoloobveznih otrok, naj se tečaja udeleže v čim večjem številu, ker se bodo naučile v njem vsega, kar je potrebno za varstvo otrok pred zračnimi napadi. Predavanja bodo trikrat na teden v večernih urah in bodo tečaji trajali približno 4 do 5 tednov. Seveda se obisk tečaja priporoča ne samo zaradi pripravljenosti za primer potrebe, temveč tudi zaradi splošne izobrazbe žena za nego otrok v vsakdanjem življenju. Prijave sprejema dopoldne in popoldne med uradnimi urami odsek za zaščito dece v sobi štev. 43 v I. nadstropju desne hiše magistrata, Mestni trg štev. 2.

1 **Kostanjarji so se naselili v Ljubljani.** V zadnjih dnevih so se pojavili po ljubljanskih ulicah in križiščih številni kostanjarji. Postavili so si svoje stojnice in začeli peči kostanj, ki za sedaj še nima veliko odjemalcev, ker je južno vreme tako gorko, da marsikdo še ne čuti potrebe po gorkih pečenih kostanjih. Prve dneve so bile stojnice postavljene le za silo, sedaj pa so jih kostanjarji tudi že zavarovali proti vetru in »prepihu«. Obdali so jih z majhnimi ograjami ter se zaplankali v skrbi pred burjo in mrazom. Na nekaterih križiščih so se postavili kar na gosto. Ob frančiškanskem trimostju sta se postavila v Stritarjevi ulica kar dva, da Marijinem trgu pa je tretji. Pa tudi drugod jih je precej, kar dokazuje, da pričakujejo letos dobro kupčijo.

1 **Več ponesrečencev je sprejela ljubljanska bolnišnica,** med njimi 20 letnega Franca Bleiweisa, gostilničarjevega sina iz Izlak v občini Zagorje. Ko je šel na lov, se je po nesreči ustrelil v trebuh. — V bližini čistilnice riža na Linhartovi cesti se je posestniku iz Dobrove pri Dev. Mar. v Polju 50 letnemu Karlu Cerarju splašil konj. Voz se je zadel v telegrafski drog. Voznik pa je pri tem odletel na tla ter ga je prijela božjast. — Lampetar Ana, žena lovca iz Kočevja, pa si je po nesreči z britvijo ranila v trebuh.

1 **Tatvine koles v Ljubljani.** Zadnje dni je dobila policija zopet tri prijave tatvin koles. Tako je bilo ukradeno 1600 din vredno kolo znamke »Viktoria« Vinku Simončiču na Trnovskem pristanu izpred gostilne Mendušič. — 1000 din vredno kolo znamke »Pariz« je bilo ukradeno Fricu Vabru izpred gostilne Marinšek v Prečni ulici. — Slavomiru Omanu pa je nekdo odpeljal 800 din vredno kolo znamke »Wekada« na Mestnem trgu št. 17.

Kdo je moriice lepe plesalke Ivette Delange je vprašanje, o katerem razpravlja film

Obtožena

V glavnih vlogah: DOUGLAS FAIRBANKS jr. DOLORES DEL RIO in FLORENCE DESMOND

KINO UNION tel. 22-21

Opozarjamo, da redno predvajamo najnovejši Foxov tednik. Ob 16., 19. in 21. uri

Avtobus do smrti povozil delavko

V torek zvečer se je zgodila na ravni cesti v sredi med znamenjem v Srednjih Jaršah in gostilno Klemenčič v Zg. Jaršah huda prometna nesreča, ki je zahtevala življenje 25 letne delavke Antonije Petričeve iz Depale vasi pri Domžalah. Tedaj je vozil po cesti od Domžal naprej Rodetov avtobus, ki vozi na progi Kamnik—Ljubljana in ki odhaja iz Ljubljane ob pol 6. Bilo je nekaj po šesti uri in so se prav tedaj odpravljali delavci in delavke iz pletilne tovarne v Jaršah na svoje domove. Tako se je vozila po cesti domov tudi Antonija Petričeva v družbi tovarišice, ko jima je nasproti pripeljal avtobus. Tovarišica Antonije se je ustavila na cesti, Antonija pa je zapeljala na levo naravnost proti avtobusu, ki se ji je še zadnji hip skušal umakniti ter je zavil ostro na desno, tako da je s sprednjimi kolesi zapeljal že s ceste na travo. Kljub temu pa se je zgodila nesreča in je kolesarka prišla pod avto. Kolesa sicer niso šla čez njo, vendar si je ob karambolu prebila lobanjo. Hitro so bili poklicani ljubljanski reševalci, ki so jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer ji pa niso mogli rešiti življenja. Okrog 8 je izdihnila. Orožniki preiskujejo nesrečo, vendar je po vsem videzu prav verjetno, da je kolesarka, oslepljena od luči, zapeljala prav v napačno smer in tako zadela v avtobus. Ker za sedaj še nimamo predpisa, da bi morali šoferji avtomobilov ugašati slepeče žaromete, kadar jim vozijo nasproti kolesarji, bi bilo prav, če se ta predpis uvede vsaj dotlej, dokler ne bomo imeli posebnih kolesarskih stez vsaj na glavnih cestah.

Paketi s svežim sadjem

Z 20. oktobrom t. l. prično pošte sprejemati pakete s svežim sadjem po znižani tarifi, in sicer do 6 kg 5 din, preko 6 do 9 kg 8 din in preko 9 do 12 kg 10 din. Težji paketi s svežim sadjem niso dovoljeni. Prav tako se ti paketi ne sprejemajo kot ločenke, z označbo vrednosti, na poste restante ali kot ekspresni. Lahko so pa odkupni ali s povratnico, za kar je treba plačati pripadajočo pristojbino po splošni tarifi. Vsebovati smejo samo sveže in nepredelano sadje in to: češplje, jabolka, hruške, grozdje, marelice, breskve, češnje, višnje, kutne (dinje), sveže fige, lešnike, mandlje in orehe v lupinah, kostanj, oranže in mandarine. Sadje lahko pošiljajo samo domači prozvajalci. Pošiljkam ne sme biti priloženo pismeno sporočilo. Z eno spremnico se lahko predajo na pošto največ trije paketi s svežim sadjem, ako so vsi od istega pošiljatelja in naslovljeni na istega naslovnika in ako niso odkupni. Nedostavljivih paketov s svežim sadjem pošte ne odjavljajo, temveč jih vračajo pošiljateljem takoj, ko ugotove nedostavljivost. Za izgubljene in poškodovane pakete s svežim sadjem plačuje poštna uprava odškodnino po dnevni ceni vsebine, toda največ 5 din za kilogram.

Paketi s svežim sadjem se lahko predajajo na pošte v dobi od 1. maja do 15. decembra vsakega leta.

Kranj

Nevarni tiči pod ključem. Te dni je policija aretirala nevarno skupino, ki je imela na vesti več vlomov in tatvin. Leta 1937 sta vlomila v Logu pri Škofji Loki v neko kmečko hišo Debeljak Leopold in njegov pomagač. Pri vlomu je bil Debeljak ujet, njegov pomagač pa je zbežal. Sedaj pa je policija po dveh letih našla tudi tega doslej neznanega pomagača v osebi Regitnika Alojzija, delavca zaposlenega v tovarni Semperit. Nadalje sta bila aretirana tudi brata Razbergar Karol, delavec, doma s Primskovega 196 in Razbergar Matko, kleparski pomočnik, stanujoč na Primskovem št. 195. Oba sta bila že dolgo zasledovana po policijskem dnevniku. Med drugimi je bil izsleden tudi eden izmed glavnih Hacetovih pomagačev in ga je policija pridržala v zaporu.

Občni zbor FO bo v četrtek ob 8 zvečer v knjižnici Ljudskega doma. Udeležba za člane obvezna.

Pisemska cenzura francoske vojne pošte

Iz Bruslja poročajo: Mlada žena nekega, na bojišču bivajočega, francoskega rezervista je prejela prvo pismo svojega moža s fronte. Naglo je pretrgala ovojnico in začela brati začetek pisma: »Moja ljuba Valentina!« No — in to je bil tudi že konec pisma. Čez vse drugo besedilo je bil nalepljen papir, na katerem je razočarana žena brala te-le besede: »Vaš mož Vas ima zelo rad, a od same ljubezni je postal preveč klepetav!«

Jesenske sape pihajo

MARIBOR

Mestne avtobusne garaže

Dvorana, ki bi mogla sprejeti 10.000 ljudi.

Maribor, 18. oktobra

Mariborski javnosti je že znano, da je stiska, ki vlada v sedanjih garažah mestnega avtobusnega podjetja v Plinarniški ulici, mestno občino dovedla do sklepa, da na primernem mestu postavi moderne, za sedaj in bodočnost dovolj velike avtobusne garaže. Zato je pred časom v mestnem svetu tudi bil storjen sklep, da se kupi kompleks opuščenega dela tovarne Zelenka na Tržaški cesti.

Na zadnji seji mestnega sveta so že razpravljali o oddaji del po izgotovljenih načrtih. Dela so bila oddana tvrdki inž. Šlajmer in Jelenc, ki se je zavezala vsa dela izvršiti v približno 5 mesecih. Ker so dela na stavbišču minuli ponedeljek že začeli, bodo torej garaže do spomladi zgrajene in izročene njihovemu namenu.

Po načrtih, po katerih bodo nove mestne avtobusne garaže zgrajene, bodo vsi dosedanji tovorniški objekti, v kolikor ustrezajo zahtevam moderne avtobusne garaže ohranjeni, vse ostalo pa bo porušeno in na novo pozidano po novih načrtih. Celotni zazidan kompleks novih garač bo obsegal tri dele: obratni prostor, skladiščne prostore in prostore za shranjevanje vozil. V obratnem prostoru, ki bo obsegal kakih 700 kv. metrov, bodo montažni jaški in jaški za popravljanje vozil, elektrodelavnica, strojna in mehanična delavnica, kovačnica in varilnica, hidravlično dvigalo, garderobe za delavstvo z umivalnicami in stranišči, pisarniškimi prostori mestnega avtobusnega podjetja in drugi manjši potrebni oddelki.

Skladiščni prostor ba zavzemal 480 kv. m prostora in bo zaradi ognjavarnosti od ostalih objektov strogo ločen.

Zelo obsežen in popolnoma nov pa bo prostor za shranjevanje vozil. Zavzemal bo okoli 2.240 kv. metrov. Dvorana bo dolga 70 m, široka pa 32 m in ne bo imela nikakih vmesnih sten in stebrov. Kako obsežna bo ta dvorana, si moremo predstavljati, če pomislimo, da bi bilo v to dvorano mogoče spraviti 10.000 ljudi. Svetloba bo v dvorano prihajala skozi okna in skozi stekleno streho, tako da bo s svetlobo dovolj dobro oskrbljena. V tej dvorani bo mogoče shraniti 60 vozil, če bi se pa kdaj pojavila potreba po še večjih garažah, pa jih bo mogoče še dozidati, ker je prostora še na razpolago.

Vsi prostori v sklopu novih garaž se bodo ogrevali centralno. Pred vhodom v garaže se bodo nahajale bencinske črpalke. Za udobnost bo torej dovolj preskrbljeno.

V obstoječi stanovanjski hiši poleg novih garaž bodo urejena stanovanja za nameščence mestnega avtobusnega podjetja in bodo nameščenci tudi v tem pogledu deležni novih ugodnosti.

Nove garaže bodo zopet nov, velik korak v napredku občinskih podjetij, ki morejo pod sedanjo občinsko upravo zabeležiti že mnogo lepih uspehov.

*

m **Volna iz lesa — zasilni izhod iz zadrege.** Mariborske tekstilne tovarne še vedno nimajo dovolj bombaža za svoje potrebe. Mnoga podjetja delajo v zelo skrčenem obsegu. Nekatere tovarne so si začele pomagati na ta način, da mešajo med bombaž volno iz lesa (Zellwolle), ki jo dobivajo iz Nemčije. Pri manjši količini tega blaga kvaliteta blaga ne trpi. Nekatera podjetja so si tudi naročila stroje, s katerimi bodo izdelovala razno blago popolnoma iz tega nemškega produkta. Seveda pa bo moralo biti takšno blago posebej označeno, da je iz lesa. Vsi ti ukrepi predstavljajo pač samo zasilni izhod iz zadrege, ker bi sicer morala podjetja obrate ustaviti ter odpustiti delavstvo.

m **Predavanje o »kemični vojni«** bo drevi ob 20 v dvorani Ljudske univerze. Predaval bo oddelni vodja mariborske gasilske čete in strokovnjak za strupene pline prof. Stanko Modic. Predavanje priredi odbor za obrambo mesta pred napadi iz zraka. Vstop je prost.

m **Ljudski oder** ima drevi ob 8 članski sestanek. Vsi in točno!

m **Akademska kongregacija** ima sestanek v petek ob 20 v kapelici pri oo. juzuitih.

m **Ljudska univerza.** V petek 20. t. m. predava predsednik društva Rdečega križa g. dr. Jančič Ivan o zgodovinskem razvoju, ustroju in mednarodnem pomenu društva Rdečega križa.

m **Popoldanske gledališke predstave za okoličane** — posebno za one, ki nimajo prometne zveze za večerne predstave, se tudi v letošnji sezoni uvedejo ob nedeljah in praznikih. Za večje skupine veljajo tudi letos iste ugodnosti kakor lani.

m **Poselska zveza** ima v nedeljo 22. t. m. ob 4 popoldne sestanek v Gledališki ulici 4.

m **Ker ni železa — zastalo delo pri novi tovarni.** Svoječasno smo poročali, da zida tekstilno podjetje Hutter in drug novo tovarno za tkanje svile. Zidanje tega velikega tovarniškega objekta, v katerem bo zaposlenih okrog 300 delavcev, bi bilo kmalu končano, če se ne bi pojavile ovire, ki jih povzroča sedanja vojska. Zidarji so končali svoje delo, stavba pa se ne more dokončati, ker ne pridejo v Nemčiji naročene strešne železne konstrukcije in traverze.

m **Smrtna žrtev eksplozije.** Včeraj smo poročali o hudi eksploziji, ki se je pripetila v skladišču tvrdke Motor Oil v Mariboru. 32-letni delavec Anton Pistotnik je hotel čistiti prazen bencinski tank, ki je v zemlji. Ko je spustil električno svetilko v tank, je nastal kratek stik ter so se vneli plini. Eksplozija ga je vrgla v zrak. Obležal je ožgan po telesu. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico. Ker pa je imel dve tretjini kože opečene je bilo to absolutno smrtno. Včeraj popoldne je revež v hudih mukah izdihnil.

m **84-letni starček pod avtomobilom.** Na cesti v bližini Št. Janža na Dravskem polju se je pripetila v torek zvečer ob pol 8 usodna nesreča, pri kateri je postal žrtev avtomobila 84-letni kmet Štefan Ekart iz Starš pri Št. Janžu. Ekart je prišel v Dobravi iz trgovine. Komaj je stopil na cesto, je pripeljal nasproti tovorni avtomobil prevoznika Ivana Merkaša iz Brezove pri Krapini, ki je vozil jabolka. Ko je starček zagledal avto, je izgubil vso prisotnost duha, samo roke je dvignil v zrak ter čakal na usodo. Šofer je z vso silo zavrl, voza pa ni mogel več ustaviti, tako da je karoserija udarila v Ekarta ter ga podrla na tla. Pri padcu si je Ekart prebil lobanjo ter obležal nezavesten. Takoj so ga zapeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa so ugotovili, da so poškodbe takšne, da jih starček ne bo preživel. Zategadelj ga je njegov sin odpeljal nazaj domov, da v domači hiši umre.

m **Vlomilec povzročil 7000 din škode.** Uradnik mestnih podjetij g. Karel Novšak je postal v noči na sredo žrtev drznega vlomilca. Na dosedaj nepojasnjen način je vlomilec vdrl skozi zaklenjena vrata vile v Metelkovi ulici ter odprl z vitrihom vrata Novšakovega stanovanja v I. nadstropju. Iz predsobe je odnesel 200 din gotovine, 2000 din vredno zlato ovratno verižico z briljanti, 1500 din vredno zlato zapestno uro, 300 din vredne zlate zapestne gumbe, 800 din vredno srebrno tula uro ter za 3775 dinarjev obleke, plaščev in čevljev. Skupno je povzročil 7000 din škode. Svoj plen je spravil najprej na vrt, potem pa je še revidiral kletne prostore in drvarnico, kjer pa ni našel ničesar primernega. Nato je posvetil z vrta skozi odprto pritlično okno v spalnico učiteljice Slave Senica, ki pa se je od svita električne žepne svetilke prebudila ter zakričala. Vlomilec se je ustrašil ter pobegnil.

Gledališče

Četrtek, 19. oktobra, ob 20: »Neopravičena ura«. Red A. — Petek, 20. oktobra: Zaprto. — Sobota, 21. oktobra, ob 20: »Veriga«. Red C.

Celje

c **Kitajski škof mons. Ceng v Celju.** Včeraj se je pripeljal v Celje iz salezijanskega zavoda na Radni v Sevnici v spremstvu g. dr. Zamjena Srečka kitajski škof mons. Ceng. Na postaji so ga sprejeli ravnatelj salezijanskega doma v Gaberju g. Pavel Alfonz in duhovščina. G. škof se je odpeljal z avtomobilom skozi Celje v Gaberje in obiskal novi Mladinski dom. Tu so ga pozdravili gojenci, celjski opat g. Peter Jurak in prof. Kardinar. Mons. Ceng je ostal v Celju do treh, nato pa se je odpeljal v Slovensko Bistrico, kjer je obiskal zavod šolskih sester, iz katerega je več sester, ki delujejo v njegovi škofiji. Škofa so Celjani, ki so ga opazili in zvedeli, da je med njimi, iskreno pozdravljali. Posebno jim je ugajalo, da zna g. škof tudi precej slovenskih besed, ki si jih je zapomnil tekom svojega bivanja v Sloveniji, ki jo je, kakor pravi sam, tako vzljubil, saj je v njegovi škofiji več duhovnikov Slovencev, ki delajo za Kristusovo cerkev v njegovi domovini.

c **O Vseh svetih bo zbiralo** društvo Rdečega križa v Celju prostovoljne prispevke na obeh celjskih pokopališčih. Oddolžimo se spominu naših rajnih s tem, da zlasti v današnjih časih podpremo dobrodelno akcijo Rdečega križa!

c **Žrebanje loterije ZSD** v Petrovčah bo nepreklicno 26. novembra. Srečke dobite v podružnici uprave »Slovenca« v Celju.

c **Pogreb** pokojnega časnikarja dr. Skabernetа Bogomirja bo danes ob 4 popoldne iz hiše žalosti na Dečkovem trgu št. 4 na mestno pokopališče.

c **Uršulin sejem v Sv. Petru pod Sv. Gorami dne 21. oktobra.** Notico z dne 17. oktobra med dopisi iz Celja glede prepovedi živinskih sejmov v šmarskem okraju (dobili smo ga uradno) popravljamo v toliko, da v kozjanskem sodnem okraju, razen občine Planine pri Sevnici, ni nalezljive bolezni slinavke in parkljevke ter se živinski in kramarski sejemi v občinah sodnega okraja Kozje, okraja Šmarje, v redu vrše. Tako bo živinski in kramarski sejem 21. oktobra »Uršulin sejem« v občini Sv. Peter pod Sv. Gorami, nakar opozarjamo prebivalstvo, da ne bo zaradi naše notice z dne 17. oktobra kdo zaveden v zmoto.

c **Romanje k Mariji Bistrici** čez Rajhenburg-Brežice v Zagreb do Marije Bistrice bo vodil 28. in 29. t. m. kapucinski gvardijan p. Ladislav Hazimali. Prijave sprejema kapucinski samostan v Celju. Cena 82 dinarjev za osebo. Drugi dan se bodo vračali romarji čez Zlatar, grad Trakovčan, Ptujsko goro v Celje. Prijave se sprejemajo do 23. oktobra zvečer.

c **Staro mestno mitnico** so podrli predvčerajšnjim na Krekovi cesti, ki dobiva z novo palačo Pokojninskega zavoda popolnoma drugačno lice. Pri palači delajo sedaj fasado, ki bo dala še posebno lep pogled s pročelne strani. Meseca decembra bo palača popolnoma končana in se bodo stranke že lahko vselile.

c **V salezijanskem mladinskem domu** bodo v nedeljo igrali dramo »Garcija Moreno«. Pričetek ob pol 5 popoldne.

KULTURNI OBZORNIK

Baletni večer Maksa Kürbosa in Irene Litvinove

Maks Kürbos in Irena Litvinova, člana in volista ruskega baleta iz Monte-Carla, sta nam na posebnem večeru v opernem gledališču predstavila svojo plesno umetnost. V vsem njunem delu se ne da zatajiti vpliv ruske šole in njunega sodelovanja pri ruskem baletu, vpliv, ki se ni kazal samo v skrbnem kultiviranju klasičnega baleta in v naslonu na dela ruskih koreografov, ampak tudi v njunih poskusih izraznega, plastičnega plesa, kjer je bil deloma še vedno viden stari formalistični element.

Dovršeno sta bili povezani prvi dve točki po koreografiji Fokina, prva (Spectre de la rose) na glasbo C. M. Weberja, druga kot odlomek iz baleta »Les Sylphides« na Chopinovo glasbo. V njih sta pokazala plesalca briljantno tehniko in eleganco v slogu klasičnega baleta. Najzanimivejša točka programa je bil Debussyjev (L'après midi d'un faune« v genialni koreografski zamisli Nižinskega, ki je uklenil vse gibanje in kretnje v dvodimenzionalno stilizacijo, kot da bi nenadoma oživel faun na robu stare grške vaze. Nižinski se je tu brez dvoma naslonil na Djagilevljevo idejo mehaničnega plesa, ki je zadobila ustvaritev v baletu »Apollo Musagete« Stravinskega. Tam je Apolon nekak plesoči avtomat, ki izvaja zavestno oglate konstruktivne gibe. A tam je tudi glasba sama arhaistična, nečustvena. V »Faunu« Nižinskega pa je velika neskladnost med ekspresionističnim plesom in impresionistično glasbo Debussyja. Ta neskladnost je tem frapantnejša, ker je prav Djagilev zastopal misel, naj ne bo kretnja nikoli sama sebi namen, naj bi tudi glasba ne bila podložena plesu, tudi naj bi se ne plesalo po muziki, ampak naj se muzika sama spremeni v ples. — Vsekakor pa smo g. Kürbosu prav hvaležni za to delo in njega lepo izvedbo.

Izrazno najmočnejša točka pa je bil nedvomno Sibeliusov »Valse triste« (koreograf Kürbos), kjer so svetlobni efekti deloma še stopnjevali izraz plesa samega, deloma pa še prevzeli nalogo, ki bi morala po dosledno izvedeni zahtevi izraznega plesa, kot nam je to pokazal plesni par Mlakarjev, pripasti v prvi vrsti kretnjam in gibom plesalcev samih. Mjasinovo delo »Krivec in nedolžni« pa je ostalo v izvedbi precej prazno in neučinkovito, deloma morda zato, ker je bila to menda le redukcija večje kompozicije, pa tudi neizdelanost v skupini, čeprav služi ta le kot ozadje, so motili, da tudi vlogi obeh solistov niso mogle dobiti pravega izraza. Pa tudi v tem delu samem ni prave notranje zveze med plesom samim in nežnim, otožnim adagiom Beethovnove 7. simfonije, ki je služil delu za glasbeno podlago.

Med ta dela so bile prepletene še druge vsebinsko manj močne, dasi prav lepo izvedene točke, tako lahkotna parafraza na Straussov valček, Ples ciganke (izvajala Irena Litvinova), dalje duhovita karikatura Kürbosa »Football« in naturalistični »Rendez-vous russe« (na ruske narodne pesmi), ki pa je mestoma zašel že v pregrobo pantomino. Nastopale so v eni točki tudi mlajše učenke baletne šole g. Kürbosa in so pokazale mnogo smisla za gracioznost v gibih, vendar bi njihov nastop spadal bolj v drug okvir. — V celoti je bil razpored posameznih točk preveč pomešan, kar pri tako pestrem sporedu le škoduje koncentriranemu dojemanju poedinih del, vendar sta plesalca prav s svojim pisanim programom žela mnogo uspeha pri številnem občinstvu.

Na klavirju, ki pa je bil preslab in preslaboten za kolikor toliko ekvivalentno izvedbo orkestralnih skladb, je spremljal g. Švara, ki je vpeljal v plesni program še dve klavirski točki Vit. Novaka, ki sta lepo izvedeni prav primerno izpolnili krajše odmore.

dr. W.

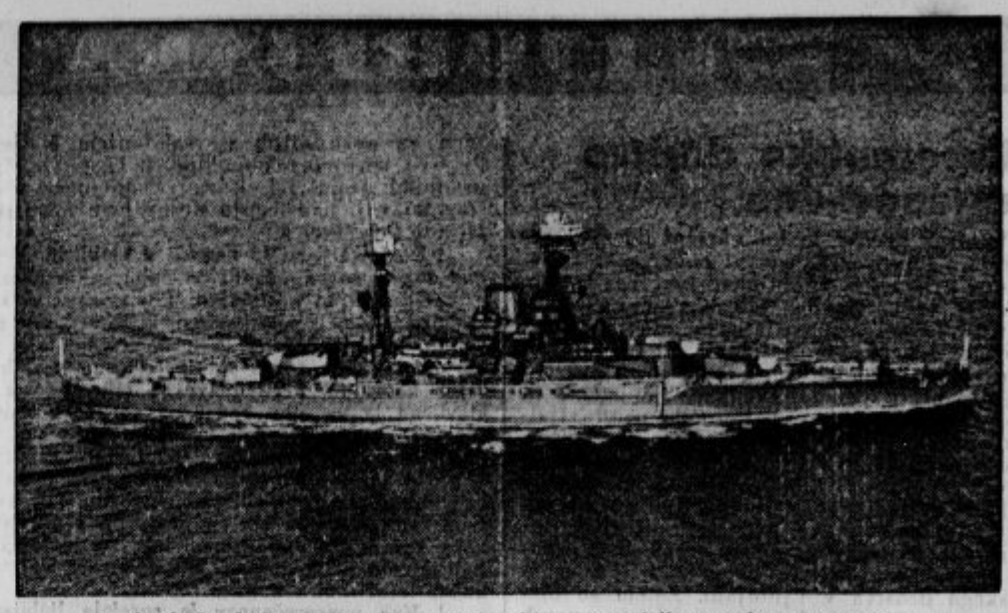

Angleška bojna ladja »Royal Oak«, ki so jo uničile nemške podmornice.

Pogled v star časopis pred 200 leti

Na neki holandski razprodaji je prišel na boben tudi neki star angleški list. Ta list je mogel obhajati vprav svoj 200. rojstni dan in je zatorej vzbujal pri vseh veliko pozornost.

Ves časopis je vseboval en sam list v velikosti četrtinke, in to je našim pradedom zadoščalo. Nekatere stvari v tem listu iz leta 1739 se nam zdijo zelo čudne, nekatere pa so kar dandanašnje, tako na primer, ko poroča list o izbruhu ognjenika pri Neaplju (Vezuva) in ko piše o nekakšnem gdanskem vprašanju — že takrat — pred 200 leti!

Ker je izšel list v Angliji, so imeli precejšen del odmerjenega za poročila o porokah. Pri tem ni bila le nevesta opisana, ampak tudi njena bala in vsa svatba.

Nekaj je tedaj cvetelo v Angliji, kar bi bilo zdaj nemogoče — in to je državna loterija. Angleška banka je izplačevala dobitke. Prav tako kot letorije, so bila v časti tudi gledališča. Objavljeni so bili sporedi in vsebina iger. Zanimivo je, kaj vse se je dalo objaviti na dveh straneh pred 200 leti!

A tudi tako imenovane »škandalne kronike« ni manjkalo na teh dveh straneh. Videti je, da je ta plat človeštvo zmeraj zanimala. Dvoboji, napadi na samotnih cestah, umori — in drugi taki dogodki so številno zastopani. Dvobojevali so se kar zares. Skoraj s slehernega dvoboja so odnesli mrtveca in hudo ranjenega tovariša.

Važne so bile tudi javne usmrtitve. Ljudstvo je hotelo biti natančno poučeno o tem, kje so koga javno obesili. Tjakaj je vrelo na prebitek ljudstva, da je nastala kar javna zabava in veselica ob vislicah. Poročila iz omenjenega lista vedo povedati, kako so se za obsojenčevo truplo prepirali zdravniki-anatomi, da so ga raztelesili. Saj niso zdravniki smeli raztelesiti nobenega drugega mrliča kot obsojence.

Takšen je bil svet pred 200 leti... Ali kaj drugačen ko sedanji?

Izbrane poezije Gregorčiča v žepni obliki

Akademska založba je po uspeli knjižici Prešernovih Poezij v lepi, okusni in poceni izdaji dosegla pri Slovencih ogromen uspeh Zdaj je Akademska založba izdala v podobni obliki tudi »goriškega slavčka«, Simona Gregorčiča »Izbrane poezije« (prav tako za ceno 20 dinarjev v usnje vezano). Toda kakor je Gregorčič popularen in priljubljen pesnik in obenem še simbol usode zemlje, katere slavček je bil, je vendar takoj zaznavna velika razlika med njegovimi pesmimi in Prešernovimi. Prešeren je kot vulkan, ki vre iz njega globoka tragedija človeka, ki mu gre za življenje in smrt, za usodo Človeka in Pesnika, Gregorčiča pa je samo mehkoba, čustvo in žalost, patos in alegorija. Vir poezije mu je razkol med poklicem in srcem ter čitalniško slovensko domoljubje, ki prehaja že v panslavizem svojega časa. V času romantičnega realizma in parnasovstva je njegova pesem bolj posredna kot neposredna — kar je Prešernova —, ter svoja nežna čustva izjavlja v doživljanju in zgodbah drugih ljudi, v prispodobah in alegorijah, v napol epičnih pesmih in prigodnicah, pesniških pismih, ki so postale značilne za njegovo pesem. Dr. Pirjevec, ki je priredil in uredil pričujoči izbor iz njegovih pesmi, jih je razdelil v sedem oddelkov poleg motta »Moje gosli«, ki so nekako geslo vse njegove poezije. Skoraj najboljši je zastopana Gregorčičeva ljubavna pesem, v kateri je odkril tudi nekaj doslej neznanih pesmi, ko jih je vzel iz posmrtne ostaline (šest pesmi), nekaj pa jih je nanovo oživel s ponatisom iz revij (iz Zvona in Slovana). Morda bo koga motila iz pietetnih ozirov uvodna vinjeta v te ljubavne pesmi, predstavljajoča Dragoilo, katera mu je navdihnila nekaj pesmi, pa vendar ni pomenjala v njegovem življenju toliko, da bi bila z njegovo pesmijo ovekovečena kot Julija Primčeva. Drugi del vsebuje najlepšo Gregorčičevo domovinsko pesem s pesmico o Soči, Pepelnični noči, Na potujčeni zemlji, Domovini itd. Tretji del ima bolj razpoloženjsko liriko, četrti refleksivno (z Oljko, Pri jezu itd.), peti prav tako z njegovimi najbolj znanimi liričnimi pesmimi in pogovori (Ujetega ptiča tožba, Pastir, Oj zbogom ti planinski svet, Mavrica), katerim je pridruženih tudi nekaj Predsmrtnic, zadnjih njegovih pesmi. Predzadnji del zavzema njegovo epiko (Hajdukova oporoka, Jeftejeva prisega, Rabeljsko jezero itd.), zadnji pa prigodnice, nekatere samo v odlomkih (Sedeju). Nekaj pesmi, ki so splošno znane, ni prireditelj sprejel v zbirko (U gore balkanske, Zedinjena Slovenija, Umrl je mož itd.), dočim je rešil pozabe druge pesmi, ki so jih do zdaj prezrli drugi sestavljalci. Toda kljub vsemu se nam danes zdi, da bi marsikatera pesem lahko izpadla (na pr. Delavcem), ki nima prave pesniške vrednosti, dasi je miselno zanimiva. V celoti pa je Gregorčič podan tako, da dobi vsak popolno podobo tega pesnika »goriškega slavčka«, pesnika lepih misli, mehkih čustev, domovinske ljubezni in življenjske modrosti, ter lepih pojočih in polnih stihov, kakor jih je pisal redkokateri pesnik, še najmanj pa sedanji goriški pesniki. V tem bo še vedno učitelj novim pesnikom, dasi njegova pesem ni več tako elementarna, kakor se je komu svoj čas zdela. S to zbirko je zopet afirmiran kot pesnik, kot slovenski klasik, kot apostol lepšega in nravnega pojmovanja življenja, kot resnični svečenik-pesnik ter kot slovenski narodnjak prebujajoče se dobe. Njegova pesem pa je bolj kot Prešernova prešla v široke plasti naroda, ki so si prav Gregorčiča izbrali za svojega pesnika ter bodo zato radi prav ti sloji segali po tej zbirki njegovih Izbranih pesmi, kar jim seveda priporočamo. Kakor ga je svoj čas popularizirala Mohorjeva družba, tako ga je za današnji čas oživila Akademska založba z izdajo v žepni obliki in ga postavila ob stran Prešernu. Vinjete, ki ločijo posamezne oddelke, so delo arh. Oražma. td

★

Milan Predić — novi upravnik belgrajskega gledališča. Z najnovejšim ukazom kraljevskih namestnikov je postavljen za upravnika belgrajskega gledališča urednik »Srpskega književnega glasnika«, bivši dolgoletni dramaturg in upravnik prestolniškega gledališča in eden najvidnejših srbskih gledaliških strokovnjakov g. Milan Predić. Ob tej priložnosti bom povedal v nekaj besedah o njegovem dosedanjem delu kakor tudi o življenju. G. Predić spada v vrsto srbskih gledaliških veteranov. Rodil se je konec leta 1881 v Pančevu v znani rodbini Predićev, ki je dala pomembnega, še vedno živečega slikarja Uroša Predića, strica Milana Predića. Ljudsko šolo in gimnazijo je dovršil v Belgradu, obiskoval nekaj časa belgrajsko univerzo, leta 1901 pa je odšel na pariško Sorbonno, kjer je študiral na oddelku za klasiko in zgodovino umetnosti. Pozneje je študiral moderne jezike, nekaj časa tudi v nemškem Heidelbergu. Potem ko je položil izpit na Sorbonni, se je vrnil v Srbijo, kjer je bil nekaj časa gimnazijski profesor v Užicah in Belgradu. Leta 1909 je delal kot dramaturg v belgrajskem gledališču, bil pozneje njegov tajnik, po končanih balkanskih vojnah pa se je leta 1913 zopet vrnil v gledališče. Svetovna vojna ga je presenetila v Nemčiji, kamor je šel študirat Reinhardta. Vso svetovno vojno je prebil na fronti. Potem je zopet deloval v belgrajskem gledališču, kjer je postal leta 1924 upravnik. V Belgrad je (1925) pripeljal Gavello, našega Poliča, Baranovića in še nekaj prvovrstnih moči, zlasti Lovra Matačiča. Kmalu pa je moral zaradi neljubih osebnih razmer prositi za zasluženi pokoj. Sedaj je skoraj 58-leten zasedel mesto, ki mu tako ustreza in na katerem je pokazal toliko pozitivnega. Ob tem imenovanju mu moremo tudi Slovenci želeti polno uspehov, zlasti zato, ker je g. Predić velik prijatelj Slovencev in se je zlasti zadnjih nekaj let, odkar ureja največjo srbsko književno revijo »Srpski književni glasnik«, kot tak izkazal. V svoji prvi, javnosti namenjeni izjavi, je pogumno podčrtal svojo misel, da bo vrnil gledališču vrsto pomembnih igralcev, ki so bili zadnja leta predčasno iz gledališča odstranjeni. T. P.

V okviru belgrajskega velesejma, ki so ga odprli v nedeljo 14. t. m, se nahaja tudi **pomembna umetniška razstava neodvisnih umetnikov.** Zdi se, da uprava prestolniškega velesejma v tem oziru deluje v isti smeri kakor vodstvo slovenskega, ljubljanskega sejma, da namreč skuša v okvir sejma pritegniti tudi še kulturne delavce. Namesto jesenske (redne) razstave Salona neodvisnih umetnikov Belgrada, se bo vršil slikarski sejem, kjer bo razstavljenih 150 umetniških del v vseh mogočih tehnikah (tudi skulptura je zastopana).

Znani južnosrbijanski, v nekem smislu folklorno zelo nadarjeni mladi **slikar Lazar Ličenski,** razstavlja od nedelje 15. t. m. v vseh prostorih Umetniškega paviljona v Belgradu. To je že njegova četrta kolektivna razstava. Slikar spada v skupino »Oblik« in je doslej razstavljal že tudi zlasti v Franciji, Angliji, Bolgariji in Češkoslovaški, doma pa v Zagrebu, Belgradu in zlasti v Skoplju, ki mu je tematično najbliže, saj je tudi sam sin srbskega klasičnega juga. Poseben strokovnjak je v freskah. To tehniko je posebej študiral v Parizu.

Dr. Živko Topalović je izdal brošuro z naslovom **»Jevreji i njihova svetska misija«** na 100 straneh.

V Sofiji je izšla knjiga potopisnih beležk Ljubomirja Mihajlova z naslovom **»Od Triglava do Črnega morja«.**

Zadrugarstvo. Znani hrvatski zadružni in socialni delavec dr. Djure Kuntarič, ki je bil tudi Krekov učenec, je v založbi »Dober tisk«, zadruga z om. jamstvom v Slavonski Požegi izdal knjigo o zadružništvu. Knjiga sama nima znanstvenih pretenzij, saj je bilo o zadružništvu že veliko čisto znanstvene literature. — Njen namen je v prvi vrsti propagirati zadružništvo, širiti narodno prosveto in sploh ljubezen do zadružne misli. V tem oziru je knjiga piscu popolnoma uspela, ker nam z živahno besedo po kratkem ideološkem uvodu o zadružništvu opisuje najprej velika zadružna gibanja v zgodovini pri raznih narodih. Posebno poglavje je posvečeno dr. Janezu Evangelistu Kreku, katerega pisec posebej imenuje osobitega prijatelja Hrvatov. V tem poglavju pisec posebno podčrtava važno misel zadružnega gibanja, t. j. da je v procvit potreben božji blagoslov. Veliko prostora je posvečenega zadružnim oblikam in načelom. Končna poglavja pa so posvečena razvoju zadružništva v posameznih državah, posebno tam, kjer so se tako razvila, da služijo za vzor tudi drugim narodom in njih zadružništvu. Knjige smo prav veseli, ker kaže, da je pravilno pojmovanje o zadružništvu našlo ugodna tla tudi na Hrvatskem, kjer postaja zadružništvo važna gospodarska in socialna sila, ki koristi v največji meri svojemu narodu. Knjiga velja 30 din, obsega pa 238 strani.

Brezplačni katalog knjig državne tiskarne v Belgradu. — Državna tiskarna v Belgradu, ki slavi že sto letnico svojega obstoja in je izdala v tem času veliko število znanstvenih, leposlovnih in umetniških del, je po vojni obnovila svoje izdajateljstvo ter ga razširila na potrebe vse države. Sedaj je izdala popolen katalog vseh svojih knjig, ki so še sedaj na knjižnem trgu. Državna tiskarna ne izdaja knjig, da bi pri njih zaslužila in delala dobičke, tako pravi oglas, temveč, da popularizira dobro knjigo v najširših narodnih plasteh, nudi trajno vredna dela v lepi opremi in po nizkih cena. Državna tiskarna pošlje brezplačno ta katalog vsem, ki ga zahtevajo z dopisnico: Državna štamparija, Belgrad; Brankova 20.

ŠPORT

Balkanske igre

O letošnjih balkanskih igrah, pri kateril so zmagali zopet Grki, smo že precej pisali v našem listu. Sedaj hočemo seznaniti naše čitatelje zlasti one, ki se zanimajo za lahkoatletski šport, kakšne rezultate so dosegli zmagovalci lansko leto in kakšne letos. V naslednjem prinašamo listo, ki nam vse to s primerjavo točno pokaže.

Disciplina		1938		1939
100 m	Stevanovič (J)	10.8	Musafer (T)	11.5
200 m	Kling (J)	22.5	Musafer (T)	23
400 m	Geren (T)	49.4	Geren (T)	50.8
800 m	Goršek (J)	1,57.8	Stratakos (G)	2,00
1 500 m	Goršek (J)	4,05,4	Velkopulos (G)	4,06.6
5 000 m	Krevs (J)	15,39.4	Mavropostulos (G)	15,34.6
10 000 m	Kristea (R)	32,15.1	Ragazos (G)	32,00
Maraton	Ragazos (G)	2,30.38	Kirikijakidis (G)	2,52.07
4×100 m	Grčija	43.43.4	Jugoslavija	43.8
4×400 m	Jugoslavija	3,25.8	Grčija	3,31.8
800—400—200—100 m	Jugoslavija	3,25.2	Grčija	3,27.6
110 m zapreke	Hanžekovič (J)	15	Mantikas (G)	15.6
400 m zapreke	Mantikas (G)	56	Skiadas (G)	54.9
skok v višino	Martini (J)	1.85	Lakauas (G)	1.80
skok v daljavo	Lambrakis (G)	6.94	Stojkicesky (R)	6.83
skok s palico	Tanos (G)	3.91	Tanos (G)	3.92
troskok	Palamiotis (G)	14.45	Palamiotis (G)	14.24
krogla	Kovačevič (J)	14.58	Kovačevič (J)	14.66
disk	Silas (G)	49.60	Silas (G)	50.11
disk hel. st.	Silas (G)	40.12	Silas (G)	39.09
kladivo	Goič (J)	47.10	Stepišnik (J)	49.55
3.000 m zapreke	—	—	Velkopulos (G)	9,43.1
deseteroboj	—	—	Klinar (J)	5,628 t.

Balkanske igre, ki so se vršile letos že desetič, so zelo posrečena zamisel in bi samo želeli, da se razširijo še na druge športne panoge. Kako bi bilo lepo, ako bi istočasno tekmovali poleg lahkoatletov še plavači, nogometaši, telovadci in morda še kaki drugi športniki. Ko bi dobili rezultate od večih športnih panog, potem bi si lahko ustvarili točno sliko športne moči na Balkanu. V lahki atletiki vodijo Grki, slika bi se pa prav gotovo spremenila, če bi tekmovali še v kakih drugih športnih panogah.

Osješka »Slavija« v Ljubljani

Dolgoletni prvak Osijeka, tamošnja Slavija, bo v nedeljo gost Ljubljane. Ta dan bo v hrvaško-slovenski ligi popoln program, ki je bil prekinjen za eno nedeljo zaradi mednarodne tekme Jugoslavije z Nemčijo.

Osiječani so izvrstni nogometaši. To so pokazali v vseh dosedanjih igrah. Za prvenstvo v hrvaško-slovenski ligi so se prav dobro pripravili. Imajo igralcev na pretek, dober odbor, so finančno dobro fundirani in izdajajo že vrsto let svoj športni list kot tednik.

V nedeljo se nam torej zopet obeta prav lepa in zanimiva nogometna borba, ki bo gotovo privlekla na igrišče ogromno posetnikov.

Na Večni poti dne 22. t. m. dirka v neokrnjenem obsegu

Kljub temu, da je bila pretekla nedelja sončna, je bila Motosekcija Avtomobilskega kluba primorana, dirko preložiti na nedeljo, dne 22. t. m., ker je bila cesta zaradi stalnega in počasnega dežja v preteklem tednu tako vlažna in razmehčana, da bi pomenila dirka na taki cesti brezvestnost s strani vodstva.

Vodstvo se zaveda svoje odgovornosti, ki jo ima do javnosti in do dirkačev ter ve, da se sme dirka vršiti le tedaj, kadar prilike dopuščajo minimalen riziko za tekmovalce. Tega pa na progi, kakršna je bila v nedeljo, ni bilo pričakovati. Razen tega je bil za dirko na Večni poti trening dirkačev neizogibno potreben, zlasti ker je bil uveden litimiran čas, vestna ureditev proge pa je zahtevala vsaj dva dneva. V soboto pa slabo vreme ni dopuščalo niti treninga niti ureditve proge. Ugoden finančni uspeh, ki bi se bil v nedeljo zaradi lepega vremna brezdvomno dosegel, ni mogel vplivati na stališče vodstva, ki je smatralo, da gre za športno prireditev, pri kateri odločajo predvsem športni vidiki, ter da je treba občinstvu nuditi lep šport in ne prireditev, ki ni v skladu s športnimi načel.

V nedeljo, dne 22. t. m. bo na Večni poti dirka neokrnjena in napovedanem obsegu.

Nogomet v inozemstvu

Inozemski nogomet izgleda po odigranih tekmah pretekle nedelje takole:

Italija. Prvenstvo: Milan — Lazio 0:2. Genova — Novara 5:3. Florentina — Bologna 1:0. Triestina — Napoli 2:0. Torino — Juventus 1:2. Modena — Venezia 2:2. Roma — Liguria 2:2. Bari — Ambrosiana 3:0 (!).

Nemčija. Dunajsko prvenstvo: Rapid — Wakker 4:3. FC Wien — Admira 1:4. Vienna — Austria 1:3. Sportklub — Amaterji Fiat 8:0.

Medmestna igra: Hamburg — Berlin 1:1 (0:0).

Madžarska. Prvenstvo: Ferencvaros — Szürketaxi 3:4. Hungaria — Gamma 2:2. Ujpest — Kispest 2:0. Szeged — Kaschau 3:0. Haladas — Bocskai 8:0. Szolnok — Elektromos 2:0. Nemzeti — Törekves 2:3.

Češka. Prvenstvo: Sparta — Ostrava 4:1. Kladno — Viktoria Žizkov 2:3. Slavia — Viktoria Pilsen 2:1. Nachod — Prossnitz 1:2. Zidenice — Pardubice 2:1.

Francija. Racing Paris — FC Rouen 4:2.

ZFO

Telovadni in športni znak

Vse one brate, ki so v letošnjem letu tekmovali za telovadni in športni znak in ki so si na podlagi predpisov omenjeni znak izvojevali, naprošamo ponovno, da takoj pošljejo knjižico »Telovadni in športni znak«, kjer so navedeni vsi uspehi, katere so si imenovani izvojevali pri tekmah za to odlikovanje. Omenjene knjižice je poslati na Zvezo fantovskih odsekov, Ljubljana, Miklošičeva cesta. Opozarjamo pa ponovno, da naj te knjižice odpošljejo samo oni bratje, ki so z uspehom napravili izpit za omenjeni znak.

Obenem sporočamo vsem prizadetim bratom, da je treba vse te znake, odnosno odlikovanja plačati in da mora vsakdo vzeti veliki (za kroj) in mali znak (za civilno obleko). V nedeljo na občnem zboru Zveze fantovskih odsekov se bodo lahko dobili ti znaki. Stanejo pa: bronasti (mali in veliki) 30 din, srebrni (mali in veliki) 45 din in zlati (mali in veliki) 60 din. Vsi drugi predpisi glede teh znakov so razvidni iz tozadevnih knjižic »Telovadni in športni znak«.

*

Opozorilo vsem odsekom! Danes bomo razposlali poročila predsedstva vsem odsekom. Pridejano bo tudi »Pooblastilo«, ki ga izpolnite in ga bo zastopnik odseka na občnem zboru oddal zaradi ugotovitve koliko je navzočih delegatov. — Obenem razpošljemo tudi 1. zvezek knjižice Fantovski sestanek.

V Varšavi – po zlomu

Dopisnik dnevnika »Journal de Genevec je svojemu listu poslal dopis, v katerem popisuje svoje vtise, ki jih je dobil v Varšavi ob zlomu njenega odpora. Dopis je verna slika, kakšna so bila poljska mesta ob razpadu Poljske in kakšen je bil poljski narod.

»Tako sem prišel na cesto Wlochy, ki pelje v glavno mesto. V neskončni vrsti koraka mimo nas garnizija varšavske trdnjave, ki se zbira v Pruszkowu, od koder odhaja v ujetništvo.

Poljaki so izrazili željo, naj bi bil ta pohod ponoči: rodoljubi, vojaki, hudo jim je iti na pot v ujetništvo. Po dolgem obotavljanju so se morali slednjič le odločiti, kar niso mogli v prazno žrtvovati več kot milijon ljudi; prisililo jih je, da so izprevideli, da bi bil nadaljni odpor prazen, ker so bili nemški napadi zadnjih dni vedno bolj siloviti; mesto je bilo popolnoma obkoljeno; vse vodovodne in plinske naprave so bile porušene; začelo je primanjkovati živeža; pričakovane pomoči s francosko angleške strani ni bilo. V takih okoliščinah žrtve brez konca pač ne bi privedle k uspehu.

Pri pogledu na to armado ujetnikov pa smo zelo presenečeni, ker nam kaže poljske čete, kakor jih — žal — nikoli nismo mogli videti v teh bojih. To niso utrujeni in demoralizirani vojaki, ampak odločni in ponosni vojaki; dobro oblečeni korakajo mimo nas vzravnano, v urejenem bojnem pohodu, vodijo jih njihovi častniki, spremljajo jih poljski vojaški avtomobili, ki jih tu prvič vidimo.

Toda ta vzorna četa je skromna: morda je v njej 20.000 vojakov, vsekakor ona ni mogla odločiti vojne. Če bi bilo še kaj takih čet, bi se pa morda dala doseči zmaga.

Ostali oddelki vojske pa so vse bolj pomanjkljivo opremljeni. Mnogo vojakov je v vrstah, ki nimajo obutve, na nogah imajo navezano žakljevino in cunje. Kruha že ne poznajo več. Obleka je nepopolna. Čelado ima le malokateri. Mnogo jih je, ki so kakor znešeni z vseh vetrov. Orožje imajo vsakovrstno: puške vseh modelov, različnih vrst in kalibra. Red med njimi je rahel. Razumljivo, da v takih okoliščinah morala čet pada in disciplina se razhaja.

Vendar se sedaj vsi vojaki skušajo spraviti v nekak red. Rekli so jim, da v koncentracijskih taboriščih ne bodo dolgo. Upanje, da se bodo kmalu vrnili na svoje domove, vzbuja v njih neke vrste žalostno zadovoljnost: še malo in ta nesrečna vojna bo zadaj.

Če hočeš priti v Varšavo, se moraš prebiti skozi vse mogoče vojaške ovire, ki so razmetane okrog in okrog glavnega mesta. Povsod leže po tleh prisekana ali izruvana drevesa. Pogorišča hiš in skladišč pričajo, da je bila vojska kruta. V smeri proti trdnjavi Wola stoje visoke barikade. Za barikadami globoka jama — tudi nekaj iz obrambnega sitema tega mesta. Tok ujetnikov, ki je še včeraj neskončno dolgo polzel tod mimo, je prešel. Poleg nas, pred nami, za nami se zbirajo nemške čete, ki se pripravljajo na vhod v mesto. Med njimi vozovi za ranjence, vozovi za vojaški material, dolge kolone hitrih oddelkov.

Prišli smo v mesto, v Varšavo. Mesto je — kakor da ga ni. Mnogo gorja. Zadnji teden obleganja je moral biti strašen. Vojaške kuhinje, ki delijo gorko hrano, so zelo oblegane. Mnogim prebivalcem je to prva gorka juha — po dolgih tednih. Neka ženska, ki je použila svoje kosilo, mi je pripovedovala, da že pet dni ni okusila skorje kruha, da že skoraj ni bilo več vode in da so jedi jedli na pol surove, ki so si jih namakali v postani vodi.

Izpraznjena skladišča, ki jih vidim ob ulicah, dovolj glasno govore. Na tisoče prebivalcev je zadnje dni živelo po kleteh. Brez luči, brez ognja, v času, ko je že dokaj hladno, so morale noči biti neznosne. Sedaj krožijo po ulicah avtomobili z zvočniki, ki v poljskem jeziku dajejo prebivalstvu navodila. Nekateri na ulicah postavljajo vozove cestne železnice, ki so bili prevrnjeni — za barikade. To so bili prvi vtisi, ki sem jih dobil v Varšavi, ko sem iskal kotička, kjer bi se nastanil.

Pristanišče v Valenciji preurejajo

Tehniška komisija za pristanišče v Valenciji je dobila od vlade pooblastilo, da pripravi vse potrebno za preureditev pristanišča. Ko bodo odpravili razbitine v nedavni vojni potopljenih ladij, bodo začeli luko povečevati in zidati več poslopij. Mimo tega imajo v načrtu še različne druge zgradbe. Vsa preurejevalna in obnovitvena dela so preračunana za dobo desetih let in bodo veljala 150 milijonov pezet. Zdaj tudi pregledujejo načrte za povečanje pristanišča v Alicantu. V Španiji povsod popravljajo škodo, ki jo je prizadejala krvava bratomorna vojna, v ostali Evropi pa se pripravljajo na nove bojne grozovitosti.

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Vojaška moč Finske

Oči vseh, ki se zanimajo za potek evropskih dogodkov, so danes obrnjene na sicer majhno Finsko, ki se — kakor vse kaže — namerava z oboroženo močjo ustaviti, ako bi se sovjetska vojska hotela razliti čez njene pokrajine. Vsi merijo eno in drugo državo, štejejo prebivalstvo v obeh in primerjajo in ugibajo, kako bi se tak spopad mogel končati. Ne da bi po vsem tem, kar se je zgodilo pred našimi očmi ob Vltavi lansko leto in ob Visli letos, hoteli kaj prerokovati, hočemo podati sliko finske vojne sile.

Takoj po proglasitvi samostojne Finske l. 1917 so voditelji te nove baltske države začeli misliti na **domače kopensko vojsko** in so ji vseh 22 let posvečali največjo pozornost. Finska vojska je, dasi maloštevilna, dobro organizirana in izvežbana v vseh vrstah orožja. Vrhovni poveljnik vseh oboroženih moči je vsakokratni predsednik republike, kateremu v vojnem času stojijo ob strani generali kot neposredni poveljniki. Finska armada sestoji iz treh pehotnih divizij in ene konjeniške brigade. Vsaka divizija ima še več posebnih enot, kot bataljon strelcev, protiletalsko topništvo, oklopne vozove, po tri kolesarske bataljone, oddelek težkih motornih voz, bataljon pionirjev, bataljon poročevalcev in tudi četo z nalašč za vojno službo izvežbanimi psi. V konjeniški diviziji je tudi po ena baterija konjeniškega topništva in oddelek poročevalcev. Tudi v vojnem letalstvu je Finska v zadnjih letih zelo napredovala in ga modernizirala.

Vse finsko **vojno letalstvo** sestoji iz šestih eskader in ene izvidniške eskadre.

Lega Finske zahteva tudi **vojno brodovje**, ki ima dve obalni torpedovki, 24 manjših enot in 4 podmornice. K tej mornarici je treba še prišteti tri topniške polke in dve samostojni obrežni topniški diviziji. Kljub temu, da vojno brodovje Finske ni v nobenem razmerju z vojnimi brodovji ostalih držav, zlasti Sovjetske zveze, bi vendar v primeru resnega nastopa tudi te majhne enote mogle biti vsakemu sovražniku zelo resna ovira in to zaradi naravnega zaveznika Finske, ki bolj varuje njena obrežja kot katerokoli brodovje: vse južno in jugozhodno finsko obrežje je namreč daleč v morje posejano z majhnimi otočki, polnimi čeri, ki včasih gledajo iznad vode, ali pa se tudi skrivajo le nekaj metrov pod morsko gladino. To mrežo prepluti je zelo kočljiva zadeva, zlasti za tistega, ki nima vsake čeri zaznamovane na svojem zemljevidu.

V Finski velja splošna vojaška dolžnost. Vojaški rok znaša eno leto. Finska vojna industrija stalno raste in zadošča že skoraj vsem potrebam vojske, tudi vojna letala že v dokajšnji meri izdelujejo doma. Smodnik, puške in strelivo pa je vse domačega izvora. Že 20 let gre izobrazba in vežbanje finske vojske za tem, da bi bila sposobna nastopiti tudi pozimi. Pozimi se vsa pehota in vsi kolesarski oddelki izpremene v smučarske enote. To je tem laže, ker vsaj vojakov s podeželja smučanja ni treba učiti, ker je to nekako naroden način zimskega prometa.

Poleg redne vojske ima Finska še posebne »narodne straže«, ki so sad finskega osvobodilnega gibanja in so ostale od prvih let nove republike, le da so danes že pomembne in najbolje opremljene vojne enote. Danes je v teh stražah 100.000 mož, kar je pri prebivalstvu 3,500.000 zelo visoko število in kaže, kako je ta organizacija pri ljudstvu priljubljena. Seveda pa na Finskem vedo, da svojega oboroženega odpora ne morejo zidati zgolj na svoje orožje. Poznajo pa svojo domovino, ki je vsa prepredena z jezeri, rekami in tudi močvirji in tudi te okoliščine so pri svojem računu vzeli v svoj obrambni sistem.

Iz Julijske Krajine

Dva nova častna kanonika goriškega stolnega kapitlja. G. Lojze Novak, dekan v Črničah na Vipavskem, je bil pred kratkim imenovan za častnega kanonika goriškega stolnega kapitlja. Novi g. kanonik se je rodil v Ilirski Bistrici. Gimnazijo je dovršil z odličnim uspehom v Ljubljani. Bogoslovje je študiral v Gorici in je l. 1906. zapel prvo sv. mašo. Najprej je bil kaplan v Solkanu, potem je postal glavni prefekt v velikem semenišču. Od tu je šel za župnika v Breginj, od koder je pred 25 leti prišel za župnika-dekana v Črniče, kjer pastiruje še danes. Že pred leti ga je rajni nadškof B. Sedej zaradi njegovega vsestranskega in požrtvovalnega delovanja imenoval za stolnega kanonika goriškega kapitlja. Zaradi nepričakovanih zaprek pa to imenovanje ni bilo realizirano in je g. Novak ostal dekan v Črničah. Novemu g. kanoniku iskreno čestitamo. — Obenem z g. Novakom je bil imenovan za častnega goriškega kanonika g. I. Viola, župnik v Koprivi v Furlaniji. Tudi njemu naše čestitke.

Podkraj nad Vipavo. Zapustil nas je naš župni upravitelj g. Fr. Gabrejna in odšel na novo mesto v Lozice. G. Gabrejna je zelo delavno pastiroval med nami lepo vrsto let. Zlasti je skrbel za lepoto hiše božje. Lansko leto je prav okusno preuredil staro podružno cerkvico sv. Duha. Na njegovo mesto je prišel g. Štefan Gnjezda, ki je po smrti nepozabnega msgr. Arka dalje časa oskrboval župnijo v Idriji. Sledili bomo njegovim naukom in storili vse, da se bo dobro počutil med nami.

Ajdovščina. Naš župnik g. Ivan Lukežič nas je začasno zapustil. Odšel se je zdravit na Tirolsko. Njegovo parletno delovanje med nami je bilo zelo plodonosno. Zato mu tem bolj želimo skorajšnjega popolnega okrevanja.

Trst je dobil novega župana. S kraljevim odlokom je bil imenovan za tržaškega župana odvetnik A. Ruzzier. Novi župan je po rodu iz Istre. Po poročilih italijanskih listov je bil svoječasno vnet iredentist.

Trnovo nad Gorico. Dobili smo novega župana. Zadnje čase smo imeli prefekturnega komisarja, ki je vodil naše županstvo v splošno zadovoljnost. S kraljevim odlokom je imenovan sedaj za načelnika naše gorske občine dr. I. Grusovin iz Gorice. Upamo, da bo uspešno vodil naše občinske posle, ki se morajo boriti z mnogimi težavami.

Nebeške rakete. Ta izredni prizor so opazovali v San Franciscu v dnevih hude vročine, ki se je razširila na vso zahodno obalo USA in je trajala več tednov.

Spremembe pri nemškem radiu

Berlin, 18. oktobra. AA. NDB: Propagandno ministrstvo je odredilo celo vrsto sprememb pri nemških radijskih postajah. Tako uvede radijska postaja v *Gdansku* novo emisijo Gdanska 1 na valovni dolžini 304.3 m. Postaja Gdansk 2 bo nadaljevala svoje oddaje na dosedanji dolžini 223.02 m. Radijska postaja v *Poznanju* se priključi s svojo sedanjo valovno dolžino 345.6 m berlinski radijski postaji. Radijska postaja v *Katovicah* je toliko popravljena, da bo mogla začeti delovati 18. oktobra. Dobila bo novo valovno dolžino 249.2 m in se bo priključila radijski postaji v Vratislavi. Radijska postaja v *Opavi* bo odslej podajala na valovni dolžini šleske radijske postaje 243.7 m. Dosedanja radijska postaja v *Varšavi* bo začela spet oddajati še meseca oktobra pod imenom glavne radijske postaje. *Lodž 1* bo oddajala na valovni dolžini Varšava 1 in na valovni dolžini 1389 m. Glavni radijski postaji v Lodžu se priključita postaji Lodž 2 na valovni dolžini 224 m in Krakov na valovni dolžini 293.5 m ter radijska postaja Varšava (doslej Varšava 2) na valovni dolžini 216.8 m. Za intendanta glavne radijske postaje v Lodžu je imenovan dosedanji predsednik nemške radijske zbornice intendant Hans Krügler.

15.000 otroških vrtcev je v Nemčiji

Število otroških vrtcev, kjer so na varnem majhni otroci onih staršev, ki so zaposleni — na deželi in v mestih — izven doma, je v novi Nemčiji doseglo število 15.000. Ti otroški vrtci so razdeljeni na tri skupine: To so trajni otroški vrtci, poljedelski in pomožni otroški vrtci. V njih je zdaj že več ko 500.000 majhnih otrok, ki jih oskrbujejo po najmodernejših pravilih glede na prehrano, telovadbo, igre, kopanje, izlete in podobno. Značilno je to, da sta dve tretjini teh vrtcev na deželi, kjer v prejšnjih časih sploh niso mislili na kaj takega. Število otroških vrtcev po mestih in na deželi bo pa še povečano.

Angleško plemstvo daje dober zgled

V Angliji je dalo visoko plemstvo svoje gradove in vile na razpolago evakuiranim ženam in otrokom iz Londona. Bele zastave z rdečimi križi se svetlo blešče s stolpov, v katerih so prostovoljne varuhinje nastopile svojo službo, da bi pazile na otroke in matere, ki so se tjakaj zatekle. Tudi vojvoda Norfolški je dal svoje posestvo Harewood Castle v ta namen na razpolago, in po zelenih tratah se podijo njegova nečaka in nečakinji, dalje otroci vojvode Kentskega zraven otrok drugih častniških družin, ki so postali ondi njih tovariši v igrah. Vojvodinja Windsorska je dobila dovoljenje, da sme z nekaterimi drugimi člani kraljevske družine opraviti tečaj za bolniške strežnice. Med tem ko vojvoda Windsorski izpolnjuje svoje dolžnosti na fronti, pa njegova soproga, ki biva v gradu, ki je spremenjen v bolnišnico, neguje kot setra »Wallis« ranjence. Ona sama je opremila ves ta lazaret, ki je jako moderen in se imenuje bolnišnica »Windsor«. S tem svojim dejanjem je postala vojvodinja kar na mah priljubljena oseba v Angliji, in kjerkoli se pokaže, ali pred katerokoli palačo se ustavi njen voz, se zberejo ljudske množice in ji veselo in živahno mahajo v pozdrav.

Sloni in kamele in živalski vrtovi v Nemčiji

Vojna je tudi zoološke vrtove v Nemčiji preuredila. Medtem ko so v Londonu in Parizu odstranili vse zverine iz živalskih vrtov in jih odpeljali na deželo ali jih pobili, pa je ostal, n. pr. Hagenbeckov zoološki park v Hamburgu-Stellingenu tudi med vojno v polnem obsegu. Obdali pa so ga s posebnimi zaščitnimi pripomočki zoper letalske napade. Zverine so jako dobro spravljene za dvojnatim omrežjem. Če bi n. pr. izbruhnil v parku ogenj, bi bilo zverine mogoče hitro spraviti v zunanje, proti ognju zavarovane kletke. Če bi se izkazalo, da bi morali zmanjšati število živali, bodo ostale v Stellingenu samo plemensko važne živali. Vse druge živali, zlasti pa zverine, bodo poslali v Rusijo in jih ondi namestili v tiste živalske vrtove, ki jim še nedostaja zverin. Kasneje pa bodo Rusi poslali v Nemčijo ruske in azijske zverine... Pomorske leve in pomorske slone, tjulene in pingvine bodo tako poslali v živalske parke nordijskih dežela. Živali, ki so uporabne za delo, pa ostanejo v Nemčiji. Tako so že zdaj sloni in kamele vpreženi v delo na polju. Sloni nadomeščajo traktorje, kamele so kakor konji in voli vpreženi v plug...

Zaleski se je vrnil

Poljska, ki je zdaj brez zemlje, je spremenila svojo vlado. V poljskem poslaništvu v Parizu so novi člani kabineta Sikorskega, novemu predsedniku Raczieviczu prisegli zvestobo. Izmed novih članov vlade je eden posebno zanimiv in njegovo ime je znano vsej javnosti; to je Zaleski.

Zaleski je bil zunanji minister Poljske in stalni član na zborovanjih v Ženevi, v Locarnu in Cannesu v družbi Brianda, sira Austena, Chamberlaina in Stresemanna. Toda zunanja politika Poljske se je obrnila na drugo plat, in leta 1934 je bil sklenjen prijateljski pakt z Nemčijo, zunanji minister pa je bil polkovnik Beck. Zdaj je Becka nadomestil Zaleski. V tem trenutku, ko je Poljska vse izgubila, je poiskala spet moža, ki predstavlja kakor nobeden drug angleško-francosko-poljsko prijateljstvo. Vprav Zaleski je pogoj za to. Poskušnja z Beckom se je ponesrečila, in Poljska se je vrnila na svoja nekdanja zunanje-politična pota.

Bombaža primanjkuje...

Vedno bolj se na svetovnem trgu opaža pomanjkanje bombaža, in to ne zaradi zmanjšane proizvodnje, ampak zaradi izpremememb ali tako imenovanega »vojnega gospodarstva« in zaradi otežkočenega prevoza. Gospodarstveniki pričakujejo, da bo trg tudi te težave prebolel in da bo nastopilo izboljšanje, čim se razmere nekoliko razjasne in se nevtralne države začno oglašati z večjimi naročili.

Nove razmere so nastopile kot nalašč takrat, ko je bil bombažni trg najbolj zapleten in nepregleden. Združene države so se hotele iznebiti svojih velikanskih zalog iz prebitka letine — skupno 15 milijonov bal, od katerih jih je 11 milijonov vskladiščila država — in so skušale to doseči z menjavami. Kako je to vznemirilo evropske potrošnike bombaža, kaže najbolj brzojavka, ki jo je že v avgustu poslal na merodajna mesta v Washingtonu mednarodna zveza bombaževih tkalnic.

Istočasno pa je Amerika iz političnih razlogov odpovedala trgovsko pogodbo z Japonsko, kar pomeni, da poslej tudi Japonska, ki je najmočnejši odjemalec bombaža za Ameriko, v Ameriki ne bo bog ve kaj naročala.

Posledica vseh teh razmer je najprej bila, da so inozemski potrošniki skoraj popolnoma ustavili svoja naročila, predvsem največji potrošnik Anglija. Anglija je sicer imela z Ameriko veliko obetajočo pogodbo o menjavanju bombaža za kavčuk, toda z dobavami se še ni začelo. In tako se je zgodilo, da je imela Anglija ob začetku vojne v zalogah 170.000 bal ameriškega bombaža; lansko leto ob istem času jih je imela 680.000. Tudi drugega bombaža je imela le malo. Razpolaga samo s 703.000 balami, lansko leto v tem času pa je razpolagala z 1,297.000 balami. To je ob angleški potrošnji zaloga za četrtino leta, sicer pa so bile angleške tkalnice založene najmanj za pol leta. Lahko si predstavljamo, kako se je tkalska industrija v Angliji vznemirila, ker je dovoz bombaža zaradi vojne postal naenkrat tako negotov. Za y tkalnico postavljeni bombaž se plačujejo visoke cene in bombažna borza v Liverpoolu je morala dnevno gibanje cen omejiti od 25 točk navzgor in 50 točk navzdol. Podoben položaj vlada tudi v Angliji.

Pa tudi nevtralne države, Belgija, Holandska in Švica, ki imajo vse močno razvito bombažno industrijo, so začutile posledice teh razmer. Na dovoz iz Anglije je spričo novih sklepov o blokadi komaj kaj računati, zlasti še, ker si ga niti Anglija sama ne more dobavljati za svoje potrebe.

Popolnoma svojevrstna pa je druga stran tega vozla. V Ameriki, kjer prav za prav ne vedo, kam bi z zalogami svojega bombaža, so se cene dvignile in se danes gibljejo med 8½ c in 9½ c. Tudi ocenitev velike septembrske žetve na tem ni veliko izpremenila. Ameriška industrija namreč tako močno računa na cvetočo vojno konjunkturo, ki bo premagala vso sedanjo zadrego v bombaževem prometu, da drži cene tako visoko, dasi je popolnoma gotovo, da domači trg silnih zalog iz prejšnjih let ne bo mogel potrošiti. Kam pa bodo s svojimi zalogami, ako zaradi vojne velik del naročnikov odpade in se bo potrošnja morala omejiti na znatno manjši prostor?

Tako bombaž v tišini zadaj igra veliko vlogo v sedanjem svetovnem sporu in ni še mogoče slutiti, kako se bo izšel ta dvoboj za oblast na eni strani in za dobiček na drugi strani — dvoboj, ki je tako povezan na vse strani in se je morda šele začel zares zapletati.

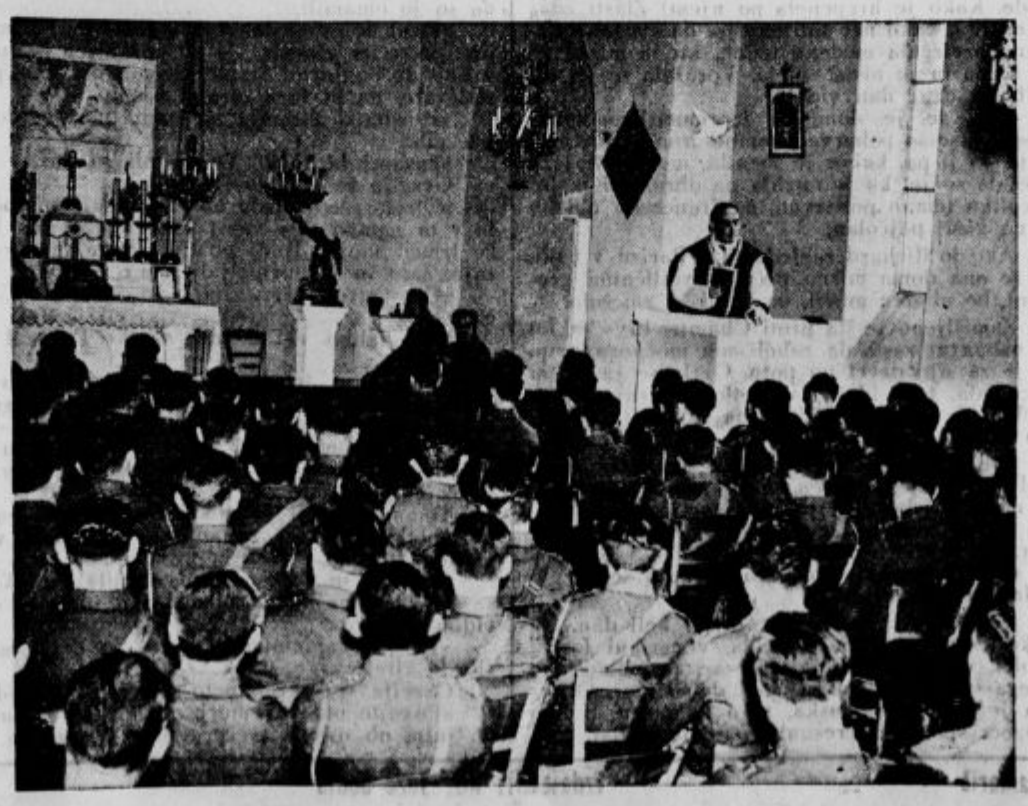

Angleški vojaki pri službi božji za Maginotovo črto.

Tihotapci židov - prijeti

V Ciringi so orožniki aretirali tri Zagrebčane, ki so čakali na Žide

Maribor, 18. oktobra.

Pred nekaj dnevi smo v »Slovencu« obširneje poročali o zanimivem tihotapstvu na severni meji. Iz Nemčije tihotapijo kar na veliko žide ter jih spravljajo v Zagreb, kjer jim potem njihovi vplivni soverniki preskrbijo dovoljenje za bivanje in za trgovanje v naši državi. Na ta način se je število židov pri nas zelo pomnožilo. Na podlagi naših razkritij so začele obmejne oblasti ostreje paziti na meji na tihotapce in posledice so se že pokazale. Že nekajkrat so bili zavrnjeni nazaj čez mejo židje, ki so se hoteli s pomočjo domačinov brez dokumentov in brez dovoljenja pretihotapiti na našo stran meje. Včeraj pa se je posrečilo prijeti tudi tri organizatorje tega tihotapstva.

V Ciringi pri Svečini so zasačili orožniki od Zgor. Kungote tri Zagrebčane, ki so jim bili sumljivi. Vodja te trojice je bil Aleksander Kanik, 35 letni brezposelni mesarski pomočnik; z njim sta bila krošnjarja 27 letni Ivan Čelan in 41 letni Peter Babič. Vsi trije so doma iz Zagreba. Pri zaslišanju je Kanik izpovedal zanimive reči. Pri njem so našli tri pisma, iz katerih je bilo razvidno, da se bavi s protizakonitim tihotapstvom židov v našo državo. Eno teh pisem je napisano v hebrejščini. Na podlagi tega je potem Kanik priznal, da je prišel čakat žide, ki bi morali priti čez mejo. Tam bi jih prevzel ter spravil naprej v Zagreb. Iz Nemčije bi jih moral spraviti čez mejo neki obmejni domačin. Kanik je nadalje priznal, da je pred nekaj dnevi spravil od meje v Zagreb tri židinje. S tem poslom se bavi že dalje časa. Spravil je že veliko židov na ta način v našo državo, še več pa so jih spravili drugi. Pravi, da je v Zagrebu vse polno takih pretihotapljenih židovskih beguncev, ki se skrivajo pri zagrebških sovernikih. Imen teh ljudi ni hotel izdati, pravi pa, da jih mnogo osebno pozna. Prav tako pozna tudi druge osebe, ki se pečajo s tem tihotapskim poslom, pri katerem se zelo veliko zasluži. Za vsakega žida je dobil 3 do 4 tisoč dinarjev. Za zadnje tihotapstvo s tremi ženskami je dobil za vsako osebo 3 jurje. Iz pisem, ki so jih našli sedaj pri njem, pa je razvidno, da bi dobil Kanik za osebe, ki jih je nameraval pretihotapiti, za vsako po 1200 nemških mark. Kanik je priznal, da je dobil pisma po neznani osebi od židovske organizacije v Zagrebu. Obljubil pa je tej organizaciji, da ne bo nikogar izdal, pa naj pride, kar hoče. Društvo ima poverjenike v vseh krajih naše države. Ker so našli orožniki pri njem samo 20 din denarja, so ga vprašali, kako bi žide spravil naprej. Priznal je, da je v Mariboru neka oseba, ki mu da denarja, kolikor ga hoče. V Mariboru je organizirala ta posel neka barska plesalka, ki se je tukaj mudila v nekem baru, sedaj pa se nahaja v varieteju v Belgradu. Nadalje je v Mariboru v tej organizaciji neki gostilničar in neki avtoizvoščck. Povedal je orožnikom, ki so pred nekaj dnevi zavrnili tri židinje, ki so hotele čez mejo, nazaj v Nemčijo, da se je vsem tem trem posrečilo priti kljub temu v našo državo in da so sedaj v Zagrebu že na varnem. Tudi je izjavil, da se bo še nadalje pečal s tem poslom, ki je zelo donosen. Židovska organizacija bo plačala zanj vse globe, na katere bo obsojen, če pa bo zaprt, pa ga bodo bogato nagradili in s svojimi zvezami že dosegli, da bo izpuščen.

Kanik dela videz zelo prebrisanega in zvitega človeka, prav tako pa tudi njegova spremljevalca. Vse tri so orožniki oddali okrajnemu glavarstvu, ki jih je namestilo v policijske zapore. Pri sprevodu v zapor pa je Kanik poskušal pobegniti. Dva stražnika sta gnala vso trojico z okrajnega glavarstva v zapore hotela Graf. Pred zapori pa se je Kanik naenkrat iztrgal stražniku ter jo ucvrl po Židovski ulici. Ker mu je bil stražnik za petami, je skočil v vežo hiše št. 14 ter zbežal na podstrešje, kjer se je skril med staro šaro. Stražnik pa ga je kmalu izsledil ter ga peljal k tovarišema v zapor.

Nova delitev zemlje na Madžarskem

Budimpešta, 18. oktobra. lj. Madžarski parlament se te dni peča s predlogom poljedelskega ministra Mihaela Telekyja, ki ima za vso državo velik socialen, pa tudi proizvajalen pomen. Znano nam je, da je bilo predlogov za agrarno reformo na Madžarskem že več in so doživljali velike izpremembe, kar dokazuje srdit zakulisni boj, ki ga je proti takim zamislim vodila denarno močna plast veleposestnikov. Sedanji predlog je nadaljevanje Bethlenovega predloga iz leta 1923 in Gömbösovega predloga iz leta 1936. Kakor na mnogih drugih področjih socialne obnove na Madžarskem, se tudi tu kaže, da je bilo zakonodajno delo madžarskega parlamenta v zadnjih dvajsetih letih največ v reformah raznih reform, ker zaradi tradicionalizma in konzervativizma najmočnejših plasti nobene reforme ni bilo mogoče korenito izvesti. Tudi sedanji načrt agrarne reforme je previden kompromis in se skrbno izogiblje vsega, kar bi moglo pomeniti dalekosežnejšo »reformo«.

Nova madžarska agrarna reforma predvideva, da se bo v petnajstih letih razdelilo poldrug milijon katastrskih juter veleposestniške zemlje v obliki majhnih najemov in s posredovanjem države med manjše posestnike. Pri tem se ravna z zemljo pod vidikom narodnih in socialnih interesov. Zemlja, ki je v lasti Judov, juridičnih oseb in tistih, ki stalno bivajo v inozemstvu, in cerkvena posest se bo dajala v najem, če površina presega 300 katastrskih juter, ostala veleposestniška zemlja pa samo, če presega 500 katastrskih juter. Pri največjih posestvih, ki imajo več kot 10.000 katastrskih juter površine, bo država smela tako razdeliti v male najeme 80 odstotkov te zemlje. Da ne bi nastale motnje v pridelovanju tistih proizvodov, ki so važni za izvoz, se bo reforma izvajala tako, da bodo na leto oddali v najem samo do 100.000 juter zemlje. Načrt predvideva, da bi vsaka na novo naseljena družina dobila v najem po 15 katastrskih juter in da bo tako mogoče v predvidenem času ustanoviti 100.000 majhnih kmečkih posestev. Načrt upošteva tudi neke vzgojne ozire, iz katerih dovoljuje izjeme. Dolžnost, odstopiti zemljo v najem, je tem manjša, čim več nad predpisano povprečno mero poljskih delavcev je na veleposestvu, ker načrt računa s tem, da je taka zemlja skrbneje obdelana. Veleposestniki morejo za odvzeto zemljo zahtevati ali polno vrednost ali pa odgovarjajočo najemnino. Načrt ima tudi določila, kako je tem majhnim najemnikom treba dati možnost, da sčasoma v najem vzeta zemlja postane njihova last, kot da so jo kupili.

O tem načrtu agrarne reforme je med pristaši ene in druge strani že več let srdita borba. Nasprotniki skušajo dokazovati, da bo s tem drobljenjem veleposestev padla madžarska kmetijska proizvodnja, kar bi resno ogrožalo madžarski izvoz. Pristaši agrarne reforme pa nasprotno ostro nastopajo proti temu načrtu, češ da je to v najboljšem primeru komaj delna rešitev vsega zapletenega in perečega vprašanja.

✝

Strti v neizmeri boli javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem vest, da se je včeraj na lovu smrtno ponesrečil naš ljubljeni sin, dragi brat

Franci Bleiweis

sin trgovca in posestnika

Na zadnji poti ga bomo spremili v petek dopoldne na pokopališče v Podšentjurju, Medija-Izlake.

Medija-Izlake, dne 18. oktobra 1939.

Žalujoča rodbina Bleiweisova.

Spodnja Polskava — Pragersko

Prosvetno društvo je odigralo s sodelovanjem FO 8. t. m krasno zgodovinsko igro v petih dejanjih Črni križ pri Hrastovcu. Isto igro je omenjeno društvo ponovilo na Zg. Polskavi 15. oktobra. — Vsi igralci so se potrudili, da so svoje vloge častno odigrali. Pri tem ne smemo pozabiti, da so to povečini novinci, in da so morali doprinesti velike žrtve, da se je igra lahko odigrala. V štirinajstih dneh se naučiti tako obsežno igro, in pripraviti, da je vse v redu, ni lahko. Zato zaslužijo igralci vso pohvalo.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(97) Dolgi Jan je bil v svoji grozi tekel globlje in globlje v gozd. Mimo tega ga je tudi Filip silno skrbel. Na vse kraje je preudarjal, kako bi mogel priti k Filipu in mu pomagati zbežati. Na vsak način pa je moral počakati, da se zvečeri; to je bilo prvo. Nenadoma je stal pred velikim tigrom. Tako se ga je prestrašil, da je pozabil, da zna po živalsko govoriti: »Katero človeče se pa drzne priti v moje kraljestvo?« je vprašal mogočni tiger.

(98) Kako je osupnil, ko je zaslišal, da je to človeče zmožno živalske govorice! »Oh, daj mi prenočišče za to noč in pomagaj mi, da rešim svojega prijatelja Filipa!« Tedaj sta zaslišala človeške glasove, dvoje moških, ki sta dejala: »Lej no, tu je pa še en tak začarani dolgoušec, kakršen je bil tisti, ki nam je opoldne ušel!« Toda nista se upala približati, ker je Jana tiger varoval. Kazal je zobe in tako renčal in rjovel, da sta onadva jadrno zbežala. »Menda je ves gozd začaran, kali?« sta dejala.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Samostojna gospodinja
dobra kuharica, zelo poštena, išče službo pri boljši manjši družini. — Naslov v upravi »Slov.« v Celju.

Kuharica
išče službo v restavraciji ali vzame večjo kuhinjo v najem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zmožna« 16605.

Knjigovodja-bilancist
vseh sistemov, z dolgo industrijsko prakso, posebno v lesni industriji, s perfektnim znanjem nemščine in drugih jezikov, želi premeniti sedanje mesto. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.290. (a

Auto-motor

Avto
Topolino, DKW, 6 cilindrska limuzina in dobavni avto - zelo poceni naprodaj. »Aero«, Kolodvorska 18.

Vajenci

Vajenca
16—17 let starega, sprejme takoj pekarna Feiertag, Maribor, Betnavska št. 43.

Službodobe

2 čevljarska pomočnika
za mešana dela, sprejmem. Kolničar, Duplje pri Tržiču.

Krojaški pomočnik
trezen, sposoben za fino delo, event. tudi za poslovodjo, se takoj sprejme. Kavčič Zdravko, krojač, Jesenice.

16—18 let staro dekle
sprejmem za notranja dela, kuhinjo. — Marinšek Lovro, gostilna, Naklo pri Kranju.

Za predilnico
potrebujemo izkušenega mojstra. Čistilnica, karde, razvlačevalnica, »flejerji«. Nastop takoj. — Pismene ponudbe s prepisi spričeval na: Prva podunavska predionica pamučnog predива i konca, a. d., Pančevo. (b

Kupimo

Suhe gobe
nudite takoj povzorčeno z navedbo količine tvrdki Artur Nachbar, Radeče.

Suhe gobe
prvovrstno blago - kupi »Export - Import«, Ljubljana, Gosposvetska c. 7. Pošljite povzorčene ponudbe.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Bukova drva
za kurjavo, tesan in žagan les ter les za rudnike - kupujem. Ponudbe na Export I. Meštrović, Zagreb, Jelačičev trg 15. Tel. 23-612.

Objave

Izjava
Izjavljam, da to, kar se govori o g. Pungercarjevi, ni resnično, ker je to iznesla moja žena. - A. Lapornik, Trbovlje.

Živali

5 gosi (3 japonske)
in več kokoši, prodam. - Ponudbe na: J. R., Vel. Gaber 8, p. Št. Vid pri Stični.

Prodamo

Namočeno polenovko
dobite pri I. Buzzolini vsak petek.

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Pisalni stroj (kovčeg)
dve spalnici in različno pohištvo zelo poceni naprodaj. — »Aero«, Kolodvorska 18.

Skobelni stroj
in tračna žaga po ugodni ceni takoj naprodaj. Ponudbe na »Razvoj«, p. Videm-Dobrepolje.

Posestva

Hišo
stanovanjsko ali trgovsko, novejšo, večjo ali manjšo, v Ljubljani, kupim. Ponudbe z opisom hiše in ceno v upravo »Slov.« pod »Kupim« št. 16599.

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
komfortno, s kabinetom, centralno kurjavo itd. — oddamo v sredini mesta s 1. februarjem 1940. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Mir« št. 16575.

Arnold Fredericks: 10

Svetlobni znaki

Detektivski roman. — Priredil Fr. Kolene.

»Potem takem njegovo počenjanje v teku preteklega tegna ni bilo sumljivo?«

»Nikakor ne. Nekaj dni je postopal krog Stapletonove palače in poizvedoval o Mari Lanahan... to je vse. V njem smo videli le razumljivo skrb za dekletovo zdravje.«

Gracija je zapustila hišo in v resnici ni bila zadovoljna z doseženim uspehom. Zaslišala je Mari Lanahan, potem obiskala mesto dejanja, toda novega ni izvedela nič. Največja prevara pa je bila za njo, ko je gospa Stapleton poklicala v sobo Franca, češ da pove, kaj je opazil takrat, ko je otrok izginil.

Takoj je videla, da to ni tisti človek, ki je splezal prejšnji večer v Valentinovo sobo. Oni je bil visok mož, s črno brado, Franc pa je precej majhen in gladko obrit.

Gospa Stapleton je izjavila, da med služabniki ni nobenega, ki bi bil vsaj od daleč podoben tatu, o čemer se je tudi Gracija sama prepričala.

Pravtako obisk pri Alfonse Valentinu ni bil bolj uspešen. Moža ni bilo doma. Žena, ki ji je odprla vrata — ista ko prejšnji večer — jo je neprikrito sumljivo gledala in je izjavila, da nima pojma, kdaj da se vrne stanovalec. Gracija je odšla, sklenila pa je, da se drugi dan vrne.

Ves večer je vohunila okrog Stapletonove palače v nadi, da zagleda moža z gosto brado, ki je prejšnji večer izginil v palači; toda ta se ni pojavil.

Gracija je čutila, da ji pogum pojema. Mislila je na španski bezeg doma, na teto Lucijo, ko pita piščeta, na pse, na male ptičke v vrtu in nazadnje je želela, da bi bila ostala doma in bi pustila, da Richard konča navidezno brezuspešno izsledovanje onih, ki so ugrabili malega Jakca Stapleton.

Sploh kaj upa izsledití, ko se vse pariško redarstvo zastonj trudi? Neumno početje. Lefévre je precenjeval Gracijino iznajdljivost.

Slišala je, ko so stolpne ure odbile deset. Domov je hotela iti in do drugega jutra že pozabi vso stvar. Drug dan — je dan, ko Richard pride. Kako je hrepenela po njem! Zlasti zdaj je mislila, kako neusmiljeno je, da sta tako neumno pretrgala medene tedne, ko je minul že en teden in se nista videla. Vprašala se je, ali se bosta drug dan videla.

Zdaj se je domislila izpremenjene zunanjosti; lase se pobarvala temno-črno in jih nosi ovite, ki ji pa, kakor je menila, niso pristojali; smejala se je, ko je mislila na obraz, ki je bil nekoliko temno pobarvan, na francosko obleko in na gosti pajčolan.

Ako jo Richard zagleda tu v Parizu v nadi, da se ona doma mirno peča s cvetličnimi gredami, bo ubožec mislil, da se ji je zmešalo.

Zamišljeno je šla proti Champs Elysées, ko je naenkrat zaslišala rahel šum močnega avta, ki je za njo drvel po potu. Ozrla se je in ga pogledala, toda bleščeča svetloba žarnice ji je vzela vid. Le to je videla, da se avto zelo naglo bliža.

Bil je že neposredno za njo. Na stopnici je stal visok mož. Preden se je mogla umakniti, je naglo priskočil in stisnil Gracijo okrog vratu. Mlada žena je izgubila zavest. Le to je čutila, da jo dvigajo v avto, ki je še vedno šel in se je v zavesti strašnega drvenja sedaj popolnoma onesvestila.

Ko se je spet zavedla, je bil boli dan. Na ozki leseni postelji je ležala, v majhni leseni sobici, v kateri ni bilo ničesar, razen zofe in enega stola. Na tem je sedel debel mož. Obraz mu je zakrivala maska, tako da potez ni bilo mogoče spoznati. Presunljivo jo je gledal.

»Oh... kako... kje sem?« Gracija je lovila zrak.

Mož se je pa trenutek obotavljal. Potem pa je počasi dejal:

»Kje da ste, gospodična, res ni važno. Poslušajte, kar vam hočem povedati.«

Gracija ni mogla odgovoriti. Kaj naj bi tudi odgvorila? Vsedla se je in je napol slepo zrla moža. V glavi so se zmešale misli... čutila je, da so jo omamili.

»Pred desetimi dnevi,« je začel mož z mrzlim, pretečim glasom, »je bil ugrabljen pestunji v Bois de Bonlogue Stapletanov otrok. Vi si prizadevate, da bi tega otroka našli.«

»Prosim!« Gracija je naredila odklonilen gib.

»Zastonj bi tajili. Opazovali so vas.«

Gracija je spet lovila zrak.

»Otrokovemu očetu hočem poslati sporočilo in v ta namen sem vas izbral. Ravno vas, ker če izmed mojih ljudi pošljem koga, ga aretirajo. Zato so vas pripeljali sem.«

»O... otrok ži... živi?« je vprašala Gracija.

»Da, lahko vidite tudi sami.« Pokazal je na okno.

Gracija se je dvignila in pogledala ven. Majhen vrt se je videl; obrobljalo ga je grmičevje. Drugega ni videla, kar bi ji lahko služilo kot pripomoček. V redki travi na vrtu je sedèle dekle, majhno dekletce, ki se je igralo s črnim psom.

Temne lase ji je pokrivala čipkasta ruta. Po obleki, po vsej zunanjosti, je delala vtis vaškega otroka.

Gracija se je zmedeno obrnila od okna.

»Razen majhnega otroka,« je dejala, »ne vidim ničesar.«

»To je Stapletonov otrok,« je dejal mož. »Poslušajte!«

Gracija se je z napeto pozornostjo vsedla.

»Povejte otrokovemu očetu, da se naj usede jutri ob osmih zvečer doma v avto in se pelje. V majhnem zavitku naj nese s seboj sto tisoč dolarjev torej S seboj ne sme vzeti razen šoferja nikogar. Pariz naj zapusti pri versajskih vratih in se naj pelje po Versajski cesti s hitrostjo dvanajstih milj. Nekje na potu se zabliščí na enem izmed mnogih avtomobilov, ki bodo drveli nasproti, plava svetloba, ko bo že precej blizu. Nato naj zmanjša hitrost, vrže paket z bankovci v oni avtomobil in vozi naprej. Ako bo v paketu sto tisoč dolarjev, potem najde pri povratku otroka že doma. V nasprotnem primeru in ako bi se na ta naročila ne oziral dobesedno ali pa, ako bi poizkusil s kakim preganjanjem, otroka ne bo doma. Lahko mu poveste, da druge prilike ni za to. Ako se ne posluži te, mora otrok umreti.«

Mož z masko je popolnoma hladnokrvno sporočil to grozno vest.

Gracija se je stresla, ko je slišala te strašne besede, obenem pa je osupnila nad čudovito zvitostjo načrta. Na ta način se je zdelo nemogoče ujeti zločinca. Hitro drveč avto — eden izmed stotih. Za trenutek se zabliščí plava svetloba, denar leti v avto in ta izgine v temi z največjo brzino, in ni upanja, da bi ga bilo mogoče zaslediti.

Ako bi Stapleton v avtu druge pripeljal s seboj, ali ako bi mu sledil drug avto z oboroženimi možmi, potem razbojniki na svojem avtomobilu ne dajo znaka in vse splava po vodi. Poti ni mogoče obdati v dolgosti dvajsetih milj z orožniki; njihova navzočnost ne le, da bi ne koristila, marveč bi opozorila lopove in bi onemogočila izvedbo načrta.

Najbolj kritično vprašanje v zadevi je, vsaj Gracija je mislila tako, ali vrnejo otroka v primeru, da se vsota izplača. Kako da to uredijo, ne da bi se oseba, ki pripelje otroka domov, izpostavila nevarnosti, tega Gracija ni mogla razumeti. Po kratkem razmišljanju pa se je spomnila, da bi za to uporabili tujca, ki bi otroka za nekoliko frankov peljal domov.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič